Byggðasafn Skagfirðinga - Rannsóknaskýrslur

Fornleifaskráning

Vegna aðalskipulags Breiðdalshrepps

Þverhamar/Heydalir/Jórvík

Tóft vestan bæjarstæðis Jórvíkur

Guðný Zoëga
Bryndís Zoëga
Anna Rut Guðmundsdóttir

2004/29

Ritstjórar: Guðný Zoëga og Ragnheiður Traustadóttir
© Guðný Zoëga, Bryndís Zoëga, Anna Rut Guðmundsdóttir/ Byggðasafn Skagfirðinga
2004/29

Inngangur 2
Tilgangur fornleifaskráninga 2
Fornleifaskráning og aðferðir 3
Aðferð við skráningu 3
Jarðanúmer 4
Tegund, hlutverk og heiti 4
Lega 4
Staðhættir og lýsing 4
Hættumat 4
Heimildir 5
Saga jarðanna og fornleifar 5
Saga jarðanna og fornleifar 6
Byggð í Breiðdal – ágrip 6
Þverhamar 7
Saga 8
Náttúrufar og jarðabætur 8
Landamerki 8
Fornleifaskrá 9
Heydalir 44
Saga 44
Náttúrufar og jarðabætur 45
Landamerki 45
Fornleifaskrá 47
Jórvík 80
Saga 80
Náttúrufar og jarðabætur 80
Landamerki 81
Fornleifaskrá 82
Niðustöður - samantekt 108
Minjar og vaðveislugildi 108
Minjar í Breiðdal 108
Minjar á Þverhamri/Breiðdalsvík 108
Minjar í Heydölum 109
Minjar í Jórvík 109
Niðurstöður 110
Heimildaskrá 111

Fylgiskjöl:
Þverhamar/Heydalir/Jórvík - yfirlitskort
Þverhamar kort af minjum utan túna, Setuborg, Selnes
Þverhamar bæjarstæði - kort
Túnakort Þverhamars og Setuborgar
Túnakort Selness
Heydalir kort af minjum utan túna, Skörð, Árnastaðir, Staðarborg, Þýfiskot
Heydalir bæjarstæði - kort
Túnakort Heydala
Jórvík kort af minjum utan túna, Jórvíkurstekkur
Jórvík bæjarstæði - kort
Túnakort Jórvíkur og Jórvíkurstekkjar
Listi yfir hnit á skráðum jörðum í Breiðdalshreppi

Inngangur

Í tengslum við aðalskipulagsgerð Breiðdalsvíkur voru skráðar þrjár jarðir í sveitarfélaginu, Þverhamar, Heydalir og Jórvík. Nauðsynlegt er að fornleifaskráning fari fram í tengslum við skipulagsgerð og var fornleifadeild Byggðasafns Skagfirðinga fengin til að vinna slíka skráningu. Kauptúnið Breiðdalsvík er í landi Þverhamars auk þess sem þar er nokkur skógrækt. Heydalir er landmesta jörð Breiðdals og hefur frá öndverðu verið höfðingjasetur og kirkjujörð. Jörðin Jórvík er í eigu Skógræktar ríkisins og þar er nú töluverður skógur. Skráningin var unnin á vettvangi í maí og júní árið 2003. Skoðaðar voru þær minjar sem liggja innan skipulagssvæðisins.

Sérstakar þakkir eru færðar heimildamönnum okkar, Guðjóni Sveinssyni og Birni Björgvinssyni á Breiðdalsvík. Einnig Kristjáni Sigurðssyni á Staðarborg, Lilju Þorleifsdóttur og Svanbjörtu Þorleifsdóttur frá Lindarbakka, Heimi Þór Gíslasyni frá Selnesi. Þór Jónsson, fréttamaður, las próförk og Elis B. Eiríksson, Verkfræðistofu Austurlands, hnitsetti minjarnar á kort.

Tilgangur fornleifaskráninga

Í Þjóðminjalögum nr. 107/2001 er kveðið á um að stuðla beri að verndun menningar-sögulegra minja í eigin umhverfi og tryggja að íslenskum menningararfi verði skilað óspilltum til komandi kynslóða, að auðvelda eigi aðgang að þeim, kynna þær þjóðinni og greiða fyrir rannsóknum. Í 9. grein laganna eru fornleifar skilgreindar sem:

> [...] hvers kyns leifar fornra mannvirkja og annarra staðbundinna minja sem menn hafa gert eða mannaverk eru á, svo sem:
>
> a. búsetulandslag, byggðaleifar, bæjarstæði og bæjarleifar ásamt tilheyrandi mannvirkjum, húsaleifar hvers kyns, svo sem kirkna, bænahúsa, klaustra og búða, leifar af verbúðum, naustum, verslunarstöðum og byggðaleifar í hellum og skútum;
> b. vinnustaðir þar sem aflað var fanga, svo sem leifar af seljum, verstöðvum, bólum, mógröfum, kolagröfum og rauðablæstri;
> c. gömul tún- og akurgerði, áveitumannvirki og leifar eftir veiðar til sjávar og sveita;
> d. gamlir vegir, stíflur, brýr, vatnsvöð, varir, hafnir og bátalægi, slippir, ferjustaðir, kláfar, vörður og vitar og önnur vega- og siglingamerki ásamt kennileitum þeirra;
> e. virki og skansar og önnur varnarmannvirki;
> f. gamlir þingstaðir, meintir hörgar, hof og vé, brunnar, uppsprettur, álagablettir og aðrir staðir og kennileiti sem tengjast siðum, venjum, þjóðtrú eða þjóðsagnahefð;
> g. áletranir, myndir eða önnur verksummerki af manna völdum í hellum eða skútum, á klettum, klöppum eða jarðföstum steinum;
> h. haugar, dysjar og aðrir greftrunarstaðir úr heiðnum eða kristnum sið.
> i. skipsflök eða hlutar úr þeim.
>
> Minjar 100 ára og eldri teljast fornleifar, en heimilt er þó að friðlýsa yngri minjar [...].

Samkvæmt lögunum eru allar fornleifar friðhelgar og verndaðar gegn hvers kyns raski. Í 10. grein laganna segir að fornleifum megi enginn „spilla, granda né breyta, ekki heldur hylja þær, laga né aflaga né úr stað flytja nema leyfi Fornleifaverndar ríkisins komi til.” Þetta á við um allar fornleifar, óháð sérstakri friðlýsingu. Friðhelgi fornleifa er ekki háð því að þær séu þekktar eða hafi verið skráðar. Ef áður óþekktar fornleifar finnast ber að tilkynna það Fornleifavernd ríkisins. Komi fornleifar í ljós

við jarðrask skal fresta vinnu á staðnum uns ákvörðun Fornleifaverndar liggur fyrir um hvort og með hvaða skilyrðum framkvæmdir megi halda áfram (sjá 14. gr.).

Eitt af markmiðum fornleifaskráningar er að sporna við því að minjar verði fyrir skemmdum af gáleysi eða að nauðsynjalausu. Fornleifaskráning kemur að notum í minjavörslu þegar ákvarðanir eru teknar um aðgerðir til verndar einstökum minjastöðum eða minjasvæðum. Auk þess kemur hún að gagni í rannsóknum og kynningum.

En það er ekki síður hagur þeirra sem stýra hvers konar framkvæmdum að eiga aðgang að yfirliti um fornleifar á tilteknu svæði. Segja má að við það vinnist tvennt. Unnt verður að taka tillit til minjanna við skipulagsvinnu og nýta þær til að varðveita sögu staðarins í landslaginu. Einnig má minnka stórlega líkur á að framkvæmdaraðilar rekist í miðjum klíðum á fornleifar, sem þeir gerðu sér ekki grein fyrir að gætu verið fyrir hendi, en reynist svo nauðsynlegt að rannsaka með tilheyrandi kostnaði og töfum á framkvæmdum.

Björgunaruppgröftur, sem er unninn vegna framkvæmda og undir þrýstingi frá framkvæmdaraðilum, er heldur ekki æskilegur frá sjónarmiði fornleifafræðinnar. Fornleifaskráning sameinar þess vegna hagsmuni fræðigreinarinnar og þeirra sem standa að framkvæmdum.

Almennt er æskilegt að framkvæmdum sé beint frá minjastöðum en sé þess enginn kostur ber að tilkynna Fornleifavernd ríkisins um framkvæmdirnar með fyrirvara. Getur Fornleifavernd ef svo ber undir krafist þess að framkvæmdum sé frestað uns fornleifarannsókn hefur farið fram. Þeir, sem standa fyrir meiri háttar framkvæmdum, bera kostnað af fornleifarannsóknum sem nauðsynlegar reynast þeirra vegna (sjá 14. gr. þjml.).

Fornleifaskráning og aðferðir

Áður en vettvangskönnun fór fram voru helstu heimildir kannaðar svo sem jarðabækur, örnefnaskrá, túnakort og fornrit til að leita að vísbendingum um fornleifar á svæðinu. Þessar upplýsingar eru allar skráðar í sameiginlegan gagnagrunn minjavörslunnar, Sarp.

Í fornaleifaskrá Sarps eru fornleifarnar flokkaðar eftir jörðum og miðað bæði við opinbera fasteignaskrá og jarðaskiptingu eins og hún kemur fyrir í Jarðatali Johnsens frá 1847.[1]

Með jörðinni fylgir skrá með umfjöllun um hvern minjastað og ljósmyndum eða teikningum eftir því sem við á. Minjar eru færðar inn á skipulagskort frá Verkfræðistofu Austurlands.

Aðferð við skráningu

Í inngangi með skránum er sögulegt yfirlit þar sem gerð er grein fyrir takmörkum jarðanna, breytingum, atburðum og öðrum þáttum sem geta varpað ljósi á sögu byggðar og búskapar á staðnum.

[1] J. Johnsen. Jarðatal á Íslandi.

Að öðru leyti er skráin byggð upp með þeim hætti sem að neðan greinir.

Jarðanúmer
Jarðirnar eru auðkenndar með upphafsstaf eða -stöfum heitis jarðarinnar og tveimur númerum; í fyrsta lagi landsnúmeri sem Fasteignamat ríkisins hefur úthlutað, t.d. Jórvík - 158971, og í öðru lagi númeri jarðarinnar samkvæmt Jarðatali Johnsens, 197 í nefndu tilviki. Þar að auki er fornleifunum gefið raðnúmer innan hverrar jarðar; bæjarstæði á Jórvík væri nr. 1 og þar af leiðandi auðkennt með eftirfarandi hætti: Jórvík - 158971-197-1.

Tegund, hlutverk og heiti
Í fáum orðum er tegund og hlutverki minja lýst, þ.e. hvort um sé að ræða tóftir bæja eða útihúsa, höfn, byrgi, túngarð og þar fram eftir götunum.

Stundum sér fornra minja ekki stað í landslaginu, þótt þeirra sé getið í heimildum, og kunna margar ástæður að vera fyrir því. Kemur þá fram í fornleifaskránni að „heimild” sé til um t.a.m. útihús. Er leitast við að hafa fornleifaskrána eins nákvæma og kostur er, því að leifar fornminja kunna að leynast í jörðu þótt ekki sé unnt að sjá þær með berum augum á yfirborðinu.

Hafi fornminjarnar sérnafn, t.d. Jórvíkurstekkur eða Efrahús, er það sérstaklega skráð, en þegar engu slíku er til að dreifa kemur fyrir að hlutverki þeirra sé lýst þar sem heitið stæði annars, t.d. fjós eða hlaða.

Lega
Nákvæm staðsetning er skráð. Tekin voru GPS hnit á vettvangi og þau færð í skrána. Staðsetning minjanna er einnig færð inn á meðfylgjandi kort frá Verkfræðistofu Austurlands.

Staðhættir og lýsing
Í kafla um staðhætti og lýsingu er greint frá afstöðu skráðra minja í landslaginu, þeim lýst, bæði formi, umfangi og ástandi, og aðrar athugasemdir gerðar þegar þörf krefur, t.d. vitnað í heimildir.

Hættumat
Leitast er við að leggja mat á þá hættu sem að fornleifunum kann að steðja, bæði af völdum náttúru og manna. Þetta er gert til þess að unnt sé að grípa til viðeigandi ráðstafana liggi minjar undir skemmdum eða geti orðið fyrir raski. Hætta vegna ábúðar þýðir að framkvæmdir eða álag kunni að raska fornminjum. Hætta vegna veðrunar þýðir að fornleifar séu smám saman að mást í burtu fyrir áhrif lofts eða vatns. Hætta vegna landbrots þýðir að fornleifar geti glatast af völdum vatns eða uppblásturs.

Ekki er lagt mat á hættuna þegar einungis er til heimild um fornleifar en þær ekki fundist við vettvangsskráninguna. Við skipulag framkvæmda er engu að síður nauðsynlegt að taka tillit til þessara heimilda, því að fornleifar geta, sem fyrr segir, leynst undir sverðinum.

Heimildir
Vísað er í helstu ritheimildir um sérhverja hinna skráðu fornleifa. Hér eru einnig skráðar þær heimildir sem stuðst er við í fyrri kafla um staðhætti og lýsingu, en ekki neðanmáls eins og þó er gert í öðrum texta þessarar skýrslu. Ræðst það af því að fornleifaskráningin á helst að geta staðið ein og óstudd af öðru efni skýrslunnar.

Saga jarðanna og fornleifar
Í eftirfarandi kafla er stiklað á stóru um sögu byggðar í Breiðdal auk þess sem rakin er saga hverrar jarðar í stórum dráttum. Þar er auk þess að finna hina eiginlegu fornleifaskrá.

Saga jarðanna og fornleifar

Byggð í Breiðdal – ágrip

Breiðdalur er á milli Berufjarðar að sunnan en Stöðvarfjarðar að austan. Fram til 1906 voru Breiðdalur og Stöðvarfjöður einn hreppur og hét þá Breiðdalshreppur.[2]

Í Landnámabók er getið fjögurra landnámsmanna í Breiðdal. Um forna byggð er erfitt að fullyrða en ýmislegt bendir þó til búsetu frá elstu tíð. Þar ber helst að nefna tvo fornleifafundi, á Þverhamri og í Snæhvammi. Á báðum þessum stöðum fundust minjar frá elstu tíð. Í Snæhvammi fannst konukuml frá 10. öld og í því heil klébergsgrýta.[3] Á Þverhamri komu um 1950 upp fornir munir þegar sléttað var í kring um bæjarstæðið. T.d. má nefna kolu úr klébergi. Kristján Eldjárn telur að klébergsfundi megi taka sem vísbendingu um forna byggð, frá 9. – 11. öld, þó með þeim fyrirvara að klébergsmunir kunni að hafa enst fram á miðaldir, og brot úr þeim verið viðloðandi bústaði lengi.[4]

Fjöldi býla við upphaf byggðar er nokkuð óljós en í Stephans-máldaga frá 1491-1518 er getið um að sextán jarðir í Breiðdal heyri undir Heydalakirkju.[5] Manntalsárið 1703 eru 23 byggðir bæir í Breiðdal og 1845, þegar jarðatal Johnsens kemur út, eru býlin 29. Árið 1884 eru býli í dalnum orðin 34. Þessu olli fólksfjölgunin sem varð á seinni hluta 19. aldar sem endurspeglast í fjölgun nýbýla í hreppnum. Fleirbýli var einnig á mörgum jörðum.[6]

Líkt og víða á Austfjörðum um aldamótin 1900 tók að myndast þéttbýli út við ströndina í Breiðdal. Þéttbýlið sem tekur nafn af Breiðdalsvíkinni er byggt úr landi Þverhamars. Fyrsta hús, sem byggt var á Breiðdalsvík, var verslunar- og íbúðarhús, byggt 1896. Skammt þar frá var reist nýbýlið Selnes 1901. Bæði húsin voru úr timbri og eru nú horfin. Selnesbær var rifinn og verslunarhúsin brunnu 1906. Smábúskapur var í kauptúninu fram eftir 20. öldinni en fá merki eru nú um þennan búskap.

---

[2] Sveitir og jarðir, bls. 280.
[3] Kristján Eldjárn, 1949-50, bls. 50.
[4] Kristján Eldjárn, 1949-50, bls. 58.
[5] Breiðdæla, bls. 50-51.
[6] Breiðdæla, bls. 55.

Þverhamar - 182076-184

Bæjarstæði Þverhamars, fjárhústóft (184-7) í forgrunni. Ljósmynd: GZ

Saga

"Þverhamar er í kjarnanum í landnámi Herjólfs, sem náði utan frá Hvalnesskriðum og inn að Ormsstaðaá. Er af þeim sökum líklegt að jörðin sé landnámsjörð og raunar kemur fleira til sem þá skoðun styrkir, einkum fornminjar. Um 1950, þegar var verið að lagfæra í kringum bæinn með ýtu, reyndust hleðslur miklar standa djúpt í jörð, þar kom upp fisksleggja úr steini, sökkur, hurðadráttur o.fl., en merkasti fundurinn var kola úr klébergi, sem upp kom, er grafinn var vatnsleiðsluskurður fyrir vatnsveitu til Breiðdalsvíkur 1951. Kolan reyndist vera frá landnámsöld".[7]

Þverhamar stendur nú í hvammi utan við hamar þann sem gengur þvert til suðurs frá fjallsbrekkunni ofan bæjar. Áður fyrr var bæjarstæðið innan við hamarinn og sést þar enn móta fyrir bæjarrústum. Bæjarstæðið mun hafa verið flutt laust fyrir aldamótin 1900 [8]

Bærinn er fyrst nefndur í bréfi frá 1483 þar sem Magnús biskup í Skálholti geldur klaustrinu í Kirkjubæ jarðir í Öræfum og Hornafirði fyrir jarðirnar Eyjar og Þverhamar í Breiðdal.[9] Þverhamar hefur því verið klaustursjörð en síðan hefur jörðin orðið bændaeign og er það í Jarðatali Johnsens 1847. Þar er hún 24 hundruð að

---

[7] Sveitir og jarðir III, bls. 290-91)
[8] Breiðdæla, bls. 197
[9] Íslenskt fornbréfasafn. VI, bls. 482-3.

dýrleika, landskuldir 2, kúgildi 2 og 3 ábúendur. [10] Jörðin hefur stundum verið að hluta í einkaeign annarra en bænda, t.d átti Mensaldur ríki í Papey hana hálfa á 18. öld. [11]

Þverhamar er með stærstu jörðum í Breiðdal og löngum margbýli. Árið 1918 eru býli fjögur, Selnes meðtalið og bændur sex, 1932 eru býli þrjú og tvíbýli á öllum. Árið 1942 eru býli talin sex með einhvern búskap: Ystibær (Þverhamar 1), Ytri miðbær (Þverhamar 2), Innri miðbær (Þverhamar 3), Selnes I (Þverhamar 4) og Selnes II (Þverhamar 5) og Hamar (Þverhamar 6).[12]

Selnes er nýbýli frá Þverhamri, stofnað 1901, það stóð þar sem nú er bæjarland Breiðdalsvíkur. Fleiri nýbýli urðu til úr Þverhamarslandi á 20. öld en þau verða ekki upp talin hér.

Náttúrufar og jarðabætur
Bærinn stendur í hvammi skammt undan fjalli. Áður var bærinn innan við hamarinn og náði túnið út á brún hans en hann var fluttur út fyrir Þverhamarinn laust fyrir aldamót. Gamla heimatúnið virðist eftir fasteignamati 1918 að dæma hafa verið allgott og talið í góðri rækt. Stór hluti láglendisins er mýrar sem aðgreinast með lágum klettaásum. Landið var því víða erfitt til ræktunar. Fjallaslægjur voru engar.[13]

Samkvæmt Jarðatali Johnsens 1847 mun jarðardýrleiki hafa verið 24 hundruð og 2 kúgildi. Ábúendur voru þá þrír. Samkvæmt fasteignamati 1918 munu hafa verið fjögur býli í landi Þverhamra og 6 bændur. Tún 7,2 hektarar og hæfileg áhöfn 8 kýr, 670 fjár og 9 hestar.[14]

Landamerki
Jörðin Þverhamar er í Útsveit, en svo er landið utan Tinnudalsár kallað. Mörk eru við Snæhvamm á Merkileiti og sjást þar enn leifar landamerkjagarðsins úr grjóti og klettakambi í Skötuvík, nær mitt á milli bæjanna. Leirurnar skipta löndum Þverhamars og Heydala. Stærð landsins er um 10 km^2.[15]

Heimildaskrá
J.Johnsen: Jarðatal á Íslandi, með brauðalýsingum, fólkstölu í hreppum og prestaköllum, ágripi úr búnaðartöflum 1835-1845, og skýrslum um sölu þjóðjarða á landinu. Kaupmannahöfn. 1847.
Íslenzkt fornbréfasafn VI 1245-1491. Rvk.1900-1904.
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson ritstjóri: 1976.
Breiðdæla, Drög til sögu Breiðdals, Jón Helgason og Stefán Einarsson gáfu út. Reykjavík, 1948.

[10] Jarðatal Johnesns, bls. 377.
[11] Sveitir og jarðir III, bls. 291.
[12] Sveitir og jarðir III, bls. 291.
[13] Sveitir og jarðir III, bls. 292.
[14] Sveitir og jarðir III, bls. 293.
[15] Sveitir og jarðir III, bls. 291

Fornleifaskrá

Þverhamar 182076-184-1
Hlutverk: Bæjarhóll
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 48, 7 (-648019) V: 14, 0, 16 (-140044)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 0,6 m
Lengd: 17 m
Breidd: 15 m
Ástand: Gott
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Ábúð og skógrækt
Heimildamaður: Guðjón Sveinsson

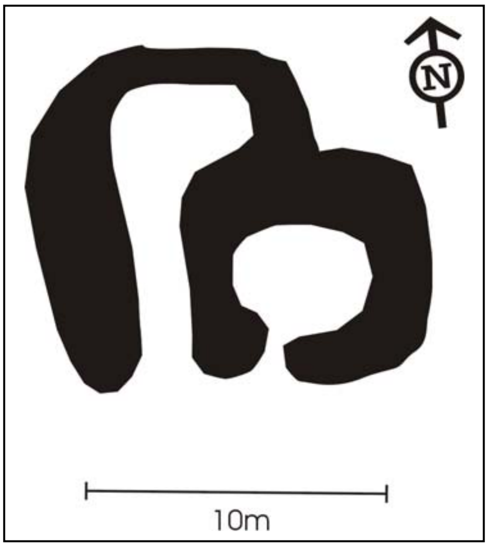

Staðhættir
"Fyrrmeir stóð bærinn innan við hamarinn. Lá túnið þá fram á brún hans og skilst af því, að með réttu hét á Þverhamri. Rústir gamla bæjarins sjást enn, því að ekki er lengra en síðan laust fyrir aldamót, að bærinn var fluttur út og ofan fyrir hamarinn"(Bd, 197). Bærinn mun upphaflega hafa staðið austan við hamarinn en flust vestur fyrir hann á 18-19 öld.
Lýsing
Á bæjarstæði gamla Þverhamarsbæjarins eru leifar af tvískiptri tóft íbúðarhússins í nokkurri upphækkun í túninu. Mjög greinilegir veggir. Utanmál bæjarhólsins er 15 x 17 m. Minni tóftin er um 5 x 4 m að innanmáli en vestan við og áföst henni er stærri tóft, um 5 m þar sem hún er breiðust og um 17 m þar sem hún er lengst. Mesta hæð veggja er 0,6 m og mesta þykkt 2,5 m.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, Suður-Múlasýslu: Þverhamar.
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson ritstjóri: 1976.
Breiðdæla, Drög til sögu Breiðdals, Jón Helgason og Stefán Einarsson gáfu út. Reykjavík, 1948.

Þverhamar 182076-184 - 2
Sérheiti: Þverhamar
Hlutverk: Bústaður
Tegund: Bæjarstæði
Lega: N: 64, 48, 4 (-648011) V: 14, 0, 6 (-140017)
Horfin: Sléttað út um 1950

Staðhættir
Í Breiðdælu stendur "Fyrrmeir stóð bærinn innan við hamarinn. Lá túnið þá fram á brún hans og skilst af því, að með réttu hét á Þverhamri" (Bd: 197). Ari Brynjólfsson byggði timburhús, Þverhamar 1, 1891-92. Skv. fasteignamati 1918 var það 7,56 x 6,18 m. Samkvæmt fasteignamati 1818 var á þriðja býli járnklætt timburhús 5,04 x 3,15 m. Mun hafa verið viðbygging við húsið á Þverhamri 1. Þessi hús brunnu 1943 (Sjm: 293)

Á túnakorti Þverhamars má sjá ummerki um a.m.k. sex byggingar, íbúðar- og útihús. Þar eru einnig merktir inn kálgarðar og garðlög. Bruni varð á bæjarstæðinu um miðja öldina og þar hefur einnig verið sléttað. Þar eru því ekki lengur nein merki þessara minja. Þar mun bærinn hafa staðið forðum en þegar sléttað var um 1950 komu upp minjar frá landnámsöld.

Lýsing

Gps punktur var tekinn á núverandi bæjarstæði en þar var sléttað um 1950 og þær tóftir sem sýndar eru á túnakorti frá 1919 því horfnar.

Heimildaskrá

Breiðdæla, Drög til sögu Breiðdals, Jón Helgason og Stefán Einarsson gáfu út. Reykjavík, 1948.
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, Suður-Múlasýslu: Þverhamar.
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson, ritstjóri, 1976.
Örnefnaskrá Þverhamars, skráð af Þorsteini Stefánssyni. Örnefnastofnun.

Þverhamar 182076-184 - 3
Hlutverk: Hesthús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 48, 4 (-648022)V: 14, 0, 8 (-140022)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 1,2 m
Lengd: 10 m
Breidd: 10 m
Ástand: Sæmilegt
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar

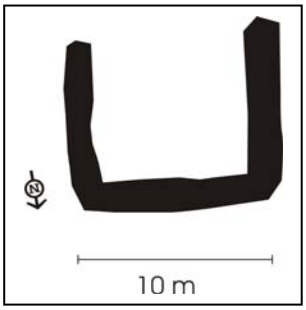

Staðhættir

Hesthústóftin er 5 m vestan við nýtt íbúðarhús, inni í garðinum vestan við húsið.

Lýsing

Ferhyrnd tóft að ummáli 10 x 10 m. Mesta hæð veggja er 1,2 m og mesta þykkt 1 m. Veggir standa vel. Enginn veggur er til suðurs. Búið er að planta trjám í tóftinni.

Heimildaskrá

Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, Suður-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar 182076-184 - 4
Hlutverk: Fjárhús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 48, 8 (-648022) V: 14, 6, 5 (-141014)
Hleðsluhæð: 1,5 m
Lengd: 12 m
Breidd: 5 m
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna skógræktar

Staðhættir

Fremst á klettahjalla, beint ofan og 100 m norðaustan bæjarins er fjárhústóft. Tóftin sést á túnakorti.

Lýsing
Tvískipt tóft, hlaðin úr torfi og grjóti. Hæð veggja 1,5 m og þykkt 1 m. Fjárhústóft með áfastri hlöðu aftan við, innangengt á milli. Snýr norðaustur-suðvestur og dyr hafa verið til suðvesturs. Smákofi er upp við vestari langvegg tóftarinnar, framanvert, um 1 x 2 m. Tóftin er annars um 12 m löng og um 5 m að utanmáli.
Aðrar upplýsingar
Trjágróðri hefur verið plantað í og við tóftina.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, Suður-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar 182076-184 - 5
Hlutverk: Útihús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 48, 9 (-648025) V: 14, 0, 6 (-140017)
Lengd: 5 m
Breidd: 2 m
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar og skógræktar

Staðhættir
Hesthúsbali er utan við Hesthúslækinn. "Þar stóð hesthús, reist af Þorsteini Stefánssyni, en er nú jafnað við jörð" (ÖS-GS).
Útihúsið stendur á austurbakka Hesthúsalækjar um 150-180 m norðan húss, neðan kletta.

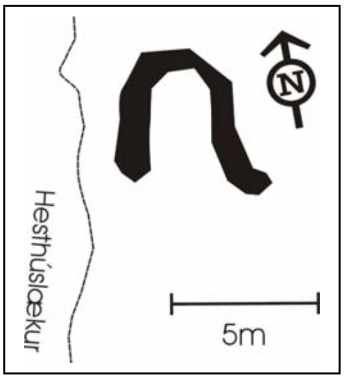

Lýsing
Mjög gróin tóft, að hluta til grafin inn í brekkuna, grjót sést ekki í hleðslu. Snýr nna-ssv, opin til suðurs. Innanmál tóftar er um 5 x 2 m. Hæð veggja er 0,6 m og þykkt 0,4 m.
Aðrar upplýsingar
Óvíst hvort þarna er um að ræða hesthús Þorsteins Stefánssonar sem getið er í örnefnaskránni.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Þverhamars, Guðjón Sveinsson skráði: 1986.

Þverhamar 182076-184 - 6

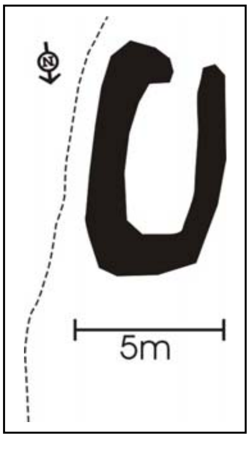

Hlutverk: Útihús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 48, 9 (-648025) V: 14, 0, 7 (-140019)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 1,7 m
Lengd: 10 m
Breidd: 5 m
Ástand: Gott
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar og skógræktar

Staðhættir
Tóftin stendur um 150 m norðan húss, á vestari bakka Hesthúslækjar.
Lýsing
Grjóthlaðin tóft, snýr nálega norður-suður, dyr til suðurs. Vel gróin, en grjót sýnilegt í hleðslu. Ummál um 5 x 10 m. Hæð veggja er 1,7 m og þykkt 2 m. Á túnakorti er sýndur matjurtagarður vestan tóftarinnar. Hann er ekki greinilegur nú.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, Suður-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar 182076-184 - 7
Hlutverk: Fjárhús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 48, 8 (-648022)
V: 14, 0, 11 (-140031)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 1,7 m
Lengd: 15 m
Breidd: 14 m
Ástand: Gott
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar og skógræktar

Staðhættir
Um 100 m norðvestur af íbúðarhúsi af fjárhústóft.
Lýsing
Þrjár samliggjandi tóftir. Á túnakorti eru aðeins sýndar tvær tóftir. Þvermál tóftanna er 15 x 14 m. Mesta hæð veggja er 1,7 m og mesta þykkt er 2 m. Vestasta tóftin er fjárhústóft og er garði eftir tóftinni miðri. Tvær svipaðar tóftir eru áfastar samsíða austan hennar. Ekki mótar fyrir garða í þeim. Þrennar dyr eru á tóftinni og vísa þær til suðausturs.

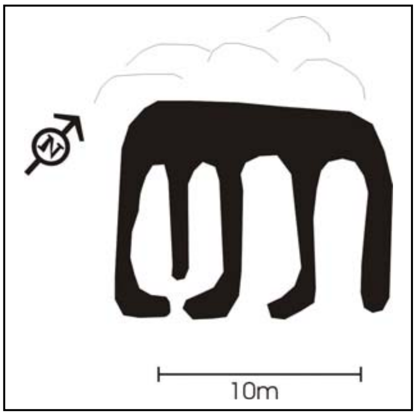

Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar 182076-184 - 8
Hlutverk: Útihús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 48, 9 (-648025) V: 14, 0, 12 (-140033)
Ástand: Gott
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar og skógræktar

Staðhættir
Í túni um 100 m norðvestur af nýrra íbúðarhúsi um 8 m norður af tóft númer 184 - 7, til norðurs frá gamla bæjarhólnum, er tóft útihúss.
Lýsing

Mjög sokkin og ógreinileg tóft, snýr norðvestur-suðaustur, dyr hafa verið til suðausturs. Innanmál 9 x 3,5 m.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar 182076-184 - 9
Hlutverk: Útihús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 48, 9 (-648025) V: 14, 0, 12 (-140033)
Lengd: 5 m
Breidd: 2,5 m
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar og skógræktar

Staðhættir
Í túni um 120 m norðvestan nýrra íbúðarhúss á Þverhamri um 18 m norðan við tóft 184 – 7 eru tættur útihúss.
Lýsing
Mjög ógreinileg tóft við klett, efst í túni. Innanmál 5 x 2,5 m. Hefur snúið nálega nv-sa, hlaðin á þrjá vegu en þil til sa.

Þverhamar 182076-184 - 10
Hlutverk: Óþekkt
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 48, 10 (-648028) V: 14, 0, 13 (-140036)
Skekkja: 2
Ástand: Sæmilegt
Hættumat: Lítil hætta

Staðhættir
Uppi við klett efst í túni um 200 m norður af bænum er tóft
Lýsing
Mjög ógreinileg tóft í hálfhring um 12 m til suðvesturs frá kletti efst í túni. Kann að vera niðurgrafin að hluta. E.t.v. rétt eða aðhald einhvers konar.

Þverhamar 182076-184 - 11
Hlutverk: Útihús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 48,09 (-648025) V: 14, 0, 20 (-140056)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 1
Lengd: 5
Breidd: 3
Ástand: Gott
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar

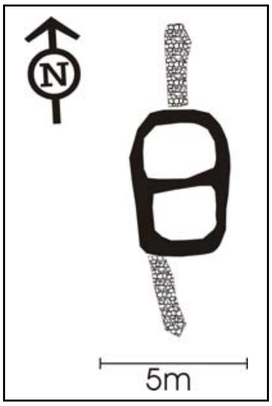

Staðhættir
Um 180 m ofan þjóðvegar og um 180 m vestan við Þverhamar er tóft.
Lýsing
Tvískipt tóft úr grjóti og torfi. Veggir eru greinilegir og standa vel. Hlaðinn grjótgarður liggur í norður og suður frá tóftinni. Ummál tóftar er 3 x 5 m. Mesta hæð veggja er 1 m og mesta þykkt er 0,8 m. Vel sést í grjóthleðslur en tóftin er þó vel gróin.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar 182076-184 - 12
Hlutverk: Óþekkt
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 48, 5 (-648014) V: 14, 0, 24 (-140067)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 1 m
Lengd: 3 m
Breidd: 3 m
Ástand: Gott
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar og skógræktar

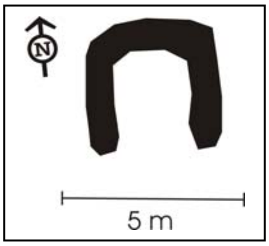

Staðhættir
Tóft er um 135 m vestan bæjarhúsa á Þverhamri.
Lýsing
Ferhyrnd grjóttóft. Ummál 3 x 3 m, mesta hæð veggja er 1 m. Tóftin er að hluta til grafin inn í lága hæð. Hún er alveg opin til suðurs. Tóftin er vel gróin en þó sér í vegghleðslur.

Þverhamar 182076-184 - 13
Hlutverk: Kofi
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 48, 5 (-648014) V: 14, 0, 9 (-140025)
Skekkja: 2
Lengd: 1,5 m
Breidd: 1 m
Ástand: Gott
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar

Staðhættir
Um 40 m norðvestur af bæjarhúsum á Þverhamri, fremst þar sem klettarnir enda, er kofatóft.
Lýsing
Mjög vel gróin smátóft, sér lítið í grjót. Tóftin er 1,5 x 1 m að ummáli.
Þverhamar 182076-184 - 14

Hlutverk: Útihús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 48, 6 (-648017) V: 14, 0, 11 (-140030)
Skekkja: 2
Lengd: 5
Breidd: 3
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar

Staðhættir
Um 45 m norðvestan við Þverhamarsbæinn vestan Hesthúslækjar er útihússtóft.

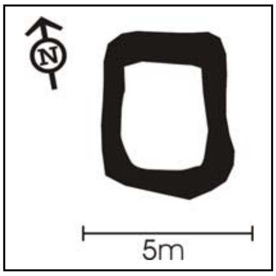

Lýsing
Vel gróin tóft og sér lítið í grjót. Ummál tóftar er 3 x 5 m. Líklega tóftir útihúsa.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar 182076-184 - 15

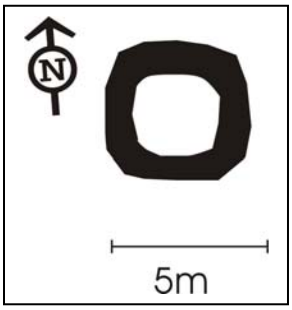

Hlutverk: Útihús
Tegund: Tóft
Lega: N: 65, 48, 4 (-658016) V: 14, 0, 12 (-140028)
Skekkja: 2
Lengd: 4
Breidd: 4
Ástand: Ómetið
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar og skógræktar

Staðhættir
Um 40 m vestan við Þverhamar, vestan Hesthúslækjar og um 50 m ofan þjóðvegar, eru tættur útihúss. Útihúsið er sýnt á túnakorti.
Lýsing
Algróin tóft, útflött og innri veggir fremur ógreinilegir. Ummál tóftarinnar er um það bil 4 x 4 m.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar 182076-184 - 16
Hlutverk: Traðir
Tegund: Vegur
Lega: N: 64, 48, 4 (-648011) V: 14, 0, 11 (-140031)
Skekkja: 2
Ástand: Ómetið
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar
Staðhættir

Traðirnar lágu neðan bæjar á Þverhamri og þar var einnig þjóðvegur. Vegurinn er ennþá greinilegur inn frá nýrra íbúðarhúsinu á Þverhamri og inn ofan túns, neðan gamla bæjarhólsins.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, Suður-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar 182076-184 - 17
Hlutverk: Mógröf
Tegund: Náma
Lega: N: 64, 48, 6 (-648017) V: 14, 0, 16 (-140044)
Skekkja: 2
Ástand: Gott
Hættumat: Lítil hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar

Staðhættir
Mógröf er í túninu um 150 metra innan við bæinn og um 100 m fyrir ofan veg.

Þverhamar 182076-184 - 18
Hlutverk: Garður
Tegund: Hleðsla
Lega: N: 64, 48, 6 (-648017) V: 14, 0, 22 (-140061)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 1 m
Ástand: Gott
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar

Staðhættir
"Leifar grjótgarðs í urð niður af Drangalækjargili. Talinn frá tíð Kristínar ríku og að skriðan sem féll 1783 liggi yfir hluta garðsins og túns" (Sjm: 293).
Garðurinn liggur nna-ssv um 150 m fyrir ofan veg, vestan við Þverhamarsbæinn.
Lýsing
Hlaðinn grjótgarður, samfelldur á um 98 m löngum kafla en ofar eru garðbrot. Hugsanlega hefur garðurinn farið í sundur vegna flóða. Er um 1 m þar sem hann er hæstur og 1 m þar sem hann er þykkastur.
Heimildaskrá
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson, ritstjóri, 1976.
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar 182076-1840 - 19
Hlutverk: Garður
Tegund: Hleðsla
Lega: N: 64, 48, 2 (-648006) V: 14, 0, 25 (-140069)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 0,5 m
Lengd: 20 m

Breidd: 0,4 m
Ástand: Sæmilegt
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Nálægð við veg

Staðhættir
Norðurendi garðs liggur n-s um 20 m fyrir ofan þjóðveginn sunnan Þverhamars og um 150 m vestan Þverhamars.
Lýsing
Mjög gróinn grjótgarður um 20 m að lengd. Veggurinn er um 0,4 m á breidd og um 0,5 m á hæð.

Þverhamar 182076-184 - 20
Hlutverk: Grunnur
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 48, 7 (-648019) V: 14, 0, 0 (-140000)
Skekkja: 2
Lengd: 10 m
Breidd: 6 m
Ástand: Gott
Hættumat: Lítil hætta

Staðhættir
Um 50 m austur af bæjarhúsum á Þverhamri er tóft.
Lýsing
Steinsteyptur húsgrunnur um 6 x 10 m að ummáli. .

Þverhamar 182076-184 - 21
Hlutverk: Rétt
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 48, 8 (-648022) V: 13, 59, 54 (-139983)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 1,5 m
Ástand: Gott
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar

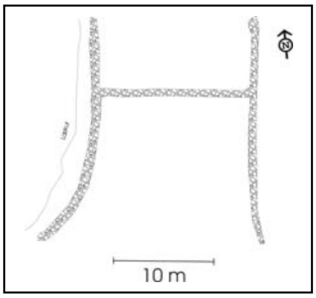

Staðhættir
Réttartóft er um 30 m norður af fjárhúsi og um 150 m norðaustur frá núverandi íbúðarhúsi.

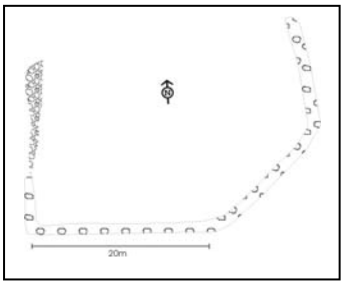

Lýsing
Grjóthlaðin rétt upp við klettavegg og myndar kletturinn norðurvegg réttarinnar. Hleðslan liggur í boga til austurs frá klettinum á um 35 m löngum kafla. Suðurhliðin er bein, um 20 m að lengd. Við vestari enda suðurhliðar beygir garðurinn níutíu gráður og liggur aftur upp að klettaveggnum á um 25 m kafla. Vesturhliðin er mjög hrunin og ógreinilegri en aðrir hlutar garðsins.

Fast vestan foss í læk austan réttarinnar eru lágir grjótgarðar sem líklega eru hluti af sama mannvirkinu. Tveir samsíða grjótgarðar, um 30 m á lengd, liggja til suðurs frá klettavegg. Um 20 m löng grjóthleðsla liggur þvert á milli garðanna um 8 m sunnan klettaveggjarins.

Þverhamar 182076-184 - 22
Sérheiti: Ennishús
Hlutverk: Fjárhús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 48, 8 (-648022) V: 13, 59, 59 (-139997)
Skekkja: 2
Lengd: 22
Breidd: 12
Ástand: Gott
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar

Staðhættir

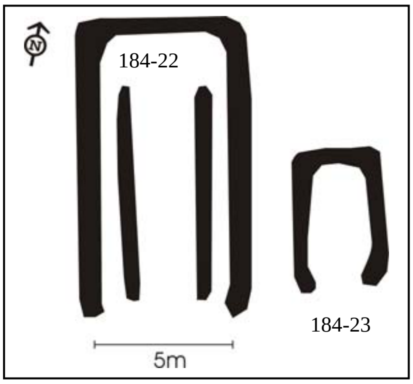

Fjárhústóft er um 120 m norðaustur frá bænum.
Lýsing
Ferhyrnd tóft, 12 x 22 m að ummáli. Veggir standa vel og tóftin er vel gróin en þó sést sums staðar í grjót. Í tóftinni eru tveir veggir/garðar sem liggja eftir henni endilangri.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar 182076-184 - 23
Hlutverk: Fjárhús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 48, 8 (-648022) V: 13, 59, 59 (-139997)
Hleðsluhæð: 1,2 m
Lengd: 9 m
Breidd: 6 m
Ástand: Gott
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar

Staðhættir
Um 125 m norðaustur af bæjarhúsum á Þverhamri, rétt austan við fjárhústóftina er önnur heldur minni tóft.
Lýsing
Tóftin er um 9 x 6 m að ummáli, vel gróin en sér í grjóthleðslur. Bárujárn og timbur er í miðri tóft. Hæð veggja er 1,2 m og þykkt veggja er 1,2 m.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Þverhamar.
Þverhamar 182076-184 - 24

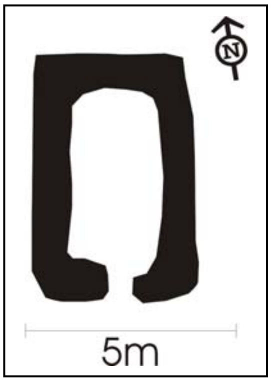

Hlutverk: Útihús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 48, 8 (-648022) V: 14, 0, 2 (-140006)
Lengd: 5 m
Breidd: 3 m
Ástand: Gott
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar

Staðhættir
Tóft um 100 m norðaustur frá bænum.
Lýsing
Ferhyrnd tóft, 5 x 3 m að utanmáli. Dyr vísa til suðurs. Tóftin er mjög gróin, en sér í grjót í vegghleðslum.

Þverhamar 182076-184 - 25
Hlutverk: Matjurtagarður
Lega: N: 64, 48, 9 (-648025) V: 14, 0, 0 (-140000)
Ástand: Ómetið
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar

Staðhættir
Matjurtagarður um 120 m norðaustan núverandi bæjarstæðis á Þverhamri. Um 10 x 10m að ummáli.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar 182076-184 - 26
Hlutverk: Útihús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 48, 9 (-648025) V: 14, 0, 14 (-140039)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 1
Lengd: 12
Breidd: 7
Ástand: Gott
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar

Staðhættir
Tóft er í túninu um 150 metra innan við bæinn. Sést á túnakorti Þverhamarsbæjar.
Lýsing
Tóft hlaðin úr torfi og grjóti. Ummál tóftar er 12 x 7 m. Mesta hæð veggja er 1 m og þykkt 1,3 m. Snýr norður-suður, dyr til suðurs. Garði er fyrir miðju tóftar.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Þverhamar.
Þverhamar 182076-184 - 27

Hlutverk: Útihús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 48, 10 (-6448028) V: 14, 0, 14 (-140039)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 1,2
Lengd: 6
Breidd: 4
Ástand: Gott
Hættumat: Lítil hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar

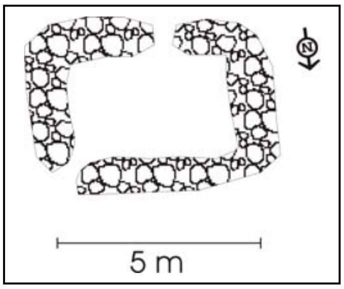

Staðhættir
Um 150 m norðvestur af Þverhamri um 200 m ofan vegar. Tóftin er á austurbakka þornaðs lækjarfarvegar, tengd túngarði sem nær um 15 m norður fyrir hana, sýnd á túnakorti.
Lýsing
Grjóttóft, liggur austur/vestur. Veggir standa ágætlega en þó byrjaðir að hrynja sums staðar. Hleðsla stendur vel og sést greinilega en annars er tóftin gróin. Ummál tóftar er 4 x 6 m og mesta hæð veggja er 1,2 m. Dyr eru á tóftinni og vísa til suðurs. Op er á norðaustur horni tóftarinnar en trúlega er það vegna þess að veggurinn er hruninn.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar 182076-184 - 28
Sérheiti: Grjótstekkur
Hlutverk: Stekkur
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 48, 8 (-648022) V: 13, 59, 40 (-139944)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 0,4 m
Lengd: 4 m
Breidd: 3 m
Ástand: Gott
Hættumat: Engin hætta

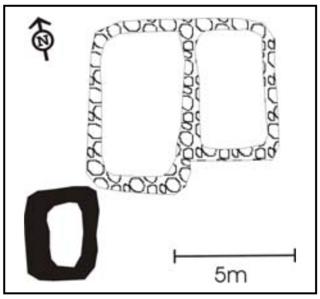

Staðhættir
Grjótstekkur um 200 m austnorðaustur frá íbúðarhúsinu á Þverhamri.
Lýsing
Mjög vel gróin tóft úr grjóti og torfi. Hvergi sér í grjót. Hún er að ummáli 3 x 4 m. Mesta hæð veggja er 0,4 m og mesta þykkt 1 m. Norðaustan við tóftina er einföld grjótlögn á yfirborði um 8 x 6 m, myndar tvö hólf.
Aðrar upplýsingar
Kann að vera svokallaður grjótstekkur sem getið er um í örnefnaskrá.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Þverhamars, Þorsteinn Stefánsson skráði.

Þverhamar 182076-184 - 29

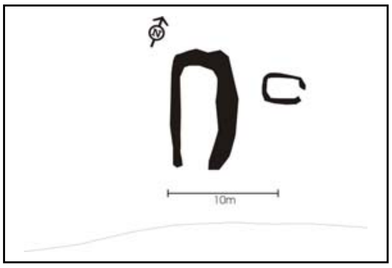

Hlutverk: Óþekkt
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 48, 8 (-648022) V: 14, 0, 0 (-140000)
Skekkja: 2
Lengd: 10 m
Breidd: 4 m
Ástand: Gott
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar

Staðhættir
Tóft um 110 m austur af bæjarstæði á Þverhamri.
Lýsing
Mjög ógreinileg aflöng tóft, liggur nálega norður-suður. Vegghleðslur eru ógreinilegar, dyr vísa til vesturs. Grjót í miðri tóft. Utanmál tóftar er 4 x 10 m. Rétt austan við er minni tóft um 2 x 2 m að utanmáli, snýr austur-vestur.

Þverhamar 182076-184 - 30
Hlutverk: Túngarður
Tegund: Hleðsla
Lega: N: 64, 48, 7 (-648019) V: 14, 0, 6 (-140017)
Skekkja: 2
Lengd: 80 m
Ástand: Gott
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar

Staðhættir
Túngarður um 50 m norðaustur frá íbúðarhúsinu á Þverhamri.
Sýndur á túnakorti Þverhamars frá 1919.
Lýsing
Liggur um 50 m kafla norður-suður og um 30 m kafla austur-vestur. Algróinn en stendur vel.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, Suður-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar 182076-184 - 31
Hlutverk: Túngarður
Tegund: Hleðsla
Lega: N: 64, 48, 6 (-648017) V: 13, 59, 55 (-139986)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 1,5 m
Lengd: 30 m
Ástand: Gott
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar

Staðhættir

Um 100 m austur frá íbúðarhúsinu á Þverhamri er túngarður
Lýsing
Veggur um það bil 30 m langur, liggur norður-suður. Í veggnum sér í grjót. Hæð veggjar er um 1,5 m. Þykkt veggja er um 1 m.

Þverhamar 182076-184 - 32
Hlutverk: Túngarður
Tegund: Hleðsla
Lega: N: 64, 48, 12 (-648033)V: 14, 1, 21 (-140225)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 1 m
Lengd: 60 m
Ástand: Gott
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar

Staðhættir
Hleðsla erum 120 m na bæjarstæðis á Þverhamri.
Lýsing
Túngarður á um 60 m löngum kafla. Mjög gróinn. Hæð 1 m og þykkt 1 m.

Þverhamar 182076-184 - 33
Hlutverk: Garður (líklega undan girðingu)
Tegund: Garðlag
Lega: N: 64, 47, 52 (-647978) V: 13, 58, 56 (-139822)
Skekkja: 2
Lengd: 15 m
Breidd: 10 m
Ástand: Gott
Hættumat: Engin hætta

Staðhættir
Um 900 m suðaustur af veitingahúsinu Kaffi Margréti upp frá svokölluðum Skipatanga.
Lýsing
Upp við lítinn klett ofan við Skipatanga er slétt ferköntuð flöt sem afmörkuð er lágu garðlagi. Garðlagið kann að vera undan girðingu og hefur líklega verið afmarkað hólf eða einhverskonar gripheldi upp við klettinn.

Þverhamar 182076-184 - 34
Hlutverk: Fjárhús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 47, 50 (-647972)
V: 13, 58, 44 (-139789)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 0,5 m
Ástand: Gott

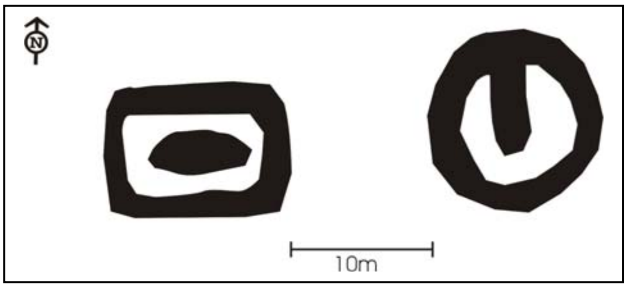

Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar

Staðhættir
“Skötuvíkurhraun er lágt klettarið, grasi gróið. Utan við og ofan til eru leifar fjárhúsa og hringlaga fjárborgar sem enginn veit nú deili á” (ÖS-GS).
Um 500 m suðaustur af Kaffi Margréti og um 100 m neðan vegar beint ofan Réttartanga, utan við svokallað Skötuvíkurhraun.
Lýsing
Hringur í túni mjög gróinn, um 10 x 10 m að utanmáli, út frá norðurhlið hringsins til suðurs er ferhyrnd upphækkun um 7 x 3 m. Veggjahæð er 0,5 m og þykkt 3 m. 10 m vestan hringsins er ferhyrnd tóft, útflött og hlaupin í þúfur, veggjahæð 0,4 m og þykkt 3 m. Einhver ógreinileg veggjalög eru í miðri tóftinni..
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Þverhamars, Guðjón Sveinsson skráði:1986

Þverhamar 182076-184 - 35
Sérheiti: Gvendarbrunnur
Hlutverk: Brunnur
Tegund: Brunnur
Lega: N: 64, 48, 5 (-648014) V: 14, 0, 1 (-140003)
Skekkja: 2
Lengd: 1,5 m
Breidd: 1 m
Ástand: Gott
Hættumat: Engin hætta

Staðhættir
Við bæjarstæðið á Þverhamri er Gvendarbrunnur
Lýsing
Ummál brunnsins er 1,5 x 1 m.

Þverhamar 182076-184 - 36
Sérheiti: Þýfi
Hlutverk: Fjárhús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 48, 13 (-648036) V: 14, 0, 31 (-140086)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 2,5 m
Ástand: Gott
Hættumat: Engin hætta

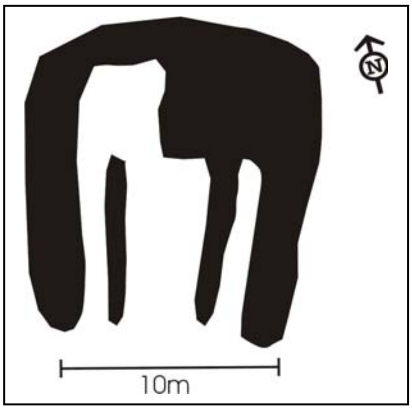

Staðhættir
"Nokkru innan við Drangagil er grunnt gil neðst í fjallinu, og kallast það Þýfisgil. Neðan við gilkjaftinn eru leifar fjárhúsa Sveins Brynjólfssonar, föður míns, er nefndust Þýfi, og eru þessi örnefni síðan eða frá 1925” (ÖÞ-GS).

Fjárhúsið er neðst í brekku, efst í túni, um 400 m norðvestur af húsi og um 100 m ofan uppistandandi hesthúss vestan árinnar sem rennur vestan Þverhamarsbæjar.
Lýsing
Tóftin er enn mjög greinileg, um 18 x 13 m að ummáli. Veggjahæð er mest 2,5 m og mesta þykkt veggja 2 m. Framan við er fjárhústóft með tveimur grjóthlöðnum görðum eftir endilangri tóftinni Aftan við tóftina vestanverða er hlöðutóft.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Þverhamars, Guðjón Sveinsson skráði:1986

Þverhamar 182076-184 - 37
Sérheiti: Þýfi
Hlutverk: Fjárhús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 48, 13 (-648036)
V: 14, 0, 34 (-140094)
Hleðsluhæð: 1,5 m
Lengd: 5 m
Breidd: 3 m
Ástand: Gott
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar

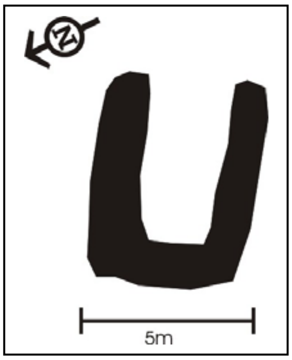

Staðhættir
"Nokkru innan við Drangagil er grunnt gil neðst í fjallinu, og kallast það Þýfisgil. Neðan við gilkjaftinn eru leifar fjárhúsa Sveins Brynjólfssonar, föður míns, er nefndust Þýfi, og eru þessi örnefni síðan eða frá 1925 (ÖÞ-GS).
Lýsing
Um 20 m vestan stórrar fjárhústóftar 184-36. Um 100 m ofan hesthúss sem stendur neðst í túni. Mjög greinileg grjót- og torfhlaðin tóft, hlaðin á þrjá vegu en opin til suðurs. Að hluta til grafin inn í brekkuna. Veggjahæð 1,5 m og þykkt veggja 1 m.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Þverhamars, Guðjón Sveinsson skráði: 1986.

Þverhamar 182076-184 - 38
Hlutverk: Landamerki
Tegund: Hleðsla
Lega: N: 64, 47, 53 (-647981) V: 13, 58, 38 (-139772)
Skekkja: 2
Ástand: Gott
Hættumat: Engin hætta

Staðhættir
“Við Snæhvamm eru mörk á Merkileiti og sjást þar enn leifar Landamerkjagarðsins úr grjóti og klettakambi í Skötuvík nær mitt á milli bæja” (Sjm: 291).
Lýsing
Frá fjöru upp í fjall að stóru gili um 500 m utan við Kaffi Margréti er grjótgarður. Hann nær niður að túni en verður grónari þar fyrir neðan og stendur girðing á honum að hluta í túninu neðan þjóðvegar. Garðurinn slitnar á 50 m kafla við þjóðveginn.

Aðrar upplýsingar
Neðan vegar:
64°47’53’’
13°58’38’´
ofan vegar:
64°47’57’’
13°58’36’’
Heimildaskrá
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson ritstjóri: 1976.

Þverhamar 182076-184 - 39

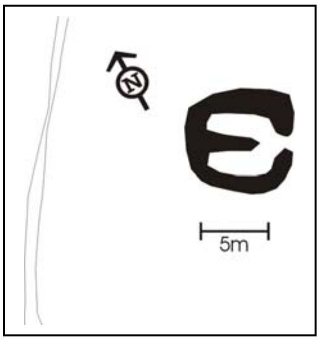

Sérheiti: Setuborg
Hlutverk: Beitarhús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 48, 11 (-648031) V: 14, 1, 22 (-140228)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 1,5 m
Lengd: 3 m
Breidd: 7 m
Ástand: Gott
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar
Heimildamenn: Guðjón Sveinsson sem fæddur er og uppalinn á Þverhamri og Björn Björgvinsson frá Höskuldsstaðaseli.

Staðhættir
Nafnið Setuborg er “e.t.v. dregið af hjásetu, annars er uppruni nafnsins ókunnur” (ÖS-GS).
Tóftin liggur um 30 m neðan við þjóðveg inn eftir dalnum til Egilsstaða um 80 m suðaustan einbýlishúss á Gljúfraborg eru leifar beitarhúss og túngarðs.
Lýsing
Grjóttóft, vel greinileg. Utanmál er 7 x 3 m. Hæð veggja er 1,5 m og þykkt þeirra 1,5 m. Tóftin snýr sa-nv, dyr hafa verið til austurs. Ógreinilegur garði eftir miðju húsi.
Aðrar upplýsingar
Á Túnakorti Þverhamars er sýnt afmarkað tún með túngarði og fjórum tóftum. Þetta mun vera túnið á Setborg en aðeins er eftir ein tóft og túngarðsbrot en túngarður og aðrar tóftir hafa skemmst við jarðrækt og vegagerð. (eru númer 66-70 í skránni hér á eftir)
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Þverhamars, Guðjón Sveinsson skráði: 1986.

Fjárhústóft á Setuborg túngarður að baki tóftinni. Ljósmynd: GZ

Þverhamar 182076-184 - 40
Sérheiti: Setuborg
Hlutverk: Túngarður
Tegund: Hleðsla
Lega: N: 64, 48, 12 (-648033) V: 14, 1, 21 (-140225)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 1 m
Lengd: 60 m
Ástand: Gott
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar

Staðhættir/Lýsing
Um 15 m vestan við fjárhús, svokallaða Setuborg, er túngarður sem liggur frá norðri til suðurs á um 60 m löngum kafla. Hann er mjög gróinn. Hæð 1 m og þykkt 1 m.
Aðrar upplýsingar
Á Túnakorti Þverhamars er sýnt afmarkað tún með túngarði og fjórum tóftum. Þetta mun vera túnið á Setborg en aðeins er eftir ein tóft og túngarðsbrot en túngarður og aðrar tóftir hafa skemmst við jarðrækt og vegagerð. (eru númer 66-70 í skránni hér á eftir)
Þrenn hnit voru tekin á garðinum:
64°48’12’’
14°01’21’’
64°48’11’’

14°01’23’’

64°48’10’’
14°01’24’’
Þverhamar 182076-184 - 41
Hlutverk: Beitarhús
Tegund: Heimild
Lega: N: 64, 48, 27 (-648075) V: 14, 2, 35 (-140431)
Ástand: Ómetið
Horfin: Horfið
Heimildamaður: Guðjón Sveinsson

Staðhættir
Beitarhús munu hafa staðið þar sem fjárhús eru í dag innan Gljúfraborgar.

Þverhamar 182076-184 - 42
Sérheiti: Ísleifsgjót
Hlutverk: Aftaka
Tegund: Heimild 465
Lega: N: 64, 48, 16 (-648044) V: 14, 1, 44 (-140289)
Skekkja: 2
Ástand: Ómetið

Staðhættir
"Hangaklif eru hraungarðar innan við nýbýlið Gljúfraborg (Þverhamar I) og aðgreinast í Ytri- og Innri-Hangaklif. Í þeim ytri er skarð í hraunið um 10 m neðan þjóvegarins, er nefnist Ísleifsgjót. Þar voru útileguþjófar hengdir”(ÖS-GS).
Aðrar upplýsingar
Punktur tekinn við Ísleifsgjótu, engin ummerki um mannvirki.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Þverhamars, Guðjón Sveinsson skráði: 1986.

Þverhamar 182076-184 - 43
Hlutverk: Naust
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 47, 40 (-647944) V: 13, 58, 45 (-139792)
Lengd: 5 m
Breidd: 2 m
Ástand: Sæmilegt
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna sjávargangs

Staðhættir
Um 30 m frá fjöruborði og um 300 m neðan vegar, vestan megin á Réttartanga um 700 m suðsuðaustur af Kaffi Margréti er gamalt naust.
Lýsing
Ógreinileg tóft sem liggur upp að kletti. Svo virðist sem grjóti sé hlaðið í kringum hana. Tóftin er mjög gróin. Ummál hennar er 5 x 2 m.

Þverhamar 182076-184 - 44
Sérheiti: Réttartangi
Hlutverk: Garður
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 47, 34 (-647928) V: 13, 58, 47 (-139797)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 0,7 m
Lengd: 74 m
Ástand: Gott
Hættumat: Engin hætta

Staðhættir
"Efst er torfgarður um 60 m langur þvert yfir tangann. Hefur hann verið mikið mannvirki á sínum tíma. Guðmundur Árnason álítur, að hann hafi verið gerður til að vernda eða reyna að auka þarna æðarvarp, en þessi garður var fyrir löngu hlaðinn, þá Guðmundur man eftir sér" (ÖS-GS).
Garðurinn liggur um 1 km austan við Breiðdalsvík
Lýsing
Hlaðinn grjót- og torfgarður sem liggur þvert yfir Réttartangann, nyrst á tanganum. Hleðsla stendur enn mjög vel en garðurinn er þó orðinn nokkuð gróinn. Ferköntuð grjóthleðsla um 1,5 x 1,5 m er við austurenda garðsins. Lengd garðsins er um 74 m, hæð mest um 70 cm og þykkt mest 1,5 m.

Garður yfir Réttartanga. Ljósmynd: GZ

Aðrar upplýsingar
Gps punktar eru teknir hvor við sinn enda garðsins.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Þverhamars, Guðjón Sveinsson skráði: 1986.

Þverhamar 182076-184 - 45
Sérheiti: Réttartangi
Hlutverk: Óþekkt
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 47, 33 (-647925) V: 13, 58, 50 (-139806)
Skekkja: 2
Ástand: Sæmilegt
Hættumat: Lítil hætta

Staðhættir
Um 40 m sunnan garðsins sem þverar tangann er tóft.
Lýsing
Leifar af ferkantaðri, grjóthlaðinni tóft, e.t.v. undan hjalli. Nú er einungis eftir flöt með nokkrum steinum úr hleðslu, 5 x 3 m að utanmáli. Steinarnir kunna að tengjast sjósókn frá tanganum.

Þverhamar 182076-184 - 46
Sérheiti: Réttartangi
Hlutverk: Uppsátur
Tegund: Tóft
Lega: N: 65, 47, 46 (-657961) V: 13, 58, 46 (-139794)
Skekkja: 2
Ástand: Ómetið
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna sjávargangs

Staðhættir
Um 30 m frá fjöruborði og um 300 m neðan vegar, austan og upp frá Réttartanga um 700 m suðsuðaustur af Kaffi Margréti, er uppsátur.
Lýsing
Slétt bátslaga flöt rétt ofan við fjöruborðið. Hefur verið grafið inn í bakkann.

Þverhamar 182076-184 - 47
Sérheiti: Réttartangi
Hlutverk: Útræði
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 47, 32 (-647922) V: 13, 58, 53 (-139814)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 0,3 m
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna sjávargangs

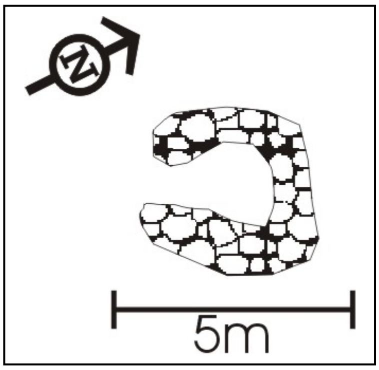

Lýsing
Torfhlaðin smátóft, e.t.v. naust, á grasbakka ofan vesturstrandar Réttartanga. Tóftin er orðin mjög útflött og veggjalög ógreinileg. Mesta þykkt veggja eru 30 cm, hæð 30 cm.

Þverhamar 182076-184 - 48
Sérheiti: Réttartangi
Hlutverk: Óþekkt
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 47, 31 (-647919) V: 13, 58, 52 (-139811)
Lengd: 2 m
Breidd: 2 m
Ástand: Gott
Hættumat: Lítil hætta

Staðhættir
Um 50 m sunnan við garð sem þverar Réttartanga er tóft.
Lýsing
Lítil grjóttóft, um 2 x 2 m að innanmáli. Grjóthleðsla nokkuð hrunin. Snýr nna-ssv, hlaðin á þrjá vegu en opin til suðurs.Líklega hleðsla undan hjalli. Grjót í hleðslu er svipað grjóti í fjárborg, kann að vera frá sama tíma.

Þverhamar 182076-184 - 49

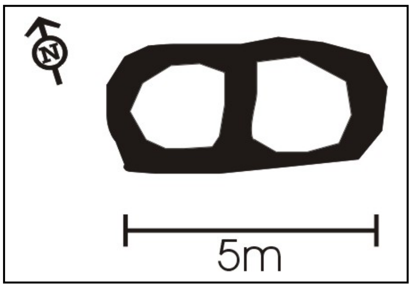

Sérheiti: Réttartangi
Hlutverk: Útræði
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 47, 31 (-647919)
V: 13, 58, 53 (-139814)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 0,2 m
Ástand: Sæmilegt
Hættumat: Lítil hætta

Lýsing
Grjót- og torfhlaðin tóft hlaðin umhverfis stórt náttúrugrjót,um 10 m frá vesturfjöru tangans, orðin mjög gróin og ógreinileg. Hæstir eru veggirnir 20 cm og þykkt mest 30 cm. Líklega er hér um að ræða minjar tengdar sjósókn frá tanganum.

Þverhamar 182076-184 - 50
Sérheiti: Réttartangi
Hlutverk: Fjárborg
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 47, 30 (-647917) V: 13, 58, 54 (-139817)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 1 m
Lengd: 6
Breidd: 6
Ástand: Gott
Hættumat: Lítil hætta

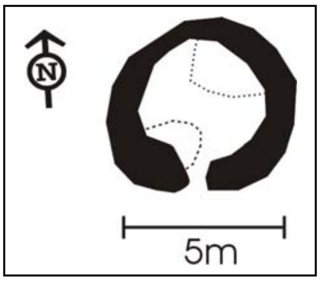

Staðhættir
Samkvæmt örnefnalýsingu hefur verið fjárborg úr grjóti á Réttartanga (ÖS-GS). Fjárborgin er ysta tóftin á Réttartanga.
Lýsing
Hringlaga grjóthlaðin fjárborg um 6 x 6m að innanmáli. Nokkuð hrunin. Hlið hefur verið á borginni til suðurs. Vegghæð er mest 1 m og þykkt 1 m.
Aðrar upplýsingar
64°47’50’
13°58’45’’
Heimildaskrá
Guðjón Sveinsson: Skrá yfir örnefni í Suður-Múlasýslu: Breiðdalshreppur: 1986.

Þverhamar 182076-184 - 51

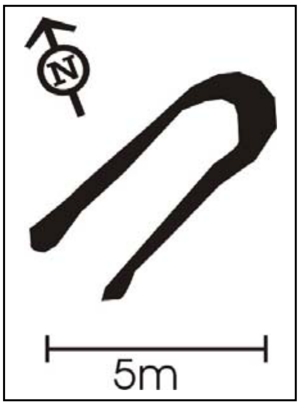

Sérheiti: Skipatangi
Hlutverk: Naust
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 47, 37 (-647936) V: 13, 59, 3 (-139842)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 0,3 m
Lengd: 8 m

Breidd: 2 m
Ástand: Sæmilegt
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna sjávargangs

Staðhættir
"Fyrir innan Réttartanga er Skipatangi" (ÖS-ÞS).
“Úr Skipatanga var útræði. Þar sjást leifar fiskhjalla eða fiskhúss” (ÖS-GS).
Tóft af nausti er á vesturbakka við ströndina vestast á Skipatanga.
Lýsing
Tóftin er 8 x 2 m að innanmáli, úr torfi og grjóti. Veggir eru óverulegir, um 30 cm á hæð og þykkt. Farið er að brotna af tóftinni fram í sjó.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Þverhamars, Þorsteinn Stefánsson skráði.
Örnefnaskrá Þverhamars, Guðjón Sveinsson skráði: 1986.

Þverhamar 182076-184 - 52
Sérheiti: Réttartangi
Hlutverk: Óþekkt
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 47, 31 (-647919) V: 13, 58, 52 (-139811)
Skekkja: 2
Lengd: 2 m
Breidd: 2 m
Ástand: Gott
Hættumat: Engin hætta

Staðhættir
Tóft er um 50 m sunnan við garðinn sem þverar Réttartanga
Lýsing
Lítil grjóttóft, 2 x 2 m að innanmáli. Grjóthleðsla nokkuð hrunin. Hæð um 0,4 m, þykkt 1 m.

Þverhamar 182076-184 - 53
Sérheiti: Skipatangi
Hlutverk: Útræði
Tegund: Sjóhús/fiskbyrgi
Lega: N: 64, 47, 34 (-647928) V: 13, 59, 3 (-139842)
Skekkja: 2
Lengd: 6
Breidd: 5
Ástand: Sæmilegt
Hættumat: Lítil hætta
Hættuorsök: Vegna sjávargangs

Staðhættir
"Fyrir innan Réttartanga er Skipatangi" (ÖS-ÞS).
“Úr Skipatanga var útræði. Þar sjást leifar fiskhjalla eða fiskhúss“ (ÖS-GS).

Efst á kletti frammi á austanverðum Skipatanga eru leifar sjóhúss eða fiskbyrgis
Lýsing
Ferköntuð, grjóthlaðin tóft, stendur efst á kletti frammi á austanverðum Skipatanga. Ummál tóftarinnar er 6 x 5 m. Mesta vegghæð er 1 m, þykkt 80 cm. Hleðsla stendur vel en er aðeins farin að hrynja.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Þverhamars, Guðjón Sveinsson skráði: 1986.
Örnefnaskrá Þverhamars, Þorsteinn Stefánsson skráði.

Þverhamar 182076-184 - 54
Sérheiti: Skipatangi
Hlutverk: Naust
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 47, 36 (-647933) V: 13, 58, 01 (-139836)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 0,2 m
Ástand: Sæmilegt
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna sjávargangs

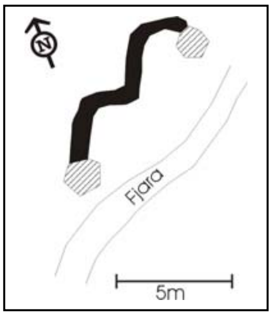

Staðhættir
"Fyrir innan Réttartanga er Skipatangi" (ÖS-ÞS).
"Úr Skipatanga var útræði. Þar sjást leifar fiskhjalla eða fiskhúss" (ÖS-GS).
Innst og vestast við voginn, milli Réttartanga og Skipatanga, eru leifar nausts.
Lýsing
Um er að ræða tvær samliggjandi tóftir, sú vestari er 3 x 5 m, sú austari 7 x 3 m. Veggjalög eruóveruleg, hæst 20 cm, þykkust 30 cm. Tóftirnar eru að hrynja í sjó fram.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Þverhamars, Guðjón Sveinsson skráði: 1986.
Örnefnaskrá Þverhamars, Þorsteinn Stefánsson skráði.

Þverhamar 182076-184 - 55
Hlutverk: Garður
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 47, 39 (-647942) V: 13, 58, 60 (-139833)
Skekkja: 2
Lengd: 30 m
Ástand: Gott
Hættumat: Engin hætta

Staðhættir
Efst og vestast ofan við Skipatanga eru garðsleifar.
Lýsing
Garður sem liggur í sveig, um 30 m langur. Virðist vera uppmokaður jarðvegur og grjót, nokkuð óreglulegt.

Þverhamar 182076-184 - 56
Sérheiti: Króartangi
Hlutverk: Uppsátur

Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 47, 42 (-647950) V: 13, 59, 11 (-139864)
Skekkja: 2
Lengd: 4 m
Breidd: 5 m
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna sjávargangs

Staðhættir
Króartangi er fyrir innan Réttartanga og Skipatanga (ÖS-ÞS). Þar var uppsátur (ÖS-GS).
Tóftin er efst á vestanverðum Króartanga ogliggur rétt ofan við fjöruna.

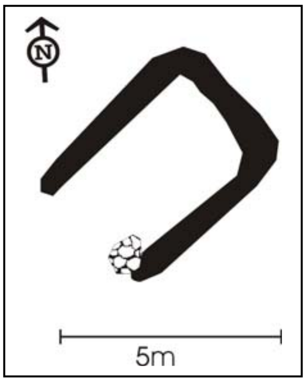

Lýsing
Grjóttóft, útflött og fremur ógreinileg, gróin en þó sér í grjót. Norðausturveggur er mjög ógreinilegur. Ummál um það bil 4 x 5 m. Tóftin er opin til suðvesturs.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Þverhamars, Guðjón Sveinsson skráði: 1986.
Örnefnaskrá Þverhamars, Þorsteinn Stefánsson skráði.

Þverhamar 182076-184 - 57
Hlutverk: Kálgarður
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið
Horfin: Já

Staðhættir
Á túnakorti 1919 eru kálgarðar tveir austanmegin við hús nr. 8. Eru garðarnir 1180 m^2 hvor um sig.
Lýsing
Kálgarðarnir fundust ekki við skráningu 2003.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar 182076-184 - 58
Hlutverk: Kálgarður
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið

Staðhættir
Á túnakorti Þverhamars er sýndur kálgarður, 560 m^2.
Lýsing
Sést ekki lengur.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar 182076-184 - 59
Hlutverk: Kálgarður
Lega: N: 64, 48, 8 (-648022) V: 14, 0, 16 (-140044)
Skekkja: 2
Ástand: Ómetið
Hættumat: Lítil hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar

Staðhættir
Á túnakorti Þverhamars eru sýndir kálgarðar ofan og neðan gamla bæjarins, 1180 m^2
Garðurinn er í túninu um 150 metra innan við bæinn.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar 182076-184 - 60
Hlutverk: Kálgarður
Lega: N: 64, 48, 9 (-648025) V: 14, 0, 14 (-140039)
Skekkja: 2
Ástand: Ómetið
Hættumat: Lítil hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar

Staðhættir
Á túnakorti Þverhamars eru sýndir kálgarðar ofan og neðan gamla bæjarins, 1180 m^2
Lýsing
Engin merki eru lengur um þennan garð í túninu.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar 182076-184 - 61
Hlutverk: Kálgarður
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið

Staðhættir
Alveg uppi í fjallinu, norðaustanmegin, eru samkvæmt túnakorti tveir kálgarðar.
Lýsing
Fundust ekki við skráningu 2003.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar 182076-184 - 62
Hlutverk: Aftaka
Tegund: Heimild 465
Skekkja: 2
Ástand: Gott
Hættumat: Engin hætta
Staðhættir

“Skammt innan við lækinn (Drangalæk), efst í Drangahrauni eru tveir heldur lítilfjörlegir drangar, nánast stórir steinar, sem lækurinn dregur eflaust nafn sitt af. Þar var talinn vera forn aftökustaður” (ÖS-GS).

Lýsing

Ekki skráð 2003.

Heimildaskrá

Örnefnaskrá Þverhamars, Guðjón Sveinsson skráði: 1986.

Þverhamar 182076-184 - 63

Sérheiti: Selakofafjara

Hlutverk: Útgerð

Tegund: Heimild 465

Heimildamaður: Heimir Þór Gíslason fæddur og uppalinn á Selnesi

Staðhættir

“Selkofafjara; þar höfðu Selnesbændur selaútgerð sína” (ÖS-GS)

Fjaran mun réttu nafni kallast Selakofafjara . Hún er sunnan við kletta sem ganga í sjó fram austan megin á Selnesinu. Hrafnhildur Gísladóttir sem fædd er og uppalin á Selnesi man eftir kofaræfli efst í fjöruborðinu. Kofinn mun nú horfinn vegna ágangs sjávar.

Lýsing

Engar minjar fundust við skráningu 2003.

Heimildaskrá

Örnefnaskrá Þverhamars, Guðjón Sveinsson skráði: 1986.

Þverhamar 182076-184 - 64

Sérheiti: Þórðarhvammur

Hlutverk: Býli

Tegund: Heimild 465

Heimildamaður: Guðjón Sveinsson sem fæddur er og uppalinn á Þverhamri.

Staðhættir

Þórðarhvammur er við vík vestanvert við Selnesbugt suðvestan þorpsins. Þarna eru nú merki um malarnám en engar minjar eru þar sýnilegar.

“Talinn heita eftir einsetumanni sem bjó þar. Ekkert frekar er um hann vitað.“(ÖS-GS

Lýsing

Fannst ekki við skráningu 2003.

Heimildaskrá

Örnefnaskrá Þverhamars, Guðjón Sveinsson skráði: 1986.

Þverhamar 182076-184 - 65

Hlutverk: Óþekkt

Tegund: Tóft

Lega: N: 64, 48, 8 (-648022) V: 14, 0, 2 (-140006)

Skekkja: 2

Ástand: Gott

Hættumat: Lítil hætta

Staðhættir
Um 100 m norðaustur frá núverandi bæjarstæði Þverhamars er tóft.
Lýsing
Ferhyrnd tóft, um 5 x 3 m að utanmáli. Dyr vísa til suðurs. Tóftin er vel gróin en sér í grjót í vegghleðslum.

Þverhamar 182076-184 – 66
Sérheiti: Setuborg
Hlutverk: Útihús
Tegund: Heimild 465
Heimildamaður: Guðjón Sveinsson frá Þverhamri og Björn Björgvinsson frá Höskuldsstaðaseli

Staðhættir
Setuborg liggur um 30 m neðan við þjóðveg inn eftir dalnum til Egilsstaða um 80 m suðaustan einbýlishúss á Gljúfraborg.
Á túnakorti frá 1919 er sýnt tún afmarkað túngarði. Innan þessa túns eru sýndar fjórar byggingar. Þarna er nú þjóðvegur og ræktað tún að hluta en enn stendur eftir hluti af vesturhlið túngarðsins og ein tóft. Hluti túngarðs og aðrar tóftir sýndar á kortinu hafa horfið við jarðvinnslu og vegagerð. Tóftin er vestast í túni við túngarð.
Aðrar upplýsingar
Þessi tóft er líklega sú sama og 184-39.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar 182076-184 - 67
Sérheiti: Setuborg
Hlutverk: Útihús
Tegund: Heimild 465
Horfin: Horfið vegna vegagerðar og jarðræktar
Heimildamaður: Guðjón Sveinsson frá Þverhamri og Björn Björgvinsson frá Höskuldsstaðaseli

Staðhættir
Setuborg liggur um 30 m neðan við þjóðveg inn eftir dalnum til Egilsstaða um 80 m suðaustan einbýlishúss á Gljúfraborg.
Á túnakorti frá 1919 er sýnt tún afmarkað túngarði. Innan þessa túns eru sýndar fjórar byggingar. Þarna er nú þjóðvegur og ræktað tún að hluta en enn stendur eftir hluti af vesturhlið túngarðsins og ein tóft. Hluti túngarðs og aðrar tóftir sýndar á kortinu hafa horfið við jarðvinnslu og vegagerð.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar 182076-184 - 68
Sérheiti: Setuborg
Hlutverk: Útihús

Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið
Horfin: Horfið vegna vegagerðar og jarðræktar
Heimildamaður: Guðjón Sveinsson frá Þverhamri og Björn Björgvinsson frá Höskuldsstaðaseli

Staðhættir
Setuborg liggur um 30 m neðan við þjóðveg inn eftir dalnum til Egilsstaða um 80 m suðaustan einbýlishúss á Gljúfraborg.
Á túnakorti frá 1919 er sýnt tún afmarkað túngarði. Innan þessa túns eru sýndar fjórar byggingar. Þarna er nú þjóðvegur og ræktað tún að hluta en enn stendur eftir hluti af vesturhlið túngarðsins og ein tóft. Hluti túngarðs og aðrar tóftir sýndar á kortinu hafa horfið við jarðvinnslu og vegagerð.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar - 69
Sérheiti: Setuborg
Hlutverk: Útihús
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið
Hættumat: Horfið vegna vegagerðar og jarðræktar
Heimildamaður: Guðjón Sveinsson frá Þverhamri og Björn Björgvinsson frá Höskuldsstaðaseli

Staðhættir
Setuborg liggur um 30 m neðan við þjóðveg inn eftir dalnum til Egilsstaða um 80 m suðaustan einbýlishúss á Gljúfraborg.
Á túnakorti frá 1919 er sýnt tún afmarkað túngarði. Innan þessa túns eru sýndar fjórar byggingar. Þarna er nú þjóðvegur og ræktað tún að hluta en enn stendur eftir hluti af vesturhlið túngarðsins og ein tóft. Hluti túngarðs og aðrar tóftir sýndar á kortinu hafa horfið við jarðvinnslu og vegagerð. **Heimildaskrá**
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar 182076-184 - 70
Hlutverk: Túngarður
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið
Heimildamaður: Guðjón Sveinsson frá Þverhamri og Björn Björgvinsson frá Höskuldsstaðaseli

Staðhættir
Setuborg liggur um 30 m neðan við þjóðveg inn eftir dalnum til Egilsstaða um 80 m suðaustan einbýlishúss á Gljúfraborg.
Á túnakorti frá 1919 er sýnt tún afmarkað túngarði. Innan þessa túns eru sýndar fjórar byggingar. Þarna er nú þjóðvegur og ræktað tún að hluta en enn stendur eftir hluti af vesturhlið túngarðsins og ein tóft. Hluti túngarðs og aðrar tóftir sýndar á kortinu hafa horfið við jarðvinnslu og vegagerð.

Aðrar upplýsingar
Hluti af vesturhlið túngarðs er enn greinilegur, skráður sem 184-40.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar 182076-184 - 71
Sérheiti: Moldarstekkur
Hlutverk: Stekkur
Tegund: Heimild 465
Skekkja: 2
Ástand: Ómetið
Heimildamaður: Guðjón Sveinsson

Staðhættir
Moldarstekkur var svo kallaður þar sem hann var gerður úr torfi en ekki grjóti, eins og oftast var um slík mannvirki (ÖS-GS).
Lýsing
Guðjón Sveinsson telur að Moldarstekkur sé sami og svokallaður Þorgrímsstekkur. Sá stekkur mun liggja í túni um miðja vegu milli Skaflavíkur og vegar neðan við veitingahúsið Kaffi Margréti. Tóftin mun enn vera vel greinileg. Fannst ekki við skráningu 2003.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Þverhamars, Guðjón Sveinsson skráði: 1986.

Þverhamar 182076-184 - 72
Hlutverk: Mylla
Tegund: Heimild
Ástand: Ómetið

Staðhættir
"Leifar grjótgarðs í urð niður af Drangalækjargili. Talinn frá tíð Kristínar ríku og að skriðan sem féll 1783 liggi yfir hluta garðsins og túns. Grjótgarðar víðar, myllutótt, klakstöð, sáðgarða ummerki. Sumt vafalaust frá því upp úr aldamótum" (Sjm. bls. 293).
Lýsing
Fannst ekki við skráningu 2003.
Heimildaskrá
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson ritstjóri: 1976.

Þverhamar 182076-184 - 73
Sérheiti: Grjótstekkur
Hlutverk: Stekkur
Tegund: Tóft
Ástand: Ómetið
Heimildamaður: Guðjón Sveinsson sem fæddur er og uppalinn á Breiðdalsvík.

Staðhættir

Guðjón Sveinsson segir stekkinn vera í gilinu næst ofan og innan við veitingahúsið Kaffi Margréti. Grónar grjóthleðslur sem kallaðar munu vera grjótstekkur. Guðjón Sveinsson man eftir þessum hleðslum en þær voru ekki skráðar 2003.

Heimildaskrá

Þorsteinn Stefánsson, svör við spurningum um örnefnaskrá.

Þverhamar 182076-184 - 74
Hlutverk: leiðarmerki
Tegund: Heimild 465

Staðhættir

"Vogar, þar á er Þúfa sem er gamalt leiðarmerki fyrir smáskip (ÖS-ÞS). Örnefnið Vogar er nánast gleymt, þótt "[g]amla þúfan [sé] þó á sínum stað, en hefur ekkert hlutverk lengur"(ÖS-GS).

Heimildaskrá

Guðjón Sveinsson: Skrá yfir örnefni í Suður-Múlasýslu: Breiðdalshreppur: 1986.
Þorsteinn Stefánsson: Skrá yfir örnefni í Suður-Múlasýslu: Breiðdalshreppur.

Þverhamar 182076-184 - 75
Hlutverk: Fjárhús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 47, 25 (-647903) V: 14, 0, 49 (-140136)
Lengd: 11 m
Breidd: 7 m
Ástand: Gott
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar
Heimildamaður: Guðjón Sveinsson sem fæddur er og uppalinn á Þverhamri.

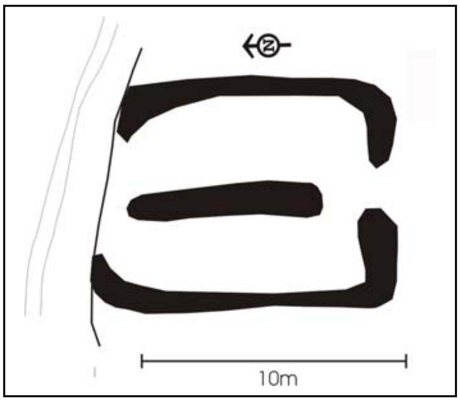

Staðhættir

Um 5 m neðan Sæbergsvegar, vestanvert í víkinni sem þorpið stendur við.

Lýsing

Fjárhústóft, um 11 x 7 m að utanmáli, snýr nálega norður-suður, dyr til suðurs. Grjót- og torfhlaðin, vel gróin en grjót enn greinilegt í hleðslum. Garði er eftir tóftinni miðri. Mesta vegghæð er 1,5 m, þykkt 1 m.

Aðrar upplýsingar

Guðjón Sveinsson segir þetta vera fjárhús Einars Björnssonar (f. 1880) frá því á fyrri hluta 20. aldar

Horft yfir Breiðdalsvík. Í forgrunni fjárhústóft (184-75) en handan víkur var bæjarstæði Selnesbæjar. Ljósmynd: BZ

Þverhamar 182076-184 - 76
Sérheiti: Selnes
Hlutverk: Bústaður
Tegund: Heimild 465
Lega: N: 64, 47, 23 (-647897) V: 14, 0, 15 (-140042)
Horfin: Horfinn

Staðhættir
Á túnakorti frá 1919 má sjá þrjú tún, eitt við Selnesbæinn, um 0,85 hektara, annað vestan við það og jafnstórt. Það þriðja er svo úti á um 0,25 hektaraa. Í fasteignamati frá 1918 er tún sagt grýtt, votlent og ógrasgefið og liggja fyrir sandfoki. Á túnakortinu má einnig greina bæjarhúsið. Það mun hafa verið tvílyft timburhús með kjallara, allt járnvarið, 7,56 x 6,3 m stórt og geymsla úr sama efni um 16 m^2 (Sjm: 294).
Lýsing
Þar sem bærinn stóð áður stendur nú skemma.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Þverhamar.
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson, ritstjóri, 1976.

Þverhamar 182076-184 - 77
Hlutverk: Útihús
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið
Horfin: Horfið

Heimildamaður: Heimir Þór Gíslason

Staðhættir
Samkvæmt túnakorti 1919 var útihús u.þ.b 70 m suður af Selnesbænum.
Lýsing
Heimir Þór Gíslason segir þetta hafa verið fjós. Húsið er nú horfið..
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar 182076-184 - 78
Hlutverk: Fjárhús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 47, 24 (-647900) V: 14, 0, 10 (-140028)
Lengd: 5
Breidd: 4
Ástand: Slæmt
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Tóftin er í bæjarlandi Breiðdalsvíkur
Heimildamaður: Heimir Þór Gíslason fæddur og uppalinn á Selnesi.

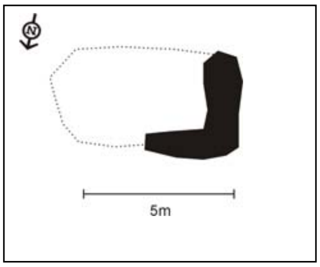

Staðhættir
Á túnakortinu frá 1919 má sjá útihús í túninu sem er fjær Selnesbænum. Húsið er austanmegin við kálgarð og stendur syðst á Klapparholti, um 60 m norðaustan bæjarstæðisins.
Lýsing
Ógreinileg ferhyrnd tóft, um 5 x 4 m að utanmáli. Snýr na-sv. Syðri skammveggur er greinilegastur, aðrir veggir illa farnir.
Aðrar upplýsingar
Guðjón Sveinsson segir þetta hafa verið fjós en Heimir Þór segir að í sínu minni hafi húsið verið notað undir garnaveikt sauðfé.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar 182076-184 - 79
Hlutverk: Útihús
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið
Horfin: Horfið

Staðhættir
Á túnakortinu frá 1919 má sjá útihús austast á Selnesi.
Lýsing
Þarna er nú tún og tóftin er horfin.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Þverhamar.

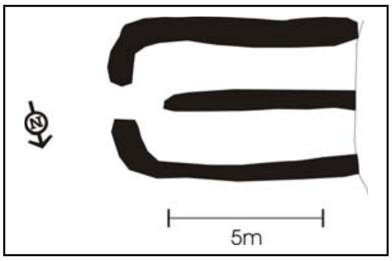

Þverhamar 182076-184 - 80
Sérheiti: Lambhús
Hlutverk: Fjárhús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 47, 28 (-647911) V: 13, 59, 57 (-139994)
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar
Heimildamaður: Heimir Þór Gíslason fæddur og uppalinn á Selnesi.

Staðhættir
Tóftin er upp við klett um 40 m vestan sjávar og um 500 m na af Selnesbæ.
Lýsing
Grjóttóft, hlaðin austan undir klett sem gegnir hlutverki vestur skammveggjar. Um 8 x 6 m að utanmáli, snýr nálega austur-vestur og dyr hafa verið til austurs. Garði fyrir miðri tóft. Tóftin stendur vel, er vel gróin en sér í grjót í hleðslum.
Aðrar upplýsingar
Heimir Þór Gíslason segir að húsið hafi nefnst Lambhús og man síðast eftir því í notkun um 1940.

Þverhamar 182076-184 - 81
Hlutverk: Matjurtagarður
Tegund: Mannvirki
Lega: N: 64, 47, 33 (-647925) V: 14, 0, 13 (-140036)
Ástand: Slæmt
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar

Staðhættir
Á túnakorti eru sýndir tveir kálgarðar austan við Selnesbæ.
Lýsing
Vestari garðurinn af tveimur sem sýndur er á túnakorti. Um 30 m austan við þann stað þar sem Selnesbær stóð. Um 25 m langt, ógreinilegt garðlag myndar eystri hlið ferhyrnds matjurtagarðs.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar 182076-184 - 82
Hlutverk: Matjurtagarður
Tegund: Mannvirki
Ástand: Ómetið
Horfin: Horfinn

Staðhættir
Á túnakorti eru sýndir tveir kálgarðar austan við Selnesbæ.
Lýsing

Eystri garðurinn af tveimur sem sýndur er á túnakorti. Engin merki eru nú um þennan garð.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Þverhamar.

Þverhamar 182076-184 - 83
Sérheiti: Timburgatnaskarð
Hlutverk: Vegur
Tegund: Örnefni
Ástand: Ómetið

Staðhættir
"Flutningar milli Stöðvarfjarðar og Breiðdals fóru áður fram um Timburgatnaskarð, og mun nafnið af því dregið að um það hafi verið flutt timbur" (ÞS)
Heimildaskrá
Þorsteinn Stefánsson, svör við spurningum um örnefnaskrá.

Þverhamar 182076-184 - 84
Hlutverk: Klakstöð
Tegund: Heimild
Ástand: Ómetið
Heimildamaður: Guðjón Sveinsson sem fæddur er og uppalinn á Þverhamri.

Staðhættir
"Leifar grjótgarðs í urð niður af Drangalækjargili. Talinn frá tíð Kristínar ríku og að skriðan sem féll 1783 liggi yfir hluta garðsins og túns. Grjótgarðar víðar, myllutótt, klakstöð, sáðgarða ummerki. Sumt vafalaust frá því upp úr aldamótum" (Sjm. bls. 293).
Lýsing
Guðjón Sveinsson man eftir hleðslum af aflangri rétthyrndri tóft sem lækur rann í gegn um. Fannst ekki við skráningu 2003.
Heimildaskrá
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson ritstjóri: 1976.

Heydalir - 158960-185

Séð til Heydala frá Stekkjartóft við Sauðabalalæk (185-22). Ljósmynd GZ

Saga

Heydalir er upprunalegt nafn staðarins, en svo var bærinn nefndur bæði í Landnámu og í Njálu. Landnáma segir: "Herjólfr, bróðir Brynjólfs, nam Heydalalönd fyrir neðan Tinnudalsá ok út til Ormsár".[16] Nú eiga Heydalir ekki land svo utarlega, því að nokkrar hjáleigur hafa byggst úr jörðinni. Tvær hjáleigur eru taldar sjálfstæðar jarðir á 19. öld í Jarðatali Johnsens, Fell og Ormsstaðir. Þær fylgja því ekki með fornleifaskrá Heydala. Önnur afbýli í landareign Heydala voru Árnastaðir, Þýfiskot, Staðarborg og Skörð. Árnastaðir, Þýfiskot og Staðarborg eru nefnd í manntali 1703 en þá er einungis búið á einu þessara afbýla. Skörð eru ekki nefnd í manntalinu en 1816 eru öll býlin í eyði.[17]

Í Íslendingasögum er Heydala einungis getið í Njálu í sambandi við för Flosa um Austfjörðu. Þá bjó í Heydölum Hallbjörn sterki, óþekktur maður úr öðrum heimildum: "Þaðan fóru þeir austr til Breiðdals í Heydali; þar bjó Hallbjorn inn sterki...".[18]

---

[16] Íslensk fornrit, Landnámabók, bls. 308.
[17] Sveitir og jarðir III, bls. 305.
[18] Íslensk fornrit, XII, bls. 349.

Heydala er einnig getið í fornbréfum og máldögum allt fram á 16. öld. Nafnmyndin Eydalir kemur ekki fyrir í frumbréfum fyrr en á síðari helmingi 16. aldar, en verður síðar algeng.[19] Eldri örnefnaskrár nefna Eydali en nú hefur Heydalamyndin aftur nokkuð rutt sér til rúms.

Kirkjan í Heydölum var helguð heilögum Stefáni í kaþólskum sið. “Samkvæmt elsta máldaga kirkjunnar frá 1367 á Heydalakirkja þá auk heimalands milli Tinnu og Ormsár (nú Ormsstaðaá) Breiðdalseyjarnar út frá Ósi og Streitislandi, selför í Norðurárdal, skóg hjá Skriðuvatni í Skriðdal og víðar, Brekku (nú Brekkuborg) hálfa, Streiti, Vafrastaði, drjúgan skerf reka fyrir Breiðdalslöndum og auk þess tíundir, lýsitolla og bónhúsfé (bænhúsfé)”.[20] Í Jarðatali J. Johnsens 1847 á Heydalakirkja Hvamm á Völlum, Ormsstaði, Skriðu, Randversstaði, Brekkuborg, Ós, Streiti og Núp).[21]

Náttúrufar og jarðabætur

Heydalir standa á sléttu suður undan svokölluðu Felli. Aurar, kallaðir Heydalaaurar, liggja að túninu að utan og ofan meðfram vegi og framan við staðinn alla leið suður að Breiðdalsá.

Heydalatúnið gamla var allstórt, þýft og grasgefið, það náði inn að Tröðunum, heimreið staðarins. Á túninu er svokallaður Eldhúsbali norður af Kirkjugarðinum og stendur núverandi íbúðarhús (byggt um 1950) innst á Eldhúsbala. Utan við Traðirnar var kallað Úttún sem skiptist í Efra- og Neðratún um troðninga, sem lágu heim að staðnum. Á Efratúni var Fellsteigur, sem var sleginn frá hjáleigunni Felli, sömuleiðis skyldi greiða kind í leigu. Inn af Neðratúni og inn undir Kirkjuhól var kallað Lambhústún. Niður undan því og neðan við Neðratún var dálítið mýrlendi, svokölluð Fit eða Lambhúsfit. Þar var áður tekinn mór, þó ekki eftir 1947. Þetta land er nú framræst og komið tún á lækjarbakkanum utan við. Neðan við er einnig nýrækt og nær hún niður að læknum, sem fellur úr Andadal.[22]

Landamerki

“Í landamerkjabók Suður-Múlasýslu segir svo um landamerki Heydala 1884: Stefánskirkja á Eydölum á lönd öll innan eftirfylgjandi ummerkja: frá Ormsá, sem nú kallast Brunnalækur, að utanverðu og ræður hún neðan frá sammótum sínum við Kattmúsará og allt upp í mynni þess gils, er hún kemur úr, sem kallast Brunnlæksgil og ræður það upp til fjallseggjar. Þaðan liggur línan fram fjallseggjarnar, sem vötnum hallar, allt fram til tveggja hárra klettadranga, er gnæfa við höft og kallast Njáll og Bera. Neðan undir þeim sprettur Tinnudalsáin upp og ræður hún síðan löndum milli Eydala og Gilsár niður Tinnudalinn og allt þangað til hún fellur í Norðurdalsá. Frá sammætum sínum við hana ræður Tinnudalsáin löndum milli Eydalá og bændaeignarinnar Ytrikleifar og Kleifarstekks, unz hún kemur saman við Breiðdalsá skammt fyrir innan gljúfrið. Úr því ræður Breiðdalsáin sem landamerki milli Eydala og bændaeignanna Fagradals, Skjöldólfsstaða og Eyja, uns hún fellur út í Leiruna sunnan megin Lambeyjar og Lambeyjarhólma og síðan út í ósinn. Að neðanverðu á kirkjan Lambey alla og Lambeyjarhólmana og svo þaðan í sjó út, síðan Meleyrin féll

---

[19]Ísl. fornrit I, II:308
[20] Sveitir og jarðir III, bls. 304
[21] Breiðdæla, bls. 51.
[22]Örnefnaskrá Heydala, bls. 10.

kirkjunni til sem eign, hvað rekann snertir, með landsyfirréttardómi frá 21. feb. 1848”.[23]

“Landamerki milli gömlu Fellstorfunnar og Heydala voru úr Gunnarsskarði um Hjónagöng í Langhömrum í ytri enda Djáknagilsáss, þaðan í Guðrúnarhraun, þar sem það ber hæst, og þaðan í Ytra-Smárabrekkuhorn.

“Kirkjan á skógarhögg í Gilsárlandi milli Jörundarvörðu og Tinnudalsár, sjónhending úr vörðunni upp fjall og niður í Norðurdalsá í Beinahraunsvörðu. Sömuleiðis á kirkjan skóg hjá Skriðuvatni, sem lengi hefur , en er nú eyðilagður, og annan teig, er liggur fyrir ofan Fjarðarskóg, nú eyðilagður. Kirkjan á allar Breiðdalseyjar hinar ytri og innri ásamt svonefndum Óseyjum”.[24]

Heimildaskrá

Breiðdæla, Drög til sögu Breiðdals, Jón Helgason og Stefán Einarsson gáfu út, RVK, Íslenskt fornbréfasafn IV 1265-1449. Kph., 1997.
Íslensk fornrit, XII. Brennu Njálssaga.
J.Johnsen: Jarðatal á Íslandi, með brauðalýsingum, fólkstölu í hreppum og prestaköllum, ágripi úr búnaðartöflum 1835-1845, og skýrslum um sölu þjóðjarða á landinu. Kph., 1847.
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson, ritstjóri: 1976.
1948.
Örnefnaskrá Heydala, skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.

[23] Örnefnaskrá Heydala, bls. 1-2
[24] Örnefnaskrá Heydala, bls. 2

Fornleifaskrá

Heydalir 158960 185 - 1
Hlutverk: Bústaður
Tegund: Heimild 465
Lega: N: 64, 47, 52 (-647978) V: 14, 7, 55 (-141319)
Ástand: Ómetið
Horfin: Horfin

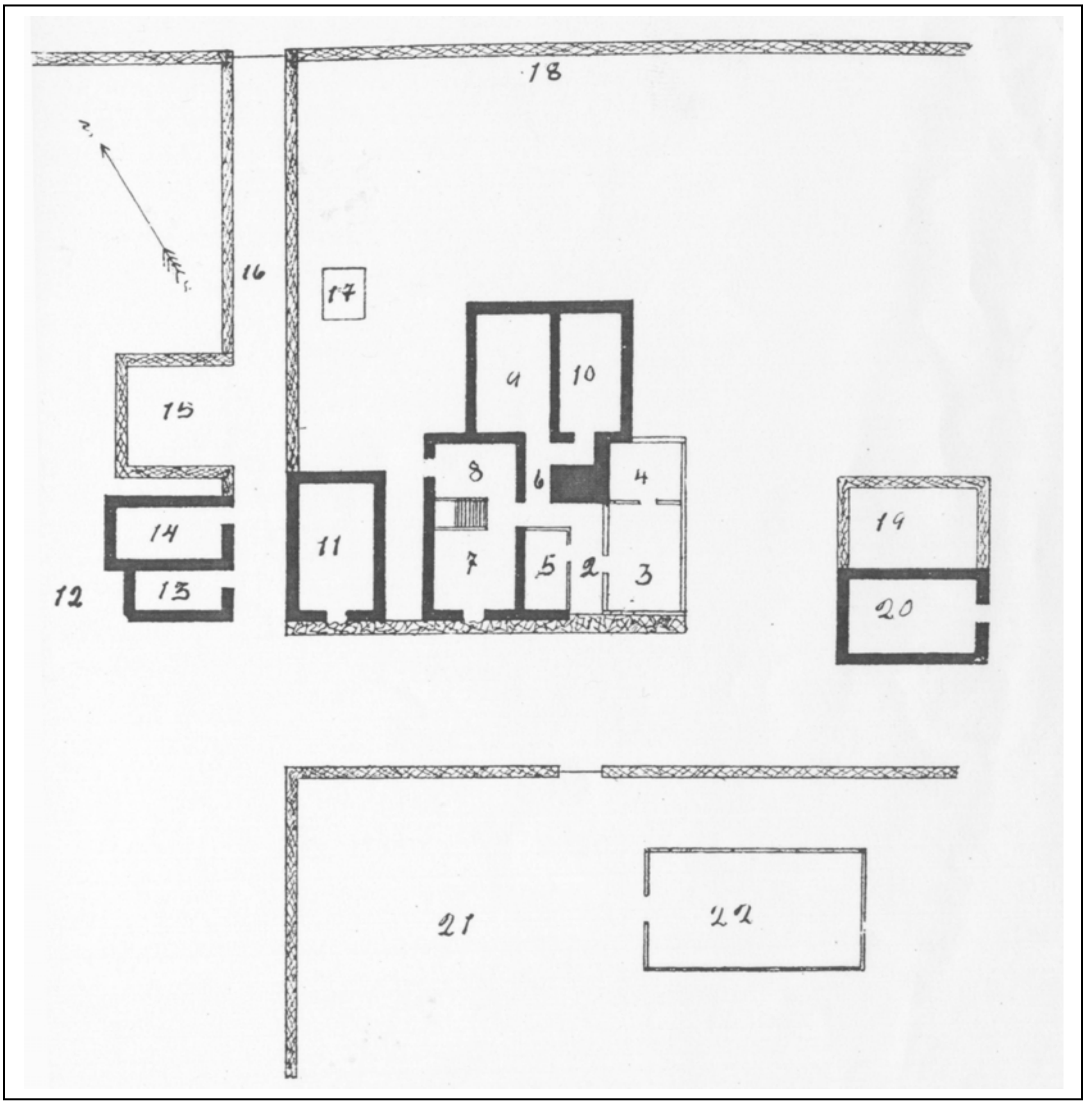

Gamli Heydalabærinn – uppdráttur úr Breiðdælu bls. 32-3
1. Stétt, 2. Bæjardyr, 3 Stofa, 4. Frúarhús, 5. Dúnkofi, 6. Göng, 7. Þinghús, 8. Piltahús, 9. Eldhús, 10. Búr, 11. Skemma, 12. Eldhúsbali (glímuvöllur), 13. Smiðja, 14. Hesthús, 15. Hestarétt, 16. Traðir, 17. Vindmylla, 18. Túngarður, 19. Heygarður, 20. Fjós, 21 Kirkjugarður, 22. Kirkja.

Staðhættir

Á túnakorti frá 1919 sést Heydalabærinn, rétt ofan við kirkjugarðinn. Eldhúsbali var utan við Millitúnið og náði niður undir veginn, sem nú liggur út að kirkjunni. Íbúðarhúsið stendur nú innst og efst á Eldhúsbalanum. Ekki er vitað um eldhús þar, en rétt utan og ofan við húsið voru einu sinni grafnar gulrófur í jörð til geymslu um

vetur. Var þá komið niður á hleðslu og dúnrusl. Núverandi íbúðarhús (byggt 1950) stendur innst og efst á Eldhúsbalanum. Samkvæmt fasteignamati 1918 var íbúðarhúsið 8,82 x 7,56 m, tvílyft með kjallara. Neðan við Kirkjuhól er túnræma. Inn af henni er Þinghúshóll. Þar eru veggjahleðslur. Þinghús voru þarna til 1906, en þá voru Breiðdalshreppur og Stöðvarhreppur aðskildir. Þinghúsið var þá rifið og byggð úr því stofa heima á bænum. Öskuhaugur, sem enn sést mótað fyrir var við ytra og efra horn gamla kirkjugarðsins. (ÖH).

Lýsing

Búið er að slétta tún í kringum kirkjugarðinn þannig að engin merki eru um bæjarhólinn aðrar en mishæðir í túni norðan við núverandi kirkjugarðsvegg. Nýja kirkjan er um 10-15 m norðar en eldri kirkjur og hefur kirkjugarðsveggurinn einnig verið færður út til norðurs og austurs. Norðurhlið kirkjugarsveggjar er nú nálega þar sem gamla bæjarstæðið var.

Heimildaskrá

Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Heydalir.
Örnefnaskrá Heydala, skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.
Fasteignamat 1918.

Heydalir 158960 185 - 2
Hlutverk: Kirkja
Tegund: Heimild 465
Lega: N: 64, 47, 51 (-647975) V: 14, 7, 57 (-141325)
Ástand: Ómetið

Staðhættir

Á túnakorti frá 1919 er kirkjan í Heydölum neðan við bæinn. Kirkjuhóll nær niður af lægðinni ofan við Þinghúshól. Á honum er kirkja og kirkjugarður. Hóllinn er ekki greinilega afmarkaður sem hóll (ÖH). Samkvæmt fasteignamati 1918 var kirkjan þá fornt timburhús með turni, máluð innan, járnklædd utan á síðari árum. Stærð 12,56x6,28x2,5m.

Lýsing

Núverandi kirkja stendur um 15 m norðar en kirkjan stóð áður.

Heimildaskrá

Anna Þorsteinsdóttir og Kristinn Hóseasson: Skrá yfir Örnefni í Heydölum: Breiðdalshreppi í S-Múlasýslu.1991.
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson, ritstjóri: 1976.
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Heydalir.
Fasteignamat 1918.

Heydalir 158960 185 - 3
Hlutverk: Skemma
Tegund: Heimild 465
Lega: N: 64, 47, 52 (-647978) V: 14, 7, 55 (-141319)
Ástand: Ómetið
Horfin: Horfin þegar tún var sléttað

Staðhættir

Á túnakortinu frá 1919 má sjá skemmu um 5 m vestan við bæinn. Þessi skemma er númer 11 á grunnmynd af gamla Heydalabænum sem finna má í Breiðdælu (Bd, bls. 32-33).

Lýsing

Þarna er nú sléttað tún. Stóð uppi en var mjög illa farin í tíð Guðjóns Sveinssonar.

Heimildaskrá

Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Heydalir.
Breiðdæla, Drög til sögu Breiðdals, Jón Helgason og Stefán Einarsson gáfu út, RVK, 1948.

Heydalir 158960 185 - 4
Hlutverk: Fjós
Tegund: Heimild 465
Lega: N: 64, 47, 52 (-647978) V: 14, 7, 55 (-141319)
Ástand: Ómetið
Horfin: Horfin vegna sléttunar túns
Heimildamaður: Guðjón Sveinsson frá Þverhamri var í vinnumennsku í Heydölum.

Staðhættir

Á túnakorti frá 1919 má sjá fjós um 10 m austan við Heydalabæinn. Fjósið er númer 20 á grunnteikningu af Heydalabæ (Bd,bls. 32-33).

Lýsing

Þarna er nú sléttað tún og engin merki um tóftir. Á grunnteikningu Heydalabæjar sem finna má í Breiðdælu (bls. 32-33) er sýndur hlaðinn heygarður áfastur við norðurvegg fjóssins.

Aðrar upplýsingar

Guðjón Sveinsson man eftir tóft þarna.

Heimildaskrá

Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Heydalir.
Breiðdæla, Drög til sögu Breiðdals, Jón Helgason og Stefán Einarsson gáfu út, RVK, 1948.

Heydalir 158960 185 - 5
Sérheiti: Hestarétt
Hlutverk: Hestarétt
Tegund: Heimild 465
Lega: N: 64, 47, 52 (-647978) V: 14, 7, 56 (-141322)
Ástand: Ómetið
Horfin: Horfin

Staðhættir

Hestaréttin er á túnakorti frá 1919 norðan við Heydalabæinn, alveg upp við veginn (traðirnar). Númer 15 á grunnteikningu af gamla Heydalabænum (Bd, bls. 32-33).

Lýsing

Þarna er nú sléttað tún og ekki sjást neinar tóftir.

Heimildaskrá

Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Heydalir.

Breiðdæla, Drög til sögu Breiðdals, Jón Helgason og Stefán Einarsson gáfu út, RVK, 1948.

Heydalir 158960 185 - 6
Hlutverk: Hesthús
Tegund: Heimild 465
Lega: N: 64, 47, 52 (-647978) V: 14, 7, 56 (-141322)
Ástand: Ómetið
Horfin: Horfin

Staðhættir
Á túnakortinu frá 1919 má sjá hesthús, neðan við hestaréttina og alveg upp við traðirnar. Er númer 14 á grunnteikningu af gamla Heydalabænum sem er í Breiðdælu (bls. 32-33).
Lýsing
Á balanum ofan við núverandi prestsbústað eru mishæðir sem benda til mannvirkja en búið er að slétta úr túnum þannig að veggjalög sjást tæplega. Á túnakorti eru sýnd þrjú útihús ofan við svokallaðan Eldhúsbala sem núverandi prestsbústaður stendur á. Í örnefnalýsingu Heydala er getið um að þar hafi komið upp einhverjar hleðslur þegar grafið var rétt utan og ofan við húsið (ÖH).
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Heydalir.
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.
Breiðdæla, Drög til sögu Breiðdals, Jón Helgason og Stefán Einarsson gáfu út, RVK, 1948.

Heydalir 158960 185 - 7
Hlutverk: Útihús
Tegund: Heimild 465
Lega: N: 64, 47, 52 (-647978) V: 14, 7, 56 (-141322)
Ástand: Ómetið
Horfin: Horfin

Staðhættir
Við hliðina á hesthúsinu er útihús á túnakorti Heydalabæjar.
Lýsing
Á balanum ofan við núverandi prestsbústað eru mishæðir sem benda til mannvirkja en búið er að slétta úr túnum þannig að veggjalög sjást tæplega. Á túnakorti eru sýnd þrjú útihús ofan við svokallaðan Eldhúsbala sem núverandi prestsbústaður stendur á. Í örnefnalýsingu Heydala er getið um að þar hafi komið upp einhverjar hleðslur þegar grafið var rétt utan og ofan við húsið (ÖH).
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Heydalir.
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.

Heydalir 158960 185 - 8
Hlutverk: Smiðja

Tegund: Heimild 465
Lega: N: 64, 47, 52 (-647978) V: 14, 7, 56 (-141322)
Ástand: Ómetið
Horfin: Horfin

Staðhættir
Neðan við hesthúsið, hinu megin við traðirnar er smiðja. Númer 13 á grunnteikningu Heydalabæjar í Breiðdælu, bls. 32-33.
Lýsing
Á balanum ofan við núverandi prestsbústað eru mishæðir sem benda til mannvirkja en búið er að slétta úr túnum þannig að veggjalög sjást tæplega. Á túnakorti eru sýnd þrjú útihús ofan við svokallaðan Eldhúsbala sem núverandi prestsbústaður stendur á. Í örnefnalýsingu Heydala er getið um að þar hafi komið upp einhverjar hleðslur þegar grafið var rétt utan og ofan við húsið (ÖH).
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Heydalir.
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.

Heydalir 158960 185 - 9
Sérheiti: Kálfagerði
Hlutverk: Gerði
Tegund: Heimild 465
Lega: N: 64, 47, 53 (-647981) V: 14, 7, 57 (-141325)
Ástand: Ómetið
Horfin: Horfin

Staðhættir
Norðan við Heydalabæinn er stórt gripahús (Túnakort 1919). Beint upp af Eldhúsbalanum var nýrækt, sem sagt var, að Einar Vigfússon hefði girt, haft þar kálfa og kallað Kálfagerði. Nafnið hefur haldist. Þar standa nú gripahúsin, fast ofan við Eldhúsbalann (ÖH).
Lýsing
Þarna er nú sléttað tún og uppistandandi útihús.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Heydalir.

Heydalir 158960 185 - 10
Hlutverk: Matjurtagarður
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið
Horfin: Horfinn

Staðhættir
Á túnakorti er sýndur sáðgarður um 100 m suðvestur af kirkjunni. Engin merki garðsins fundust við skráningu 2003.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Heydalir.

Heydalir 158960 185 - 11
Hlutverk: Útihús
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið
Horfin: Horfin

Staðhættir
Um 100 m norð-austan við gamla bæjarstæðið og kirkjugarðinn er á túnakorti sýnt útihús. Þarna er nú sléttað tún og engin merki um húsið.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Heydalir.

Heydalir 158960 185 - 12
Sérheiti: Stöðulbarð
Hlutverk: Stöðull
Tegund: Heimild 465
Lega: N: 64, 47, 39 (-647942) V: 14, 7, 53 (-141314)
Ástand: Ómetið
Horfin: Horfin

Staðhættir
“Ofan við Kálfagerði er Stöðulbarð, þar sem gamla ungmennafélagshúsið stóð (1912-47). Á Stöðulbarði voru kýr mjólkaðar á stöðli. Það eru h.u.b. 40-50 m frá bæ. Þarna voru gamlar grónar kofarústir á háhæðinni rétt ofan við samkomuhúsið" (ÖH).
Á túnakorti er útihús efst norðaustast í túni við lítinn skurð.
Lýsing
Nær því að vera 100 m norðaustur af bæjarstæðinu á vesturbrún lægðar, svokallaðs Grófardals, norðaustan við tún í Heydölum. Þarna er sléttað tún og tóftir sjást ekki. Þarna er nú engar minjar.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Heydalir.
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.

Heydalir 158960 185 - 13
Sérheiti: Lambhús
Hlutverk: Fjárhús
Tegund: Heimild 465
Lega: N: 64, 47, 49 (-647969) V: 14, 7, 42 (-141283)
Ástand: Ómetið
Horfin: Horfin

Staðhættir
“Yzt á Neðratúni, út við Sauðabalalæk, voru fjárhús, kölluð Lambhús, tvístæðuhús með hlöðu. Umhverfis þau var þýfi”. (ÖH).
Um 130 m austur frá kirkjunni og um 20 m nv við enda skurðar út við Sauðabanalæk.
Lýsing
Dæld í túninu um 15 m löng. Ekkert veggjalag er greinilegt en þarna er nú sléttað tún. Hefur snúið nv-sa.

Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Heydalir.
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.

Heydalir 158960 185 - 14
Hlutverk: Traðir/túngarður
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið
Horfin: Horfin

Staðhættir
Á Túnakorti frá 1919 má sjá traðir sem liggja meðfram hestaréttinni, að Heydalabænum. Er númer 16 á grunnteikningu Heydalabæjar. Túngarður, númer 18 á teikningu, er sýndur við traðirnar og út frá þeim til austurs og vestur (Bd,bls. 32-33). Gamla túnið náði inn að Tröðunum. Traðirnar voru heimreið til staðarins. Þær voru með nokkuð háum veggjum. Vegurinn heim til staðarins liggur nú af þjóðveginum við Andadal, út með honum og yfir Gíslagróf (ÖH).
Lýsing
Traðirnar lágu til norðurs upp frá bæjarstæðinu. Ekkert sést eftir af þeim þar sem tún hafa verið sléttuð.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Heydalir.
Breiðdæla, Drög til sögu Breiðdals, Jón Helgason og Stefán Einarsson gáfu út, RVK, 1948.
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.

Heydalir 158960 185 - 15
Hlutverk: Kofi
Tegund: Heimild 465
Lega: N: 64, 47, 39 (-647942) V: 14, 7, 53 (-141314)
Ástand: Ómetið
Horfin: Horfin

Staðhættir
“Ofan við Kálfagerði er Stöðulbarð, þar sem gamla ungmennafélagshúsið stóð (1912-47). Á Stöðulbarði voru kýr mjólkaðar á stöðli. Það er h.u.b. 40-50 metra frá bæ. Þarna voru gamlar grónar kofarústir á háhæðinni rétt innan og ofan við samkomu-húsið” (ÖH).
Lýsing
Nær því að vera 100 m norðaustur af bæjarstæðinu á vesturbrún lægðar, svokallaðs Grófardals, norðaustan við tún í Heydölum. Þarna er sléttað tún og tóftir sjást ekki. Þarna er nú engar minjar.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.

Heydalir 158960 185 - 16
Hlutverk: Brunnur
Tegund: Brunnur

Lega: N: 64, 47, 52 (-647978) V: 14, 7, 51 (-141308)
Ástand: Ómetið
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar

Staðhættir
“Innst á Efratúni, utan undir efsta hluta Kirkjuhóls, var brunnur. Hann þornaði skyndilega í stórrigningu á síðari hluta 19. aldar og dý í Millitúninu þornaði einnig um sama leyti. Enn sést móta fyrir brunnhleðslunni. Ofan við brunninn var áður grófgert þýfí” (ÖH).
Um 20 m austur frá na horni kirkjugarðs sést móta fyrir hringlaga brunnhleðslu um 0,5 x 0,5 m að innanmáli. Stendur uppi á smá hólkolli en er mjög jarðsokkinn.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.

Heydalir 158960 185 - 17
Hlutverk: Vegur
Tegund: Gata
Lega: N: 64, 47, 51 (-647975) V: 14, 7, 48 (-141300)
Ástand: Ómetið
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Vegna ábúðar

Staðhættir
Gamli kirkjuvegurinn lá yfir Heydalaholtið. Þar eru götur og sést móta fyrir þeim heim undir Kirkjuhól.
Kirkjugöturnar að sunnan lágu í Andadal neðarlega og upp rétt fyrir innan túnið að Tröðum.
Lýsing
Djúpar götur liggja norðaustur eftir túninu, u.þ.b. 20 m frá miðjum austurvegg kirkjugarðsins og að Sauðabanalæk sem rennur utan (austan) túns. Einnig sést móta fyrir götum til austurs yfir holtið hinumegin lækjarins.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.

Heydalir 158960 185 - 18
Hlutverk: Brunnur
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið
Horfin: Horfin

Staðhættir
“Neðst í Innrigróf, í áttina að Staðarborg er deigja var áður lítil mýri. Þar var einu sinni brunnur. Þaðan var tekin fyrsta vatnsleiðslan í bæinn.” (ÖH)
Lýsing
Fannst ekki við skráningu.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.

Heydalir 158960 185 - 19
Sérheiti: Andadalur
Hlutverk: Sögn
Tegund: Heimild 465
Lega: N: 64, 47, 46 (-647961) V: 14, 7, 60 (-141333)
Ástand: Ómetið

Staðhættir
"Suðvestan við Heydalabæ er Andadalur, löng dæld, grasi vaxin. Þar voru oft fuglar, einkum endur, en eftir að minkurinn kom, hafa þeir horfið. Þarna segir að menn þykist hafa heyrt útburðarvæl" (ÖH).
Lýsing
Andadalur er lægð sem liggur í sv-na sunnan túns í Heydölum. Í gegnum lægðina rennur svokallaður Andadalslækur.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.

Heydalir 158960 185 - 20

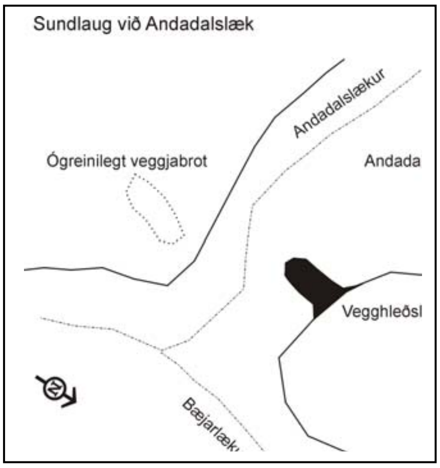

Hlutverk: Sundlaug
Tegund: Hleðsla
Lega: N: 64, 47, 46 (-647961) V: 14, 8, 0 (-141336)
Ástand: Slæmt
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vatnsrof
Heimildamaður: Guðjón Sveinsson frá Þverhamri sem var í vinnumennsku í Heydölum.

Staðhættir
"Neðan við [Lambhústún] er einnig nýrækt, og nær hún niður að læknum, sem fellur úr Andadal. Þar sést móta fyrir þykkum torfgarði. Gegnt honum, neðan við Andadalslækinn, var einnig garðstúfur, sem lækurinn hefur nú brotið upp. Jóhanna Sigurðardóttir frá Ósi sagði Önnu [Þorsteinsdóttur], að hún hefði heyrt, að Heydalabræður, sr. Snorri og bræður hans, sem ólust upp í Heydölum, hafi haft sundlaug neðan við túnið" (ÖH).
Um 100 m sunnan kirkjunnar, rétt ofan við þar sem Sauðabanalækur mætir Andadalslæk í mynni Andadals.
Lýsing
Um 5 m langur hlaðinn garður af austurbakka Andadalslækjar, liggur na-sv. Garðbrotið er um 1 m á hæð og um 70 cm á þykkt. Á vesturbakka lækjarins má sjá framhald þessa garðs, ógreinilegra garðbrot. Lækurinn hefur rofið garðinn í tvennt.
Aðrar upplýsingar
Guðjón Sveinsson segir þetta vera sundlaug þá er Anna Þorsteinsdóttir getur um í örnefnaskrá.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.
Heydalir 158960 185 - 21
Sérheiti: Þinghúshóll

Hlutverk: Þinghús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 47, 47 (-647964) V: 14, 8, 00 (-141333)
Ástand: Gott
Hættumat: Lítil hætta

Staðhættir

"Rétt innan við Fitina, utan undir Kirkjuhól, er gamall skurður, sem fellur í nýrri skurð neðan við Fitina. Inn af gamla skurðinum neðst, ofan við nýrri skurðinn, neðan við Kirkjuhól, er túnræma. Inn af henni er Þinghúshóll, nokkur hóll. Þar eru veggjahleðslur. Þinghús var þarna til 1906, en þá voru Breiðdalshreppur og Stöðvarhreppur aðskildir. Þinghúsið var þá rifið og byggð upp úr því stofa heima á bænum. Milli Þinghúshóls og Kirkjuhóls er mjó lág" (ÖH).
Tóftin er á hóli um 100 m suður frá kirkjunni.

Lýsing

Aflöng tóft, snýr na-sv, 18 m á lengd og 5 m á breidd að utanmáli. Í n enda tóftarinnar er lítil gryfja, ca 2 x 1,5 m að innanmáli. Tóftin er þrískipt, veggir óverulegir.

Heimildaskrá

Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.

Heydalir 158960 185 - 22

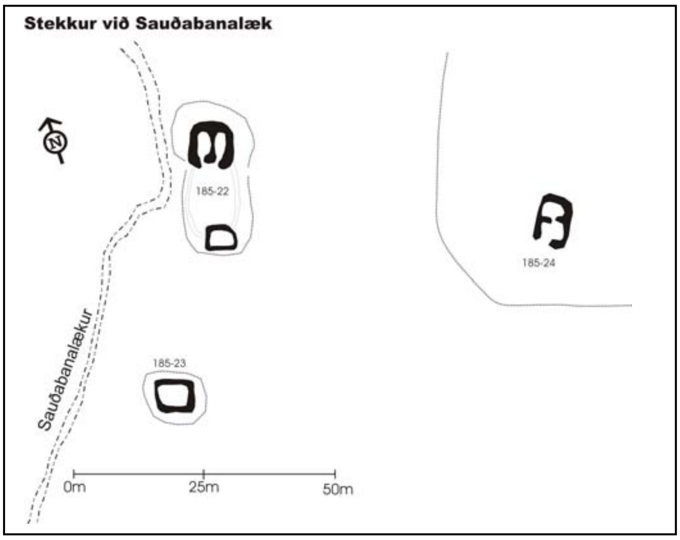

Sérheiti: Stekkur
Hlutverk: Stekkur
Tegund: Tóftaþyrping
Lega: N: 64, 47, 37 (-647936) V: 14, 7, 57 (-141325)
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vatnsrof

Staðhættir

"Innan við Sauðabanalæk (Bæjarlæk) er Stekkjarmýri utan undir Aurunum, þar sem flugvöllurinn var, og neðan við Andadal. Utan og ofan við lækinn þar sem hann rennur í bug fyrir Holtið er Stekkur. Þar eru tættur og nokkur hleðsla, sem lækurinn er að brjóta upp. Anna [Þorsteinsdóttir] telur, að þar kunni að hafa verið býli" (ÖH).
Stekkurinn liggur um 250 m neðan (suðaustan) kirkjunnar, á austurbakka Bæjarlækjarins/Sauðabalalækljar. Hann er í þurrum þýfismóum suðvestan undir melholti, svokölluðu Heydalaholti, sem liggur austan lækjarins.

Lýsing

Sú tóft, sem fyrst er komið að, þegar gengið er niður eftir læknum austanvert, er lítil og tvískipt um 7 x 6 m að utanmáli. Hólfin í tóftinni eru jafnstór, um 2,5 x 2 m að

innanmáli. Dyr á báðum krónum vísa til suðurs í stærra gripheldi. Það er aflangt, snýr nálega nv-sa, um 12 m langt og 7 m breitt að innanmáli. Við sa enda gripheldisins er smærri tóft sem snýr vnv-asa. Hún er um 3 x 2 m að innanmáli. Stekkurinn er á nokkurri upphækkun sem bendir til endurbygginga. Veggjahæð mest um 50 cm, þykkt 1 m. Lækurinn er að grafa sig inn í vesturhluta tóftarinnar og er hluti hennar farinn í lækinn. Í sniðinu sem lækurinn hefur rofið úr tóftinni má sjá um 70 cm þykkt torflag og eru í því kolaflekkir. Bendir það til að einhvern tímann hafi búseta verið til lengri eða skemmri tíma á staðnum. Tóftirnar eru orðnar nokkuð jarðsokknar og þýfðar.

Heimildaskrá

Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.

Heydalir 158960 185 - 23
Hlutverk: Heyskapur
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 47, 36 (-647933) V: 14, 7, 57 (-141325)
Lengd: 5 m
Breidd: 3 m
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vatnsrof

Staðhættir

Tóftin liggur um 280 m neðan (suðaustan) kirkjunnar, á austurbakka Bæjarlækjarins. Í þurrum þýfismóum suðvestan undir melholti (Heydalaholti) sem liggur austan lækjarins og um 30 m sunnan við stekkinn austan Bæjarlækjar/Sauðabalalækjar (185-25).

Lýsing

Ferköntuð smátóft um 5 x 3 m að utanmáli og snýr nv-sa. Óverulegir veggir um 30 cm breiðir og um 30 cm háir. Engar dyr sýnilegar. Tóftin er á nokkurri upphækkun í móunum.

Heydalir 158960 185 - 24
Hlutverk: Óþekkt
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 47, 47 V: 14, 7, 57
Ástand: Sæmilegt
Hættumat: Engin hætta

Staðhættir

Tóft stendur fremst og uppi á mosagrónu melholti (Heydalaholts) um 60 m austan Stekkjarins (185-25), um 300 m suðaustur af Heydalabæ.

Lýsing

Tvískipt tóft, nokkuð ógreinileg. Ofan (norðaustan) er smærra hólf, um 1 x 3 m að innanmáli, en áfast sunnan við er stærra hólf, líklega gripheldi. Veggir eru mjög útflattir og ógreinilegir og er mesta veggjahæð um 30 cm. Kann að hafa verið stekkur.

Heydalir 158960 185 - 25
Hlutverk: Fjárrétt

Tegund: Hleðsla
Lega: N: 64, 48, 9 (-648025) V: 14, 7, 51 (-141308)
Ástand: Ómetið

Staðhættir

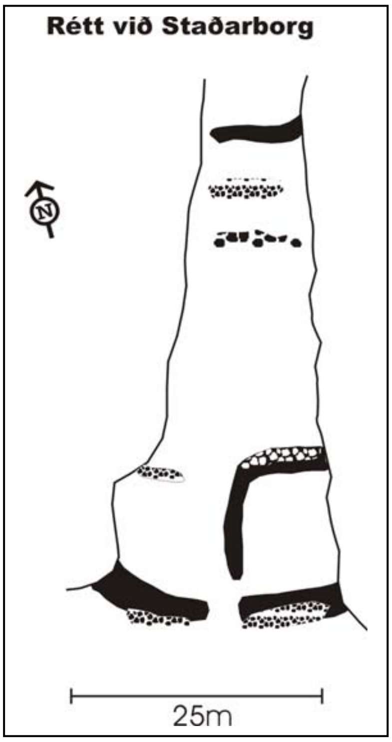

"Hermannsmýri er utan við Þrívörður og nær út undir Lögrétt, sem er gömul fjárrétt. Þar var alltaf réttað af bæjunum Þverhamri, Ormsstöðum, Felli og Heydölum. Upp af réttinni er Lögréttukrókur. Það er klettaskora, sem myndast neðst í Innri-Djáknagilsás, innan við Staðarborg og ofan við veginn" (ÖH).
"Fjárréttarstaður frá Eydölum, neðst í Fellinu uppaf Eydölum". (ÖEy).
Í klettaskorningi beint upp (norður) af kirkjunni. Um 300 m ofan Heydala en um 100 m vestur af Staðarborg. Ofan þjóðvegar inn Breiðdal.
Lýsing
Klettaskorningurinn snýr ssa-nnv. Hlaðið hefur verið grjóti við báða enda skorningsins og þannig mynduð rétt sem er um 50 m löng og um 25 m breið þar sem hún er breiðust að sunnan en um 10 m að breidd norðantil. Skorningurinn mjókkar til norðurs og er réttin um 20 m breið sunnan til en 10 m breið norðan til.Upp við klettaveggin austan til, syðst í réttinni, er ferhyrndur dilkur um 10 x 15 m, dyr hafa verið á sv horni hans. Réttinni hefur verið skipt niður með grjóthleðslum en einföld grjóthleðsla liggur þvert yfir réttina út frá nv horni dilksins og einnig er önnur grjóthleðsla um 3 m sunnan við, þar sem hleðsla lokar réttinni til norðurs.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.
Örnefnaskrá Eydala, skráð af Einari Vigfússyni.

Heydalir 158960 185 - 26
Hlutverk: Óþekkt
Tegund: Mannvirki
Lega: N: 64, 47, 50 (-647972) V: 14, 7, 11 (-141197)
Ástand: Ómetið
Hættumat: Engin hætta

Staðhættir
Um 30 m vestan við Þverhamarsskjólslæk um 250 m suðaustan við hótelið á Staðar-borg.
Lýsing
Einhvers konar ferkantaður niðurgröftur, liggur sv-na, inn í melinn vestan Þverhamarsskjólslækjar. Um 5 x 2,5 m að innanmáli. Hlutverk óþekkt en er ekki mógröf.
Heydalir 158960 185 - 27
Hlutverk: Óþekkt

Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 47, 50 (-647972) V: 14, 7, 4
(-141178)
Ástand: Slæmt
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Skógræktar

Staðhættir
Um 200 m sa af Staðarborg um 25 m austan við Þverhamarsskjólslæk. Liggur norðan í smá melhrygg sem liggur a-v fram að læknum.
Lýsing
Lítil ógreinileg tóft um 1 x 1,5 m að innanmáli. Liggur upp við melhrygginn þannig að hann myndar suðurvegg tóftarinnar. Engar dyr eru sjáanlegar á tóftinni. Um 10 m vestan hennar liggur óljóst garðlag um 3 m langt til norðurs frá melhryggnum vestan til. Kunna að vera leifar lítils stekkjar, annars eru veggjalög öll svo ógreinileg að erfitt er að átta sig á útliti tóftarinnar.

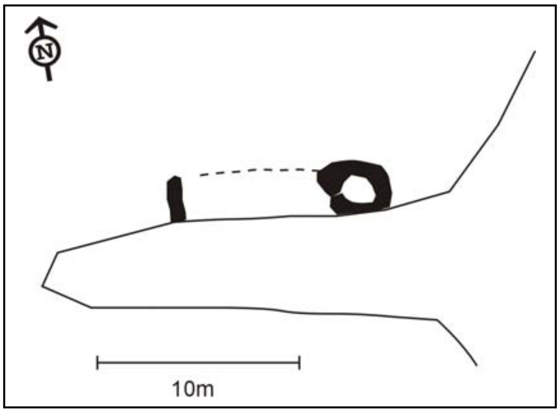

Heydalir 158960 185 - 28
Sérheiti: Tyrkjalág/gróf
Hlutverk: Sögn
Tegund: Mannvirki
Lega: N: 64, 47, 47 (-647967) V: 14, 7, 57 (-141331)
Ástand: Ómetið

Staðhættir
"Utan og neðan (sunnan) í Kirkjuhólnum var Tyrkjalág eða -gróf inn í brekku. Nú sést aðeins örla fyrir henni"(ÖH).
tyrkjalág liggur neðarlega syðst í Kirkjuhól, um 100 m sunnan kirkjunnar.
Lýsing
Tyrkjalágin er lítið hálfbogið skot inn í hólinn um 5 m að breidd og 50 cm djúpt.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson, ritstjóri: 1976.
Munnmæli
"Oddný Pétursdóttir (f. 3. nóv. 1912 í Heydölum og var þar til 1931-32) kannast við Tyrkjagróf. Hún sagði, að það hefði verið sporöskjulöguð gróin gróf. Hafði hún heyrt þá sögn, að þegar Tyrkir komu í Breiðdal (1627), komu þeir sunnan að túninu í Eydölum (Heydölum). Allt fólk hafði þá farið í kirkjuna og baðst þar fyrir. Þegar Tyrkir komu að brekkunni, sáu þeir ekki kirkjuna og bæinn. Þeim fannst, að þarna ættu þeir að komast inn í bæ en fundu engar dyr. Ætluðu þeir þá að grafa sig inn og grófu grófina, en urðu frá að hverfa. Anna og sr. Kristinn þekkja hins vegar nafnið Tyrkjalág. Henni fylgdi sú sögn, að þegar sást til Tyrkja, gekk sr. Einar Sigurðsson (d.1726) í kirkju með söfnuðinum (eða heimafólki) og bað þess, að Tyrkir rændu ekki í Breiðdal. Þá gerði svo mikla þoku, að Tyrkir fundu ekki staðinn, en komu að

Kirkjuhól, héldu það vera kirkjuna og ætluðu að grafa sig inn í hana. Sagan segir, að sr. Einar hafi á banadægri sagt, að meðan nokkurt sitt bein væri ófúið, mundu Tyrkir ekki ræna í Breiðdal. Sagt var, að um miðja 19. öld hefði við uppgröft í garðinum fundizt hringur með fangamarki sr. Einars og ófúinn köggull innan í" (ÖH).

Heydalir 158960 185 - 29
Hlutverk: Fjárrétt
Tegund: Hleðsla
Lega: N: 64, 50, 0 (-648336) V: 14, 9, 31 (-141586)
Lengd: 30 m
Breidd: 20
Ástand: Gott
Hættumat: Lítil hætta

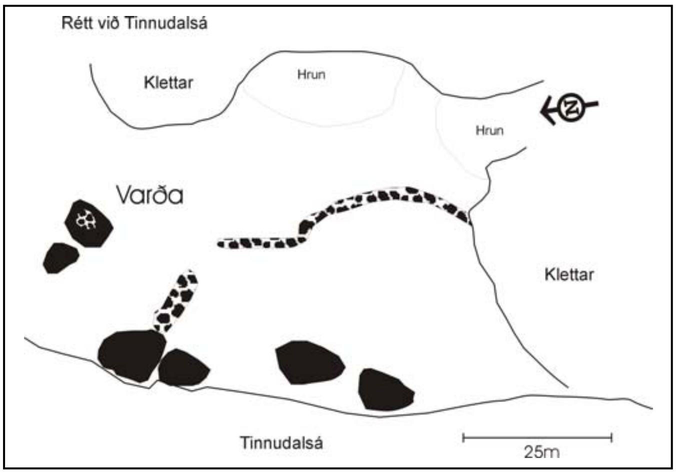

Staðhættir
"Ofan Norðurdalsvegar, inn við Tinnudalsá og upp að kletti fyrir neðan Ytri-Hálá er kjarri vaxið land með rjóðrum á milli. Innan við klettinn er dálítill foss í ánni. Utan og neðan við fossinn er hvammur. Í honum er rétt hlaðin úr steini. Hún hefur ekki verið notuð, a.m.k. síðastliðna hálfa öld, nema þá til að taka kind og kind" (ÖH).
Réttin liggur á austurbakka Tinnudalsár í hvammi vestan hárra kletta.
Lýsing
Réttin er mynduð af um 30 m langri grjóthleðslu sem liggur í sveig til norðvesturs út frá klettavegg að stórum steini við Tinnudalsá. Hlið er á réttinni norðaustanvert. Tinnudalsá myndar vesturhlið réttarinnar en klettaveggurinn suðurhlið. Hleðslan er eingöngu úr grjóti, nokkuð farin að láta á sjá. Smá grjótvarða stendur á stórum steini um 10 m norðan réttarinnar.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.

Heydalir 158960 185 - 30
Sérheiti: Stekkur
Hlutverk: Stekkur
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 48, 38 (-648106) V: 14, 9, 35 (-141597)
Ástand: Ómetið
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Vatnsrof

Staðhættir

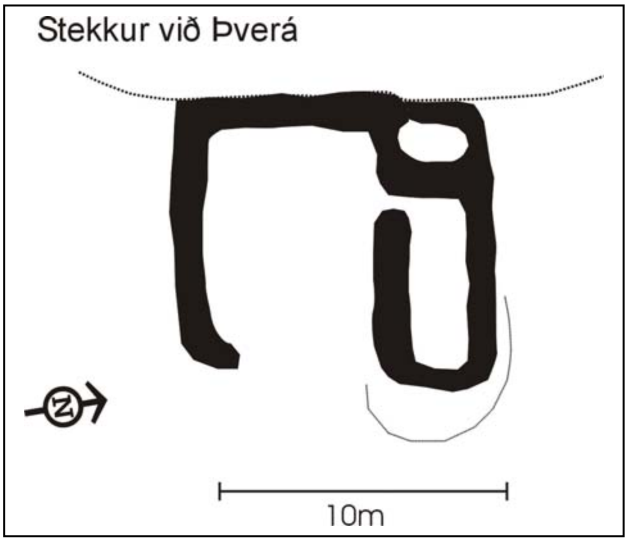

"Utan undir Háahrauni eru grónar brekkur, síðan taka við aurar. Þar var fyrsti flugvöllurinn. Utan við aurana eru grónir bakkar og mýrar við Þverána, en neðan við aurana er Þverárnes, þýft harðvelli. Ofan við aurana utan og ofan til gengur grasi gróin kvos inn úr graslendinu við Þverá. Þar heitir Stekkur. Tættur sjást þar. E.V. [Einari Vigfússyni] segir, að þar muni hafa verið fært frá og stíað fyrr meir" (ÖH).

Um 60 m austan vegar sem liggur niður að Breiðdalsá innan (vestan) Þverár. Efst í hvammi ofan (norðan) grassléttu út við Þverá norðan við svæðið þar sem flugvöllurinn var. Stekkurinn liggur uppi við melhæð i grónu þýfi um 20 m vestur frá bakka árinnar sem áin er að brjóta úr.

Lýsing

Tvískipt stekkjartóft. Norðan við er fjárhús og heytóft. Fjárhúsið snýr a-v um 5 x 2 m að innanmáli en heytóftin vestan við er um 2 x 1,5 m. Sunnan tóftarinnar er ferhyrnt fjárheldi eða kró um 8 x 4 m, dyr hafa verið á suðurhlið fjárhússins út í króna.

Melbrekkan markar vesturhlið en garðlag liggur til austurs frá brekkunni og myndar suðurhlið. Girðing hefur verið til austurs. Stekkurinn er hlaðinn upp við brekku og myndar hún vesturhlið hans. Hleðslur standa enn mjög vel, úr torfi og grjóti, hæstar um 1 m en þykkt um 70 cm.

Aðrar upplýsingar

Götur sem lágu upp frá Hólmavaði lágu um Stekkinn.

Heimildaskrá

Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.

Heydalir 158960 185 - 31
Sérheiti: Skörð
Hlutverk: Býli
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 47, 24 (-647900) V: 14, 8, 48 (-141467)
Lengd: 13 m
Breidd: 5 m
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vatnsrof

Staðhættir
"Þar fyrir ofan, meðfram ánni, taka við Neðri- og Efri-Staðarhvammur, grasi grónir hvammar, þar sem skiptast á harðvellisbalar og mýradrög. Í neðri hvamminum er dálítil tjörn. Ræsi úr henni fellur í Breiðdalsá. Neðan við það ræsi, við ána, neðan við brú sem nú er á Breiðdalsá, var hjáleigan Skörð (í Skörðum, Einar Vigfússon). Hún er ekki nefnd í manntali 1703 og 1816 er hún í eyði. [...] Aðeins sést fyrir tættum, og þar er lítil hlaðin rétt frá 1938, sem kom í staðinn fyrir rétt, sem fór undir brúarsporðinn, þegar Breiðdalsá var brúuð. Innst í Efri-Staðarhvammi er öðruvísi gróðurfar sem gæti bent til mannvirkja" (ÖH).
Um 80 m austur af nyrðri enda núverandi brúar á Breiðdalsá sunnan við Heydali, um 50 m sunnan tjarnar sem liggur í hvamminum.

Lýsing

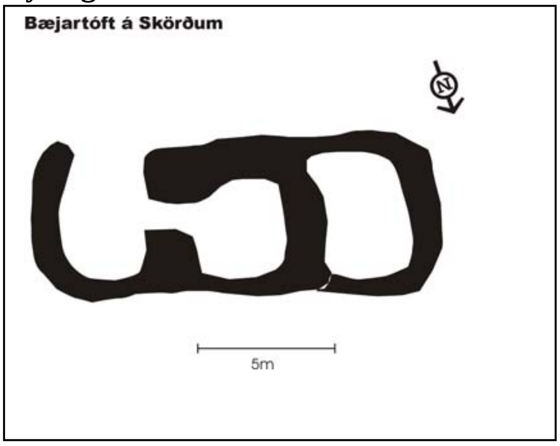

Á hól frammi við ána þar sem hún sveigir til norðurs er aflöng tóft um 13 x 5 m að utanmáli, snýr nálega a-v. Ekkert grjót sést í hleðslu enda eru veggir tóftarinnar mjög hrundir og hlaupnir í þúfur. Vestan í tóftinni eru tvö hólf, það minna um 4 x 2 m og það stærra 4 x 3 m. Austan í tóftinni er svo ferkantað hlaðið hólf eða áheldi, 3 x 4 m að innanmáli, hefur verið tréþil eða grind við suðurvegg. Veggjahæð er mest 60 cm og breidd 2 m. Breiðdalsá rennur rétt sunnan við tóftina og er hún því í mikilli hættu.

Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.
Örnefnaskrá Eydala, skráð af Einari Vigfússyni.

Heydalir 158960 185 - 32
Sérheiti: Skörð
Hlutverk: Túngarður
Tegund: Hleðsla
Lega: N: 64, 47, 24 (-647900) V: 14, 8, 43 (-141453)
Lengd: 13 m
Breidd: 5 m
Ástand: Gott
Hættumat: Lítil hætta
Hættuorsök: Vatnsrof

Staðhættir
"Þar fyrir ofan, meðfram ánni, taka við Neðri- og Efri-Staðarhvammur, grasi grónir hvammar, þar sem skiptast á harðvellisbalar og mýradrög. Í neðri hvamminum er dálítil tjörn. Ræsi úr henni fellur í Breiðdalsá. Neðan við það ræsi, við ána, neðan við brú sem nú er á Breiðdalsá, var hjáleigan Skörð (í Skörðum, Einar Vigfússon). Hún er ekki nefnd í manntali 1703 og 1816 er hún í eyði. [...] Aðeins sést fyrir tættum, og þar er lítil hlaðin rétt frá 1938, sem kom í staðinn fyrir rétt, sem fór undir brúarsporðinn, þegar Breiðdalsá var brúuð. Innst í Efri-Staðarhvammi er öðruvísi gróðurfar sem gæti bent til mannvirkja." (ÖH)

Um 50 m ofan (norðan) tóftar (185-34) og um 100 norðaustur frá nyrðri enda brúar á Breiðdalsá.

Lýsing

Garðurinn liggur í sveig á um 100 m kafla til austurs frá tjörninni í hvamminum. Svo sveigir hann að lægð sem liggur til norðurs upp brá bugðu í ánni. Garðurinn er orðinn mjög jarðsokkinn og þýfður, um 2 m á breidd og um 60 cm á þykkt.

Heimildaskrá

Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.
Örnefnaskrá Eydala, skráð af Einari Vigfússyni.

Heydalir 158960 185 - 33

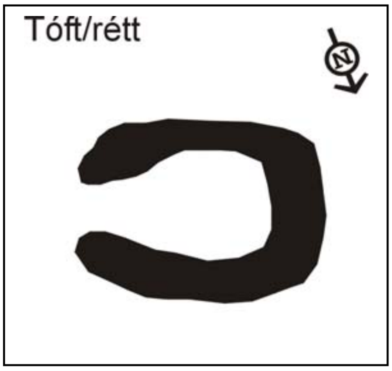

Sérheiti: Skörð
Hlutverk: Rétt
Tegund: Hleðsla
Lega: N: 64, 47, 26 (-647906) V: 14, 8, 47 (-141464)
Lengd: 2,5 m
Breidd: 1,5 m
Ástand: Gott
Hættumat: Lítil hætta
Heimildamaður: Guðjón Sveinsson frá Þverhamri sem var í vinnumennsku í Heydölum.

Staðhættir

"Þar fyrir ofan, meðfram ánni, taka við Neðri- og Efri-Staðarhvammur, grasi grónir hvammar, þar sem skiptast á harðvellisbalar og mýradrög. Í neðri hvamminum er dálítil tjörn. Ræsi úr henni fellur í Breiðdalsá. Neðan við það ræsi, við ána, neðan við brú sem nú er á Breiðdalsá, var hjáleigan Skörð (í Skörðum, Einar Vigfússon). Hún er ekki nefnd í manntali 1703 og 1816 er hún í eyði. [...] Aðeins sést fyrir tættum, og þar er lítil hlaðin rétt frá 1938, sem kom í staðinn fyrir rétt, sem fór undir brúarsporðinn, þegar Breiðdalsá var brúuð. Innst í Efri-Staðarhvammi er öðruvísi gróðurfar sem gæti bent til mannvirkja" (ÖH).
Réttin liggur á hólkolli um 50 m austur af nyrðri brúarsporði og um 20 m norðan árinnar og 30 m vestan við húsatóft (185-35).

Lýsing

Ferköntuð smátóft um 1,5 x 2,5 m að innanmáli. Mjög hruninn og útflött, vaxin mosa og lyngi, dyr hafa verið til austurs. Mesta vegghæð er um 30 cm og breidd um 60 cm. Guðjón Sveinsson segir þetta vera hluta réttar sem var í notkun fram á 20. öld.

Heimildaskrá

Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.
Örnefnaskrá Eydala, skráð af Einari Vigfússyni.

Heydalir 158960 185 - 34
Sérheiti: Þýfiskot
Hlutverk: Býli
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 47, 47 (-647964) V: 14, 7, 23 (-141231)

Ástand: Ómetið

Staðhættir

"Auk Árnastaða er kunnugt um 3 afbýli í Heydalalandi: Þýfiskot var út og niður af bæ utan við bæjarlæk, Skörð í hvammi ofan við Breiðdalsárbrú og Staðarborg upp af bæ, þar sem skólinn er nú og félagsheimilið...." (ÖH). Um 600 m beint austur af kirkjunni, í harðvellisþýfi um 700 m neðan Staðarborgar.

Lýsing

Aflöng tóft, snýr nv-sa, mjög þýfð og sokkin. Að utanmáli er hún 16 x 8 m en þykkt veggja er ekki greinanleg. Dyr hafa vitað til suðausturs. Sunnan og fast við tóftina er djúpur skorningur, e.t.v. traðir. Tóftin stendur nyrst á gróinni melhæð. Verið er að rækta skóg á melunum og er búið að setja niður plöntur í tóftina. Kann að vera svokallað Þýfiskot, aðrar minjar um mögulegt bæjarstæði fundust ekki við skráningu.

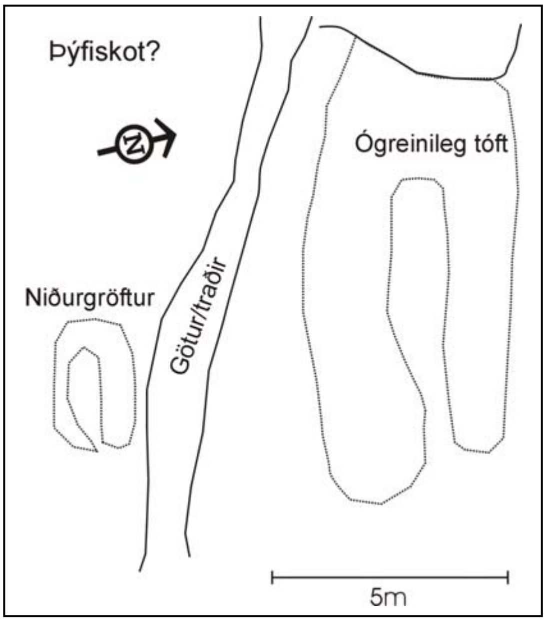

Heydalir 158960 185 - 35
Hlutverk: Óþekkt
Tegund: Tóft + Gerði
Lega: N: 64, 47, 48 (-647967) V: 14, 7, 5 (-141181)
Ástand: Gott
Hættumat: Engin hætta

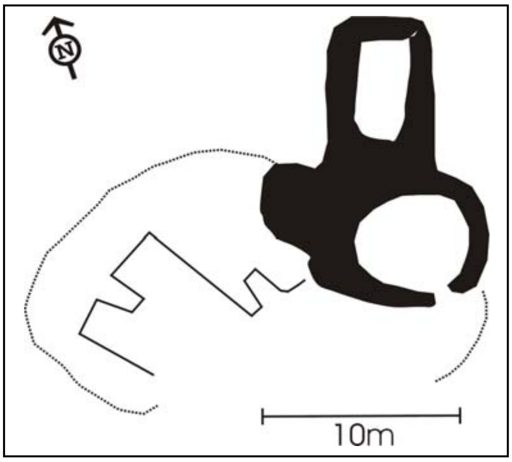

Staðhættir

Um 300 m norðaustur af Staðarborg, um 100 m upp af þjóðvegi í þýfðu graslendi á vesturbakka lítils lækjar.

Lýsing

Aflöng tóft um 6 x 4 m að utanmáli, snýr n-s með dyr til suðurs. Dyrnar liggja út í stærra, nálega hringlaga áheldi, um 8 x 6 m að innanmáli. Dyr eru á áheldinu til sa. Við vesturenda áheldisins er manngerð upphækkun en veggjalag er ekki greinilegt. Nærri ferhyrndur niðurgröftur er vestan tóftanna. Tóftin er á nokkurs konar upphækkun, líklega vegna endurbygginga. Veggir eru mjög hlaupnir í þúfur og veggjalög ógreinileg en veggjahæð er mest 40 cm og þykk um 1 m. Kunna að vera tættur stekkjar eða sels.

Heydalir 158960 185 - 36 Sérheiti: Árnastaðir
Hlutverk: Beitarhús

Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 49, 32 (-648256) V: 14, 8, 38 (-141439)
Lengd: 20
Breidd: 16
Ástand: Gott
Hættumat: Engin hætta

Staðhættir
"Ef farið er síðan út fyrir neðan hlíðina, út um Hundsrass og út fyrir Krókalæk, verða fyrir gömul beitarhús frá Heydölum. Þau nefnast Árnastaðir og eru rúmlega 3 km frá bæ“ (ÖH). Þar hafði maður búið sem Árni hét og var einsetumaður, síðar hafa verið þar fjárhús frá Eydölum (ÖEy). Í örnefnaskrá E.V. er getið um Auðunskofa, en Auðunn Halldórsson bjó á Árnastöðum 1918-20. (Sjm. bls. 305)

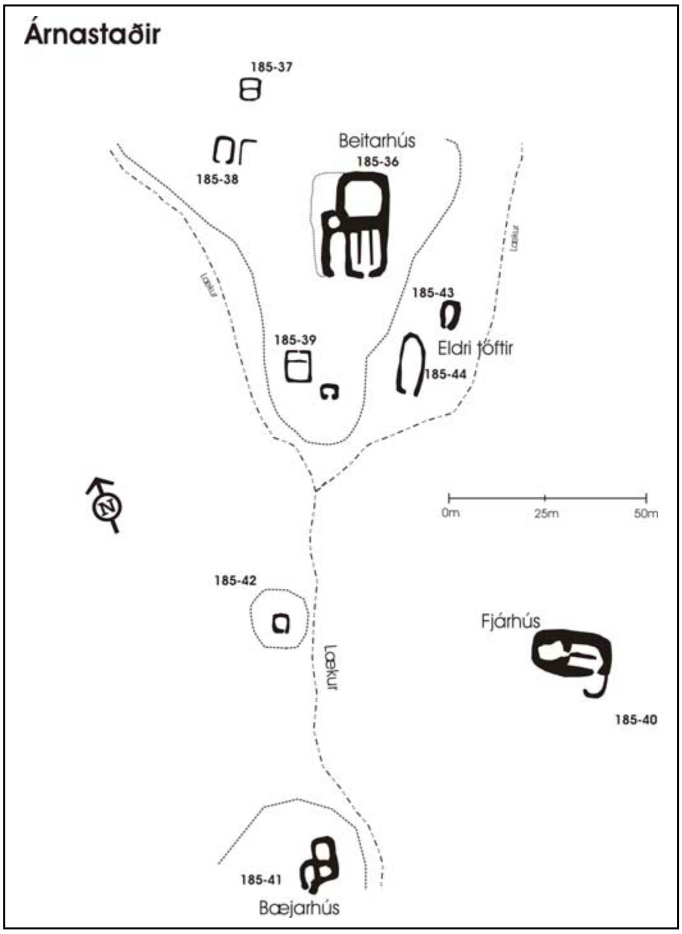

Lýsing
Á Árnastöðum eru tættur á að minnsta kosti sjö stöðum. Stærsta tóftin er fjárhústóft sem liggur á hóltungu milli tveggja lækja. Hún er um 20 x 16 m að utanmáli og snýr nálega norður-suður. Tóftin samanstendur af tveimur misstórum fjárhúsum. Eystra húsið er stærra um 10 x 10 m að innanmáli. Tveir grjóthlaðnir garðar liggja eftir miðju eystra húsinu en smærri garðalaus tóft er samsíða vestan hennar, 8 x 2,5 m að innanmáli. Hlaða, 8 x 2,5 m að innanmáli, hefur legið þvert á aftan við eystri fjárhúsin og smærri hlaða er einnig aftan vestari hússins. Þrennar dyr hafa verið á húsunum og vita þær allar til suðurs. Tóftin stendur mjög vel, grjót- og torfhlaðin, veggjahæð er mest um 1 m og þykkt 3 m.

Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.
Örnefnaskrá Eydala, skráð af Einari Vigfússyni.

Munnmæli
“Í hlöðunni á Árnastöðum áttu menn að hafa orðið varir við einkennilega ófreskju. Það var gorvömb, sem valt þar um sjálfkrafa” (ÖH).

Horft til suðvesturs yfir tóftir á Árnastöðum. Ljósmynd GZ

Heydalir 158960 185 - 37
Sérheiti: Árnastaðir
Hlutverk: Óþekkt
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 49, 34 (-648261) V: 14, 8, 34 (-141428)
Ástand: Gott
Hættumat: Engin hætta

Staðhættir
"Ef farið er síðan út fyrir neðan hlíðina, út um Hundsrass og út fyrir Krókalæk, verða fyrir gömul beitarhús frá Heydölum. Þau nefnast Árnastaðir og eru rúmlega 3 km frá bæ" (ÖH). Þar hafði maður búið sem Árni hét og var einsetumaður, síðar hafa verið þar fjárhús frá Eydölum (ÖEy). Í örnefnaskrá E.V. er getið um Auðunskofa, en Auðunn Halldórsson bjó á Árnastöðum 1918-20 (Sjm. bls. 305).
Lítil tvískipt tóft, um 20 m norðan við stóru beitarhúsatóftina.
Lýsing
Nyrðra hólfið er um 3 x 1,5 m að innanmáli og hafa dyr verið til norðurs, hæð vegglags er mest 30 cm og þykkt 30 cm.. Áfast sunnan við er annað ógreinilegra hólf um 3 x 2 m að innanmáli með óverulegum veggjalögum. Þykkt veggjar er einungis um 10 cm en hæð 15 cm. Kunna að vera veggjalög undan girðingu.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.
Örnefnaskrá Eydala, skráð af Einari Vigfússyni.
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson, ritstjóri, 1976.

Heydalir 158960 185 - 38
Sérheiti: Árnastaðir
Hlutverk: Óþekkt
Tegund: Tóftaþyrping
Lega: N: 64, 49, 33 (-648258) V: 14, 8, 39 (-141442)
Ástand: Gott
Hættumat: Engin hætta

Staðhættir
"Ef farið er síðan út fyrir neðan hlíðina, út um Hundsrass og út fyrir Krókalæk, verða fyrir gömul beitarhús frá Heydölum. Þau nefnast Árnastaðir og eru rúmlega 3 km frá bæ“ (ÖH). Þar hafði maður búið sem Árni hét og var einsetumaður, síðar hafa verið þar fjárhús frá Eydölum (ÖEy). Í örnefnaskrá E.V. er getið um Auðunskofa, en Auðunn Halldórsson bjó á Árnastöðum 1918-20 (Sjm. bls. 305).
Um 15 m nv við stærstu beitarhúsatóftina.
Lýsing
Smátóft, snýr nálega n-s. Tréþil hefur verið til suðurs. Um 4 x 3 m að utanmáli. Grjót- og torfhleðsla, mesta vegghæð 40 cm og þykkt 50 cm. Um 3 m austan hennar er eins og móti fyrir ferkantaðri tóft, 4 x 4 m að utanmáli, líklega einhverskonar gripheldi. Nyrðri og vestari veggir greinilegir en aðrir veggir ógreinilegri.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.
Örnefnaskrá Eydala, skráð af Einari Vigfússyni.
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson, ritstjóri, 1976.

Heydalir 158960 185 - 39
Sérheiti: Árnastaðir
Hlutverk: Óþekkt
Tegund: Tóftaþyrping
Lega: N: 64, 49, 32 (-648256) V: 14, 8, 39 (-141442)
Ástand: Gott
Hættumat: Engin hætta

Staðhættir
"Ef farið er síðan út fyrir neðan hlíðina, út um Hundsrass og út fyrir Krókalæk, verða fyrir gömul beitarhús frá Heydölum. Þau nefnast Árnastaðir og eru rúmlega 3 km frá bæ“ (ÖH). Þar hafði maður búið sem Árni hét og var einsetumaður, síðar hafa verið þar fjárhús frá Eydölum (ÖEy). Í örnefnaskrá E.V. er getið um Auðunskofa, en Auðunn Halldórsson bjó á Árnastöðum 1918-20 (Sjm. bls. 305).
Um 30 m neðan við stóru fjárhústóftina., fremst á hólhrygg.
Lýsing
Ferköntuð smátóft, 1,5 x 2 að innanmáli, dyr til s. Torf- og grjóthlaðin og er grjót enn mjög greinilegt í hleðslum. Veggjahæð 60 cm, þykkt 60 cm. Um 5 m vestan tóftarinnar er ógreinilegri tvískipt tóft. Stærra hólfið er um 5 x 5m að utanmáli, smærra hólfið áfast norðan við er um 5 x 2 m. Veggir eru mjög ógreinilegir og hlaupnir í þúfur. Mesta vegghæð er 30 cm og veggjaþykkt 40 cm.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.
Örnefnaskrá Eydala, skráð af Einari Vigfússyni.

Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson, ritstjóri, 1976.

Heydalir 158960 185 - 40
Sérheiti: Árnastaðir
Hlutverk: Fjárhús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 49, 28 (-648244) V: 14, 8, 39 (-141442)
Hleðsluhæð: 1,7 m
Lengd: 15 m
Breidd: 8 m
Ástand: Gott
Hættumat: Engin hætta

Staðhættir
"Ef farið er síðan út fyrir neðan hlíðina, út um Hundsrass og út fyrir Krókalæk, verða fyrir gömul beitarhús frá Heydölum. Þau nefnast Árnastaðir og eru rúmlega 3 km frá bæ" (ÖH). Þar hafði maður búið sem Árni hét og var einsetumaður, síðar hafa verið þar fjárhús frá Eydölum (ÖEy). Í örnefnaskrá E.V. er getið um Auðunskofa, en Auðunn Halldórsson bjó á Árnastöðum 1918-20 (Sjm. bls. 305).
Um 80 x 100 m suðvestur af stærstu tóftinni.
Lýsing
Aflöng fjárhús- og hlöðutóft, snýr nálega a-v. Tóftin er grjót- og torfhlaðin, veggir enn mjög greinilegir en tóftin annars nokkuð hrunin og þýfð. Fjárhúsið er um 10 m langt og er hlaðinnn garði eftir því miðju. Innangengt hefur verið í hlöðu vestan við og er hún um 5 m að lengd.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.
Örnefnaskrá Eydala, skráð af Einari Vigfússyni.
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson, ritstjóri, 1976.

Heydalir 158960 185 - 41
Sérheiti: Árnastaðir
Hlutverk: Býli
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 49, 28 (-648244) V: 14, 8, 45 (-141458)
Hleðsluhæð: 2 m
Lengd: 10 m
Breidd: 12 m
Ástand: Gott
Hættumat: Engin hætta

Staðhættir
"Ef farið er síðan út fyrir neðan hlíðina, út um Hundsrass og út fyrir Krókalæk, verða fyrir gömul beitarhús frá Heydölum. Þau nefnast Árnastaðir og eru rúmlega 3 km frá bæ" (ÖH). Þar hafði maður búið sem Árni hét og var einsetumaður, síðar hafa verið þar fjárhús frá Eydölum (ÖEy). Í örnefnaskrá E.V. er getið um Auðunskofa, en Auðunn Halldórsson bjó á Árnastöðum 1918-20 (Sjm. bls. 305).

Um 100 m sunnan við stóru beitarhúsatóftina. Stendur á áberandi hól í landslaginurétt vestan lækjar sem sameinast úr tveimur lækjum neðan stóru beitarhúsatóftarinnar.
Lýsing
Tvö samsíða herbergi um 5x2,5 m að innanmáli hvort, innangengt hefur verið á milli þeirra. Tóftin hefur snúið nálega n-s og dyr verið á austurvegg úr syðra herberginu. Áföst vestan tóftarinnar er aflöng tóft sem hefur verið með tréþil til suðurs. Sú tóft er um 8 m löng og 2,5 m breið að innanmáli. Tóftir þessar standa enn mjög vel og er mesta veggjahæð um 2 metrar. Mjög stórt grjót hefur verið í vegghleðslum. Tóftin stendur á nokkuð þýfðri upphækkun sem bendir til endurbyggginga.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.
Örnefnaskrá Eydala, skráð af Einari Vigfússyni
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson, ritstjóri, 1976.

Heydalir 158960 185 - 42
Sérheiti: Árnastaðir
Hlutverk: Kofi
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 49, 30 (-648250) V: 14, 8, 43 (-141453)
Hleðsluhæð: 40 cm
Lengd: 3 m
Breidd: 2 m
Ástand: Gott
Hættumat: Engin hætta

Staðhættir
"Ef farið er síðan út fyrir neðan hlíðina, út um Hundsrass og út fyrir Krókalæk, verða fyrir gömul beitarhús frá Heydölum. Þau nefnast Árnastaðir og eru rúmlega 3 km frá bæ“ (ÖH). Þar hafði maður búið sem Árni hét og var einsetumaður, síðar hafa verið þar fjárhús frá Eydölum (ÖEy). Í örnefnaskrá E.V. er getið um Auðunskofa, en Auðunn Halldórsson bjó á Árnastöðum 1918-20 (Sjm. bls. 305).
Um 60 m sunnan við beitarhúsatóftarinnar. [
Lýsing
Ferköntuð smátóft um 3 x 2 m að innanmáli og hafa dyr verið við suðausturhorn. Grjót- og torfhlaðin, grjót sést í hleðslu. Mesta vegghæð 40 cm og þykkt um 50 cm. Um 3 m vestan við tóftina er mjög ógreinilegt eldra garðlag, um 3 m langt.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.
Örnefnaskrá Eydala, skráð af Einari Vigfússyni.
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson, ritstjóri, 1976.

Heydalir 158960 185 - 43
Sérheiti: Árnastaðir
Hlutverk: Kofi
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 49, 32 (-648256) V: 14, 8, 37 (-141436)
Ástand: Gott

Hættumat: Engin hætta

Staðhættir
"Ef farið er síðan út fyrir neðan hlíðina, út um Hundsrass og út fyrir Krókalæk, verða fyrir gömul beitarhús frá Heydölum. Þau nefnast Árnastaðir og eru rúmlega 3 km frá bæ“ (ÖH).
“Þar hafði maður búið sem Árni hét og var einsetumaður, síðar hafa verið þar fjárhús frá Eydölum” (ÖEy). Í örnefnaskrá E.V. er getið um Auðunskofa, en Auðunn Halldórsson bjó á Árnastöðum 1918-20 (Sjm. bls. 305).
Á þurrlendi vestan lækjar milli hans og ássins sem stóru beitarhústætturnar standa.
Lýsing
Mjög útflött en greinileg tóft, um 7 x 4 m að utanmáli, dyr hafa verið til sa. Kunna að vera leifar eldri tófta, e.t.v. sels.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.
Örnefnaskrá Eydala, skráð af Einari Vigfússyni.
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson, ritstjóri, 1976.

Heydalir 158960 185 - 44
Sérheiti: Árnastaðir
Hlutverk: Fjárhús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 49, 32 (-648256) V: 14, 8, 38 (-141439)
Lengd: 16 m
Breidd: 5 m
Ástand: Gott
Hættumat: Engin hætta

Staðhættir
"Ef farið er síðan út fyrir neðan hlíðina, út um Hundsrass og út fyrir Krókalæk, verða fyrir gömul beitarhús frá Heydölum. Þau nefnast Árnastaðir og eru rúmlega 3 km frá bæ“ (ÖH). Þar hafði maður búið sem Árni hét og var einsetumaður, síðar hafa verið þar fjárhús frá Eydölum (ÖEy). Í örnefnaskrá E.V. er getið um Auðunskofa, en Auðunn Halldórsson bjó á Árnastöðum 1918-20 (Sjm. bls. 305).
Liggur austan í ásnum þar sem beitarhúsatætturnar standa. Á þurrlendi rétt vestan lækjar sem rennur austan beitarhúsanna, um 5 m suðaustan við tóft 185-43.
Lýsing
Mjög jarðsokkin tóft um 16 x 5 m að utanmáli. Hefur snúið nálega n-s og dyr verið til s. Veggjalög eru mjög ógreinileg en tóftin virðist hafa verið tvískipt, stærra hólf sunnan til og smærra áfast hólf norðan þess. Dýpt tóftarinnar er um 50 cm.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.
Örnefnaskrá Eydala, skráð af Einari Vigfússyni.
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson, ritstjóri, 1976.

Heydalir 158960 185 - 45
Sérheiti: Selbalar
Hlutverk: Beitarhús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 49, 28 (-648244) V: 14, 8, 5 (-141347)
Lengd: 20 m
Breidd: 8 m
Ástand: Gott
Hættumat: Engin hætta

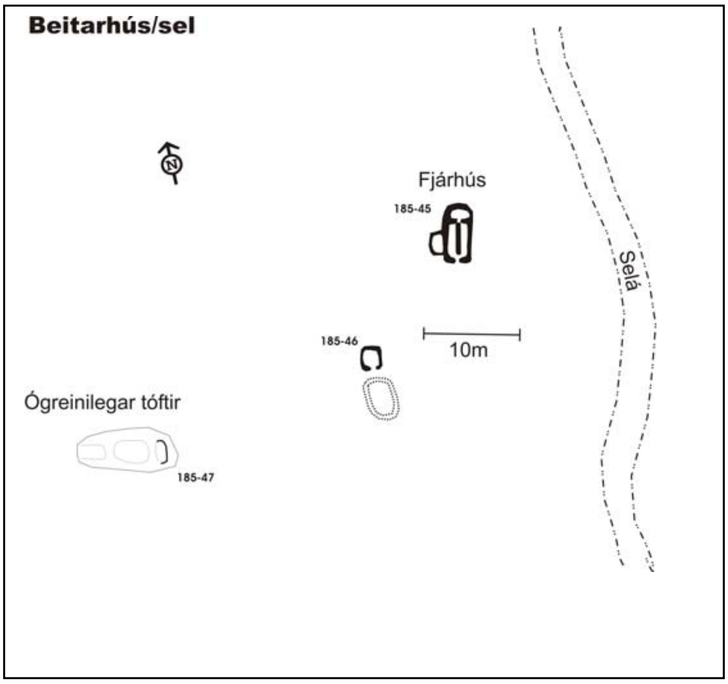

Staðhættir
"Aðeins utan við Árnastaði, út undir Selá, eru sléttir grasbalar, sem nefnast Selbalar. Þar eru gamlar fjárhústættur og heytættur. Á að giska 1/2 km er á milli tóftanna á Árnastöðum og Selbölum. Sagt er, að haft hafi verið í seli á báðum þessum stöðum" (ÖH).
Um 200 m norðaustur af Árnastöðum um 20 m vestan Selár.
Lýsing
Mjög greinilegar beitarhúsatóftir, fjárhús og hlaða. Tóftin snýr n-s. Fjárhúsið er 15 m langt og garði eftir því miðju. Innangengt í hlöðuna aftan við sem hefur verið um 3 x 5 m að innanmáli. Dyr hafa verið til suðurs. Smákofi, um 2 x 3 m að innanmáli, er áfastur við vesturvegg fjárhússins. Tóftin er torf- og grjóthlaðin, hleðslur standa vel en nokkuð farnar að hrynja.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.
Örnefnaskrá Eydala, skráð af Einari Vigfússyni.
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson, ritstjóri, 1976.

Heydalir 158960 185 - 46
Sérheiti: Selbalar
Hlutverk: Beitarhús
Tegund: Tóftaþyrping
Lega: N: 64, 49, 27 (-648242) V: 14, 8, 7 (-141353)
Hleðsluhæð: 30 cm
Lengd: 5 m
Breidd: 3 m
Ástand: Ómetið
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Uppblásturs

Staðhættir
"Aðeins utan við Árnastaði, út undir Selá, eru sléttir grasbalar, sem nefnast Selbalar. Þar eru gamlar fjárhústættur og heytættur. Á að giska 1/2 km er á milli tóftanna á Árnastöðum og Selbölum. Sagt er, að haft hafi verið í seli á báðum þessum stöðum.

Gísli í Brekkuborg sagði að í tíð sr. Snorra hefði verið selstaða og flutt skyr, ostar og smjör heim á staðinn” (ÖH).

Lýsing

Um 15 m sunnan beitarhúsanna við Seláer smákofi, um 5 x 3 m að utanmáli,grjót- og torfhlaðinn og sést grjót enn vel í hleðslum. Veggir eru hæstir um 30 cm og þykkt um 30 cm. Um tveimur metrum framan við kofann er mjög ógreinileg eldri tóft sem snýr n-s. Hún er um 7 x 3 m að utanmáli og er vestuveggur hennar greinilegastur. Veggjalög annars nokkuð eydd af uppfoki. Líklegast er að kofinn tilheyri beitarhúsunum en stærri tóftin kann þá að tilheyra selinu sem var þarna áður.

Heimildaskrá

Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.

Heydalir 158960 185 - 47
Sérheiti: Selbalar
Hlutverk: Sel
Tegund: Tóftaþyrping
Lega: N: 64, 49, 27 (-648242) V: 14, 8, 10 (-141361)
Lengd: 20 m
Breidd: 10 m
Ástand: Sæmilegt
Hættumat: Hætta
Hættuorsök: Uppblástur

Staðhættir

"Aðeins utan við Árnastaði, út undir Selá, eru sléttir grasbalar, sem nefnast Selbalar. Þar eru gamlar fjárhústættur og heytættur. Á að giska 1/2 km er á milli tóftanna á Árnastöðum og Selbölum. Sagt er, að haft hafi verið í seli á báðum þessum stöðum" (ÖH).

Um 50 m suðsuðvestur frá beitarhúsunum við Selá á smá upphækkun.Tóftirnar eru í þurrum harðvellismóa og er hóllinn nokkuð uppblásinn.

Lýsing

Mjög ógreinileg smátóft, jarðsokkin og þýfð, um 3 x 2 m að utanmáli. Veggir eru mjög útflattir og ógreinilegir. Suðvestur frá tóftinni eru ógreinilegar þúfnamyndanir á um 15 m svæði sem í eru tvær ferhyrndar myndanir, sú eystri 5 x 2 m og sú vestari um 7 x 3 m. Ásinn eða hólmyndunin, sem þessar tóftir eru á, liggur nálega norður-suður. Eru líklega leifar selsins sem Selbalarnir draga nafn sitt af.

Heimildaskrá

Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.

Heydalir 158960 185 - 48
Hlutverk: Vindmylla
Tegund: Heimild
Ástand: Ómetið
Hættumat:

Staðhættir

Á grunnteikningu af gamla Heydalabænum er sýnd vindmylla um 10 m vestan bæjarhúsanna, austan megin við traðirnar sem lágu upp túnið. Þarna er nú sléttað tún. Númer 17 á teikningu (Bd,bls. 32-33).

Heydalir 158960 185 - 49
Sérheiti: Staðarborg
Hlutverk: Hjáleiga
Tegund: Heimild 465
Lega: N: 64, 48, 10 (-648028) V: 14, 7, 22 (-141228)
Horfin: Búið að slétta úr öllum tóftum.
Staðhættir
“Utan við Lögrétt, neðan við Innri-Djáknagilsás, rétt ofan við þjóveginn, eru skóli og félagsheimili sem nefnd eru Staðarborg. Áður fyrr var búið þar og síðar voru beitarhús frá Heydölum sem gengu undir því nafni, á svonefndri Borg eða Staðarborg (ÖH).
“Borg er beint niður af Djáknagili, þar hafði einu sinni verið byggð. Hét sá Jón og var kallaður Jón Matros sem þar bjó” (ÖEy).
Lýsing
Engar minjar er lengur að finna á Staðarborg.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.
Örnefnaskrá Eydala, skráð af Einari Vigfússyni.

Heydalir 158960 185 - 50
Sérheiti: Hjónagöng
Hlutverk: Landamerki
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið

Staðhættir
Hjónagöng eru landamerki Heydala og Fells. Sagt er að þar hafi hjón gengið til giftingar (ÖH).
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.

Heydalir 158960 185 - 51
Sérheiti: Hjónagöng
Hlutverk: Áningarstaður
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið

Staðhættir
"Krókalækur rennur innan og síðan neðan við hraunið [Neðra-Ólafsvörðuhraun]. Hann er mjög krókóttur. Ólafsbrekka er utan í hrauninu. Þar var áningastaður” (ÖH).
Aðrar upplýsingar
Ekki skráð 2003.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.

Heydalir 158960 185 - 52
Sérheiti: Manndrápshylur
Hlutverk: Sögn
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið

Staðhættir
Yfir Manndrápshyl liggur steypt brú af gamla þjóðveginum, en ný brú er talsvert ofar.
Lýsing
"Nokkru ofar er Hólmavað á Tinnudalsá, þar sem hún skiptist í tvær kvíslar, um nokkuð stóran hólma spölkorn neðan við Manndrápshyl. Yfir hann liggur steypt brú af gamla þjóðveginum, en ný brú er talsver ofar. Sagt er, að í Manndrápshyl hafi lent alls 18 manns í kirkjuferðum, þegar ís brast undan því. Einnig er til sögn um að fólk úr Suðurdal hafi farið til kirkju að Heydölum að vetrarlagi. Á heimleiðinni brast á bylur, svo að það lét fyrir berast niðri í gilinu, en áin var á ís. Um nóttina gerði hláku, og fólkið drukknaði í ánni" (ÖH).
Haft er eftir sr. Kristni Hóseassyni í Breiðdælu, að hylurinn hafi verið nefndur Tyrkjahylur. En í Örnefnalýsingu hans frá 1991 er hann nefndur Manndrápshylur (BN, I bls. 351-352).
Aðrar upplýsingar
Ekki skráð á vettvangi 2003.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.
Breiðdæla hin nýja, I bindi. Eiríkur Sigurðsson og Guðjón Sveinsson tóku saman. Akureyri 1986.

Heydalir 158960 185 - 53
Sérheiti: Djáknagil
Hlutverk: Sögn
Tegund: Örnefni
Lega: N: 64, 48, 26 (-648072) V: 14, 7, 13 (-141203)
Ástand: Ómetið

Staðhættir
"Utan við Lögrétt, neðan við Innri-Djáknagilsás, rétt ofan við þjóðveginn, eru skóli og félagsheimili, sem nefnd eru Staðarborg [....] Djáknagil, djúpt gil, klýfur Djáknagilsás og skiptir honum í Innri- og Ytri Djáknagilsás. Sögn er um að djákni frá Heydölum hafi orðið úti í Djáknagili. Landamerki milli Heydala og Fells eru á Ytri-Djáknagilsás, fast við gilið þar sem hæst ber" (ÖH).
Í Örnefnaskrá Eydala frá Einari Vigfússyni segir að í Djáknagili hafi Djákni verið hengdur. (Öey)
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.
Örnefni í Eydalalandi, Einar Vigfússon skráði.

Heydalir 158960 185 - 54
Sérheiti: Þverhamarsskjól
Hlutverk: Sögn

Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið

Staðhættir
"Utan við Innrigróf og út í Þverhamarsskjólslæk er Holt eða Heydalaholt, sem áður er getið. Það afmarkast af Sauðabanalæk og Þverhamarsskjólslæk. Þverhamarsskjól er smágil, sem lækurinn rennur um. Hraunhryggur liggur innan við gilið, og myndar nokkurt skjól í því" (ÖH).
Aðrar upplýsingar
Var ekki skráð 2003.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.
Munnmæli
"Sagnir voru um, að þar væri reimt, og var talið, að sr. Snorri hefði einu sinni komizt nauðuglega undan fjanda. Þá voru sagnir um, að kirkjufólk frá Þverhamri, sem kom frá Heydalakirkju, hafi látið berast þarna fyrir í ófæru veðri og verið óhrakið sem úr húsi (sjá örn. Fells) einnig, að það hafi orðið þarna úti." (ÖH)

Heydalir 158960 185 - 55
Sérheiti: Halldórusel
Hlutverk: Sel
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið

Staðhættir
"Innsti ásinn í þeim, næstur Selá, heitir Selbalahraun, en hinir hafa ekki neitt sérstakt nafn nema Djáknagilsásinn, sem er yztur, hann skiptir Fellum í Innfell og Útfell, og nær upp að Fellsá; við efri enda hans er Halldórusel, harðvellisbali grænn. Djáknagil heitir utan undir ásnum neðst, upp af Borginni. Í Selhrauni er Dýjakrókur" (ÖS).
Aðrar upplýsingar
Fannst ekki við vettvangskönnun 2003.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Eydala, skráð af Sveini Benediktssyni
Munnmæli
"Tvær systur, Þuríður og Halldóra, áttu að hafa búið á Þuríðarstöðum inn og upp af Fellum (tóttarbrot). Sundurþykkja reis milli þeirra og endaði í áflogum, svo að Halldóra flutti í Halldórusel" (ÖS).

Heydalir 158960 185 - 56
Sérheiti: Þuríðarstaðir
Hlutverk: Býli
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið

Staðhættir
"Innsti ásinn í þeim, næstur Selá, heitir Selbalahraun, en hinir hafa ekki neitt sérstakt nafn nema Djáknagilsásinn, sem er yztur, hann skiptir Fellum í Innfell og Útfell, og nær upp að Fellsá; við efri enda hans er Halldórusel, harðvellisbali grænn. Djáknagil heitir utan undir ásnum neðst, upp af Borginni. Í Selhrauni er Dýjakrókur. Tvær

systur, Þuríður og Halldóra, áttu að hafa búið á Þuríðarstöðum inn og upp af Fellum (tóttarbrot). Sundurþykkja reis milli þeirra og endaði í áflogum, svo að Halldóra flutti í Halldórusel"(ÖS).
Aðrar upplýsingar
Fannst ekki við skráningu 2003.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Eydala, skráð af Sveini Benediktssyni.

Heydalir 158960 185 - 57
Sérheiti: Ólafsvarða
Hlutverk: Varða
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið
Horfin: Horfin

Staðhættir
"Á neðra Ólafsvörðuhrauni var há varða, Ólafsvarða. Venja var að tala um Ólafsvörðu en ekki sérstaklega um hraunin" (ÖH).
Aðrar upplýsingar
Varðan mun hafa verið rifin þegar lögð var raflína, til að fylla að raflínustaurunum.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.
Örnefnaskrá Eydala, skráð af Sveini Benediktssyni.
Munnmæli
"E.V. segir, að þarna hafi beitarhúsasmali frá Heydölum legið úti einhverju sinni, er hann var á leið frá Árnastaðabeitarhúsum, sem síðar verður getið. Anna segist hafa heyrt, að hún væri kennd við þann sem hlóð hana" (ÖH).

Heydalir 158960 185 - 58
Sérheiti: Þrívörður
Hlutverk: Varða
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið

Staðhættir
“Lág hraun með þremur vörðum á. Sú neðsta skammt ofan við þjóðveginn. Áður lá vegurinn ofan við hana í viki, sem myndast í ásinn. Ofan við það eru tvær vörður með nokkru millibili. Þarna var beitarhúsaleið að Árnastöðum og Selbölum” (ÖH).Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.
Aðrar upplýsingar
Ekki skráð á vettvangi 2003.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.

Heydalir 158960 185 - 59
Sérheiti: Efra og neðra Tíðavað
Hlutverk: Vað

Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið

Staðhættir
Efra og neðra Tíðavað eru á Tinnudalsá. “Þau voru farin úr Töglum eða Kleifártöglum í Kleifarlandi og yfir í Hálsa. Neðra vaðið var neðarlega úr Töglunum. Það var breiðara og betra og var oftar farið. Efra vaðið var dálitlu ofar og mun hafa verið nálægt því á móts við Þóruból í Kleifarlandi. Þar rennur áin þrengra og er straumharðari. Verra var því að fara þar, ef áin var mikil, en ef lítið var í henni, var þar sæmilega gott vað. Bæði vöðin voru notuð, þegar farið var til kirkju í Heydölum” (ÖH).
Lýsing
Bæði vöðin voru notuð, þegar farið var til kirkju í Heydölum. Kirkjuvegir lágu frá Efra-Tíðavaði um Hálsasund, en frá Neðra-Tíðavaði ofan Vatnsfótar, um Vatnsfótar-brekku. Koma vegir þessir saman við Þverá og liggja þar út á Sauraleitið.
Aðrar upplýsingar
Ekki skráð á vettvangi 2003.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.

Heydalir 158960 185 - 60
Sérheiti: Skjöldólfsstaðavað
Hlutverk: Vað
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið

Staðhættir
Skjöldólfsstaðavað er út og niður úr Skjöldólfsstaðanesi, ofan við Sveinshyl.
Aðrar upplýsingar
Ekki skráð á vettvangi 2003.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.

Heydalir 158960 185 - 61
Sérheiti: Hólmavað
Hlutverk: Vað
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið

Staðhættir
Nokkru ofar en Efra og neðra Tíðarvað er Hólmavað á Tinnudalsá, þar sem hún skiptist í tvær kvíslar um nokkuð stóran hólma rétt neðan við Manndrápshyl. (ÖH)
Aðrar upplýsingar
Ekki skráð á vettvangi 2003.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.

Heydalir 158960 185 - 62
Sérheiti: Fagradalsvað
Hlutverk: Vað
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið

Staðhættir
"Tvö vöð eru á Breiðdalsá, Skjöldólfsstaðavaða út og ofan úr Skjöldólfsstaðanesi, og ofan við Sveinshyl er Fagradalsvað innan til úr Skjöldólfsstaðanesi" (ÖS).
Aðrar upplýsingar
Var ekki skráð 2003.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Eydala, skráð af Sveini Benediktssyni.

Heydalir 158960 185 - 63
Sérheiti: Lambabakkavað
Hlutverk: Vað
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið

Staðhættir
"Frá Leirum að Klapparhyl eru þrjú gömul brot á ánni: Lambabakkavað er utan við Lambabakkahyl, sem kenndur er við Lambabakka, harðvellisbakka við ána. Innan við hann er Hvalvað og innst, undan Eyjum, er Eyjastrengur" (ÖH).
Aðrar upplýsingar
Var ekki skráð 2003.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.

Heydalir 158960 185 - 64
Sérheiti: Hvalvað
Hlutverk: Vað
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið

Staðhættir
"Frá Leirum að Klapparhyl eru þrjú gömul brot á ánni: Lambabakkavað er utan við Lambabakkahyl, sem kenndur er við Lambabakka, harðvellisbakka við ána. Innan við hann er Hvalvað og innst, undan Eyjum, er Eyjastrengur" (ÖH).
Aðrar upplýsingar
Var ekki skráð 2003.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.

Heydalir 158960 185 - 65
Sérheiti: Skipakíll
Hlutverk: Uppsátur
Tegund: Heimild 465

Ástand: Ómetið

Staðhættir
"Skipakíll skilur lönd Heydala og Fells inn að Ytra-Smárabrekkuhorni. Hann er neðri hluti svokallaðrar Kvíslar, sem er hluti af Breiðdalsá. Skipakíll er skipgengur, þ.e. bátar komast þar um á flóði. A.m.k. fram um aldamót voru fluttar afurðir af Breiðdalseyjum upp eftir Skipakíl. Sr. Emil Björnsson getur þess í örnefnaskrá Fells, að sagt sé, að sr. Snorri Brynjólfsson, sem var prestur í Heydölum 1819-51, hafi haft uppsátur við Ytra-Smárabrekkuhorn, þar sem Skipakíll tekur við af Kvíslinni" (ÖH).
Aðrar upplýsingar
Fannst ekki við skráningu 2003.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.

Heydalir 158960 185 - 66
Sérheiti: Hafnarey
Hlutverk: Útræði
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið

Staðhættir
"Í Hafnarey hefur ætíð verið kofi á sama stað, þar sem hæst er á eyjunni. Hann er notaður á varptíma og við sel- og fiskveiðar. Útræði var frá Hafnarey frá fornu fari, enda lífhöfn þar í öllum veðrum. Inn af henni er hafskipalægi enn þann dag í dag" (ÖH).
"Í Hafnarey var verstöð frá Eydölum; stunduðu 2 vinnumenn prests þar selveiðar á vorum, en á sumrum fiskveiði og skötuveiðar, er á leið" (ÖS).
Aðrar upplýsingar
Var ekki skráð 2003.
Heimildaskrá
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991.
Örnefnaskrá Eydala, skráð af Sveini Benediktssyni.

Heydalir 158960 185 - 67
Sérheiti: Efri- og Neðri-Tjaldbotn
Hlutverk: Tjaldstæði
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið

Staðhættir
"Neðan við Ytri-Hraundal, utan við Ytri-Hálá, eru Efri- og Neðri-Tjaldbotnar. E.V segir, að þar hafi að líkindum verið venja að tjalda, þegar fólk hafi verið á grasafjalli til forna. Líka var talað um heyskap þar" (ÖH).
Aðrar upplýsingar
Var ekki skráð 2003.
Heimildaskrá
Anna Þorsteinsdóttir og Kristinn Hóseasson: Skrá yfir Örnefni í Heydölum: Breiðdalshreppi í S-Múlasýslu.1991.

Jórvík - 158971-197

Bæjarstæði Jórvíkur. Ljósmynd GZ

Saga

Jórvík er yst í Inndal, norðan Breiðdalsár. Jórvíkur er fyrst getið í Stephánsmáldaga Berufjarðarkirkju frá árunum 1491-1518. Þar segir: "Sánkti Ólafs kirkja í Berufirði á hálft heimaland og tólf hundraða jörð Jórvík".[25] Á árunum 1535 og 1553 er Jórvíkur einnig getið í Fornbréfasafninu.[26] Jörðin var enn kirkjujörð Berufjarðar í Jarðatali Johnsens 1847, 12 hundraða jörð að dýrleika. Landskuld var eitt hundrað, kúgildi eitt. Einn ábúandi var á jörðinni, leigjandi. Árið 1918 (Fasteignamat) var jörðin orðin einkaeign og mun hafa verið til 1960, þá var hún gefin Skógrækt ríkisins.[27] Síðustu ábúendur í Jórvík höfðu engan búrekstur undir það síðasta. Nú er jörðin í eigu Skógræktar ríkisins, þar er nokkur skógrækt en ekki hefur verið plantað skógi þar seinustu ár.

Náttúrufar og jarðabætur

Landið er stórt og göngur miklar, en gott undir bú, sauðjörð góð og mun skógurinn hafa átt mikinn þátt í því. Samkvæmt fasteignamati 1918 hafði Jórvík góða kosti til að bera fyrir búskap. Tún var 4,1 ha., taða 125 hb. (þar af 12 hb. af Stekktúni og 3 úr nátthaganum). Hæfileg áhöfn 3 nautgr., 4 hestar og 300 fjár. Engjar voru grasgefnar og heygóðar. Skógur var talsvert mikill og torfrista góð. Jórvík er enn með ýmsum skýrum einkennum gamalla búhátta, 2 stórar beðasléttur frá því fyrir aldamótin 1900 í túni og húsatættur.[28]

---

[25] Íslenskt fornbréfasafn VII, bls. 32.
[26] Íslenskt fornbréfasafn IX, bls. 731-32, XII, bls. 645).
[27] Sveitir og jarðir III; bls. 330.
[28] Sveitir og jarðir III, bls. 331-32.

Landamerki

Að innan milli Jórvíkur og Höskuldsstaða bein sjónhending úr miðjum áraurnum fyrir utan Höskuldsstaði upp úr árgilinu fyrir utan bæinn eftir merkjavörðum í ytra-Klofagil og Breiðatindskoll. Að utanverðu milli Jórvíkur og Ásunnarstaða, Gunnarsgil neðan frá Breiðdalsá og upp úr Gunnarsgili upp í Merkjagontu og þaðan bein stefna í Merkihraun og þaðan í Merkivörðu upp á hábrún og þaðan bein stefna í vörðu á landamerkjum Jórvíkur og Tóarsels og Dísarstaða og frá þeirri landamerkjavörðu bein stefna inn eftir Jórvíkurskarði, þar sem vötnum hallar norður af, og suður af inn á Breiðtindskoll. Að sunnan ræður Breiðdalsá landamerkjum milli Jórvíkur og Flögu.[29]

Heimildaskrá

Íslenzkt fornbréfasafn VII. Rvk. 1903-1907.
Íslenzkt fornbréfasafn IX. Rvk. 1909-1913.
Íslenzkt fornbréfasafn XII. Rvk. 1923-1928.
J. Johnsen: Jarðatal á Íslandi, með brauðalýsingum, fólkstölu í hreppum og prestaköllum, ágripi úr búnaðartöflum 1835-1845, og skýrslum um sölu þjóðjarða á landinu. Kmh. 1847.
Fasteignamat 1918.
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, 1976.
Landamerkjabók S-Múlasýslu. 1883, 27. apríl.

Varða á mel innan við Jórvíkurbæ (197-47). Ljósmynd BZ

[29] Landamerkjabók. S. Múlasýslu

Fornleifaskrá

Jórvík 158971 197 - 1
Hlutverk: Bæjarhóll
Tegund: Bæjarhóll; tóftaþyrping
Lega: N: 65, 51, 27 (-658575) V: 14, 23, 19 (-143883)
Lengd: 50
Breidd: 30
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna skógræktar

Staðhættir

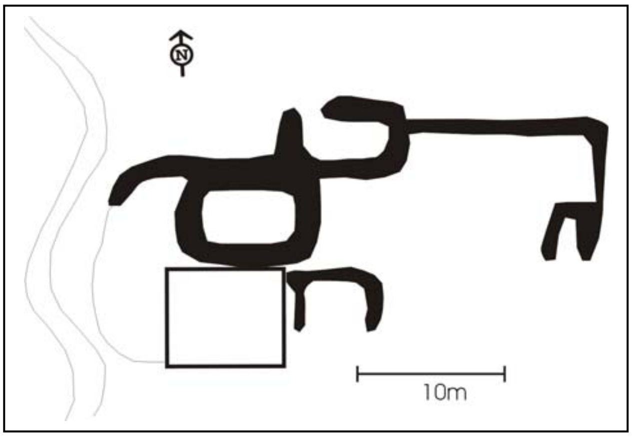

Jórvíkurbærinn stendur í krikanum dálítið ofan við mót Jórvíkurár og Bæjarlækjar. Ekki er annað vitað en að bærinn hafi frá upphafi staðið á sama stað. Hann stendur rétt utan við Bæjarlækinn á hól sem er neðst við Bæjargilið. Fram á hlaðið var smiðja með heilþili. Skemma var næst fyrir utan. Gestastofa var niðri og krangur. Bæjardyrnar voru á skemmunni og úr þeim gengið í gestastofu. Göng lágu bak við gestastofu úr bæjargöngum og inn í kranginn og úr honum brattur stigi upp á loftið. Pallbaðstofan var með hálfþili fram á hlað og álíka stór og skemman. Undir palli voru tvær stofur. Bæjargöngin voru löng og dimm og í þeim trégólf inn fyrir gestastofu. Bak við hlaðhýsin var langhýsi, sem allt var í jörð nema risið. Vestast í því var taðhúsið, þá búr og austast hlóðareldhús. Fjósið var bak við það og haughúsið innan við fjósið. Gengt var úr bæjargöngum í hlóðareldhúsið og úr því í búr og fjós.

Túnið er báðum megin lækjarins en besta túnið, Jórvíkurtúnið, er neðan við bæinn. Það var víða þýft ofan við bæ og dokkir stórar. Landið fyrir ofan bæ var kallað í efra, en fyrir neðan bæ í neðra.

Bæjarhóllinn stendur á austari bakka bæjarlækjarins, utan við svokallaða Tungu.

Lýsing
Ummál Bæjarhóls er 50 x 30 m.
Eitt bárujárnshús stendur enn á bæjarhólnum. Í kringum það eru fjórar mjög grónar tóftir,tvær aftan við húsið og tvær austan við það. Veggir standa vel og sér víða í bárujárn og timbur. Tóftirnar tvær aftan við húsið eru djúpar, um 3 m. En tóftirnar austan við eru öllu minni og lægri. Framan við húsið var rófnagarður skv. túnakorti.

Heimildaskrá
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.

Jórvík 158971 197 - 2

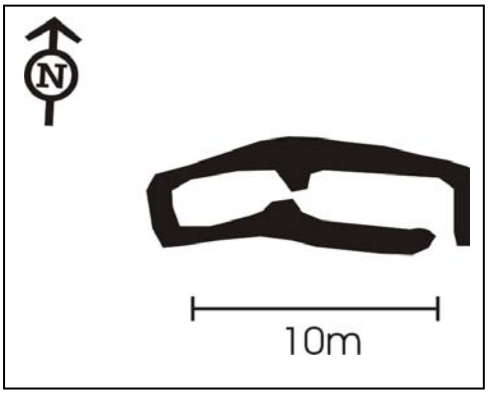

Sérheiti: Efstahús
Hlutverk: Fjárhús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 51, 28 (-648578) V: 14, 23, 15 (-143875)
Lengd: 15
Breidd: 7
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Skógrækt

Staðhættir
Beint upp frá bænum er útihús samkvæmt túnakortinu frá 1919.
"Efst á Efratúni var Efstahús" (ÖH).
Efst í greniskógi, sem gróðursettur hefur verið ofan bæjarhóls í Jórvík, er tóft.
Lýsing
Tvískipt fjárhústóft. Tóftin snýr nálega a-v, eystri króin er um 10 x 7 m að utanmáli en vestri króin um 6 x 4 m að utanmáli. Vestari króin stendur lítið eitt á ská við þá eystri, meira til sv, innangengt á milli. Hleðslur standa mjög vel, um 1,5 m á hæð og um 2 m á þykkt. Dyr hafa verið á húsinu við sa- horn þess.
Aðrar upplýsingar
Tóftin er inni í skógi og vaxa tré í hleðslum hennar.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Jórvík.
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.

Jórvík 158971 197 - 3
Hlutverk: Túngarður
Tegund: Hleðsla
Lega: N: 64, 51, 22 (-458394) V: 14, 23, 8 (-143856)
Lengd: 50 m
Ástand: Slæmt
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Skógrækt

Staðhættir
Túngarðsbrot liggur á um 50 m kafla norður-suður, um 30 m austan við Lindarbakka.
Lýsing
Garðurinn er nokkuð skemmdur enda liggur vegur upp með honum austan til. Um 1 m á þykkt. Upp við hann er sýnt tóftarbrot á túnakorti Jórvíkur frá 1919 (no. 197-5).
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Jórvík.

Jórvík 158971 197 - 4
Sérheiti: Kúahlaða
Hlutverk: Hlaða
Tegund: Tóft

Lega: N: 64, 51, 25 (-648569) V: 14, 23, 22 (-143894)
Lengd: 7
Breidd: 3
Ástand: Slæmt
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Skógrækt

Staðhættir
„Neðan við innra kálgarðshornið var Kúahlaða. Hún var öll í jörðu nema bláþakið” (ÖH).
Tóftin er um 50 m neðan (sa) við bæjarhól í Jórvík.
Lýsing
Djúp ferköntuð tóft, um 7 x 3 m að innanmáli, mjög jarðsokkin og hulin gróðri.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Jórvík.
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.

Jórvík 158971 197 - 5
Hlutverk: Útihús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 51, 23 (-648564) V: 14, 23, 7 (-143853)
Lengd: 10
Breidd: 5
Ástand: Ómetið
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Skógrækt

Staðhættir
Lengst út eftir (austur), neðan við heimreiðina, er útihús á túnakorti frá 1919.
Tóft þess er innan við og áföst við túngarðinn austan við húsið á Lindarbakka.
Lýsing
Ógreinileg ferhyrnd tóftamyndun áföst við eystri túngarðsvegginn innanverðan. Mjög erfitt er að greina nákvæmar útlínur fyrir gróðri en tóftin er um 10 x 5 m að utanmáli.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Jórvík.

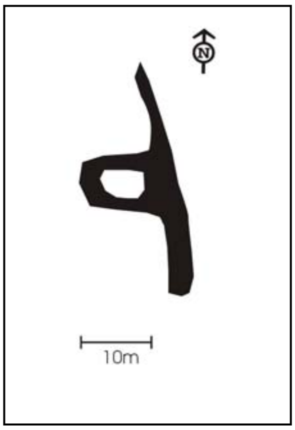

Jórvík 158971 197 - 6
Sérheiti: Neðrahús
Hlutverk: Fjárhús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 51, 23 (-648564) V: 14, 23, 17 (-143881)
Skekkja: 2
Ástand: Sæmilegt
Hættumat: Mikil hætta

Hættuorsök: Vegna skógræktar

Staðhættir

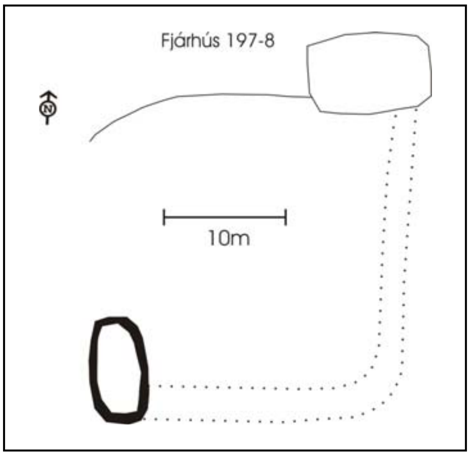

Á túnakorti 1919 er útihús neðarlega í túni, líklega Neðrahús. Landið fyrir ofan bæ var kallað í efra, en fyrir neðan bæ í neðra. Neðrahús var fjárhús á Neðratúni sem var neðan bæjar. Húsið var dálítið utan við bæinn (ÖH). Tóftin er um 100 m norðaustur af bæjarhúsum í Jórvík og um 30 m neðan við fjárhús.

Lýsing

Algróin tóft, útflött, mjög þýfð og sér hvergi í grjót. Austan við tóftina er breiður garður sem liggur upp að fjárhúsunum fyrir ofan (Efrahús) og afmarkar reit þar á milli.

Heimildaskrá

Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Jórvík.
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.

Jórvík 158971 197 - 7
Sérheiti: Lambhús
Hlutverk: Fjárhús
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið

Staðhættir

Útihús sést á túnakorti frá 1919 rétt niður af kúahlöðunni.
"Niður af bænum er Lambhús" (ÖS). Fannst ekki við skráningu 2003.

Lýsing

Um 100 m neðan (sunnan) bæjarhóls er grasi gróin grjóthrúga. Það virðist sem veggjum Lambhússins hafi verið ýtt þarna upp. Ekkert er annars eftir af veggjum hússins.

Heimildaskrá

Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Jórvík.
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.

Jórvík 158971 197 - 8
Hlutverk: Fjárhús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 51, 24 (-648567) V: 14, 23, 14 (-143872)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 2,2
Lengd: 12
Breidd: 7
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna skógrækta

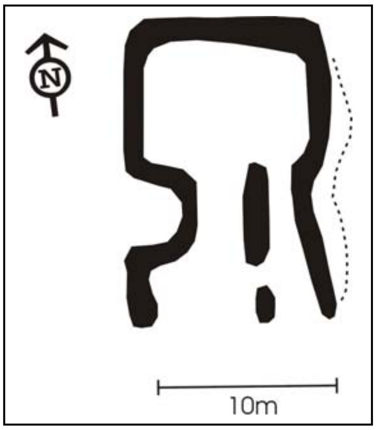

Staðhættir
"Tvö fjárhús voru dálítið utan við bæinn, Efrahús og Neðrahús" (ÖH).
Fjárhústóft er um 100 m norðaustur af Jórvík og um 100 m vestur af Lindarbakka, um 30 m ofan við tóft af svokölluðu Neðrahúsi.
Lýsing
Tóftin er hlaðin úr torfi. Hún er vel gróin en þó sést víða í grjót í vegghleðslu. Veggir standa vel Ummál er um 12 x 17 m. Mesta hæð veggja er 2,2 m og mesta þykkt um 2 m. Í miðri tóft er garði og framan við hann er steypt fjárbað. Dálítið er af timbri og bárujárni í tóftinni. Tóftin er opin til suðurs. Austan við tóftina er breiður garður sem liggur upp að fjárhúsunum fyrir neðan (Neðrahús) og afmarkar reit þar á milli.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Jórvík.
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.

Jórvík 158971 197 - 9
Hlutverk: Mylla
Tegund: Heimild 465
Lega: N: 64, 51, 25 (-648569) V: 14, 23, 24 (-143900)
Skekkja: 2
Ástand: Ómetið
Horfin: Sér ekkert af henni, en punktur er tekinn við læk suðvestur af kúahlöðu. Skv. túnakorti.

Staðhættir
“Nokkuð neðan við hlöðuna (Kúahlöðu) og inn við lækinn var vatnsmylla. Hleðsla sést þar í læknum, og farvegur hafði verið gerður fyrir Jórvíkurá ofan gils og inn og niður í Bæjarlæk til vatnsmiðlunar”(ÖH).
Lýsing
Punktur var tekin nokkurn veginn þar sem myllan er sýnd á örnefnauppdrætti Jórvíkur. Annars eru engin merki myllunnar.
Heimildaskrá
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.

Jórvík 158971 197 - 10
Hlutverk: Óþekkt
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 51, 27 (-648575) V: 14, 23, 16 (-143878)
Ástand: Sæmilegt
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna skógræktar

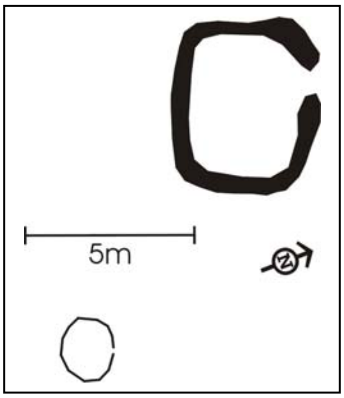

Staðhættir
Um 20 m norðaustur af bæjarhúsum á Jórvík er óþekkt tóft.
Lýsing
Ógreinileg ferhyrnd tóft. Ummál 4 x 5 m. Mesta hæð

veggja er 1 m og mesta þykkt veggja er 0,4 m. Dyr eru á tóftinni og vísa til norðurs. Um fimm metra vestan tóftarinnar er ferkantaður niðurgröftur um 1,5 x 1,5 m að ummáli.

Jórvík 158971 197 - 11

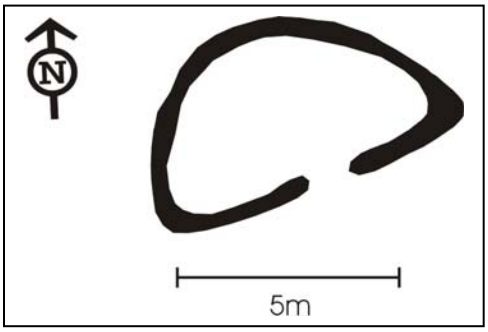

Hlutverk: Óþekkt
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 51, 26 (-648572) V: 14, 23, 10 (-143861)
Skekkja: 2
Lengd: 5 m
Breidd: 4 m
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna skógræktar

Staðhættir
Tóftin er um 100 m austur af bæjarhól og um 100 m ofan við Lindarbakka.
Lýsing
Hálfhringlaga algróin tóft, sér hvergi í grjót. Dyr hafa verið á tóftinni til suðausturs. Tóftin er um 4 x 5 m að innanmáli. Tóftin er algróin og sér hvergi í grjót. Ofan tóftarinnar er ferkantað svæði, sjá 197-12.
Heimildaskrá
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.

Jórvík 158971 197 - 12
Hlutverk: Kvíar?
Lega: N: 64, 51, 26 (-648572) V: 14, 23, 10 (-143861)
Skekkja: 2
Lengd: 20 m
Breidd: 20 m
Ástand: Ómetið
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna skógræktar

Staðhættir
"Utan við klapparhrygginn er Stöðull, þar sást fyrir stekk, kvíum og kró. Ofarlega á Stöðlinum og inn við Barnamelinn voru stæðilegar kvíar, en engin kró. Kvíar þessar voru notaðar fram á daga Stefáns [hvers?] eða þangað til, að hann tók upp færikvíar" (ÖH).
Merki um mannvirki, e.t.v. kvíar, fundust um 100 m ofan við Lindarbakka.
Lýsing
Ferhyrnt afmarkað svæði um 20 x 20 m að ummáli. Kann að tengjast kvíunum sem getið er í örnefnaskrá. Kann einnig að vera matjurtagarður.

Jórvík 158971 197 - 13
Hlutverk: Kálgarður

Tegund: Mannvirki
Lega: N: 64, 51, 27 (-648575) V: 14, 23, 20 (-143889)
Ástand: Ómetið

Staðhættir
"Rófnagarður er neðan við hlaðið í Jórvík, sbr. mynd bæjarins. Hann kallaðist jöfnum höndum sáðgarður eða kálgarður. Rófurnar voru hafðar til manneldis, en kálið gefið kúnum, þegar tekið var upp að haustinu" (ÖH).
Garðurinn er um 5 m austan við bæjarhús á Jórvík.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Jórvík.
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.

Jórvík 158971 197 - 14
Sérheiti: Efrahús
Hlutverk: Fjárhús/Kálgarður
Tegund: Mannvirki
Lega: N: 64, 51, 26 (-648572) V: 14, 23, 16 (-143878)
Ástand: Ómetið

Staðhættir
Samkvæmt túnakorti frá 1919 er kálgarður austur af Bænum, alveg við veginn.
Garðurinn er um 30 m austan við Jórvíkurbæ, fast neðan heimreiðar.
Þarna munu svokallað Efrahús hafa staðið.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Jórvík.

Jórvík 158971 197 - 15
Hlutverk: Kálgarður
Tegund: Heimild 465
Lega: N: 64, 51, 27 (-648575) V: 14, 23, 18 (-143883)
Ástand: Ómetið

Staðhættir
Austanmegin í bæjarhólnum er kálgarður.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Jórvík.

Jórvík 158971 197 - 16
Hlutverk: Óþekkt
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 51, 29 (-648581) V: 14, 23, 22 (-143894)
Skekkja: 2
Lengd: 2 m
Breidd: 2 m
Ástand: Ómetið
Hættumat: Mikil hætta

Hættuorsök: Vegna skógræktar

Staðhættir
Um 80 m norðvestur af bæjarhúsum í Jórvík er tóft, á gilbrúninni vestan við bæjarlækinn.
Lýsing
Ferhyrnd tóft, algróin, um 2 x 2 m að ummáli. Útflött og fremur ógreinileg.

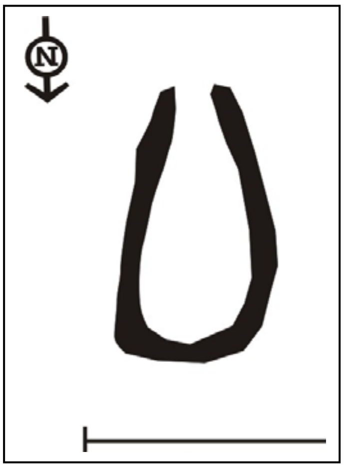

Jórvík 158971 197 - 17
Hlutverk: Óþekkt
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 51, 30 (-648583) V: 14, 23, 26 (-143906)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 0,5 m
Lengd: 5 m
Breidd: 3 m
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna skógræktar

Staðhættir
Um 150 m vestan við Jórvík og um 750 m vestan við þjóðveg er óþekkt tóft, efst í nátthaganum.
Lýsing
Algróin tóft, sér hvergi í grjót. Tóftin er grafin í hlíðina og gegnir hún hlutverki norðurveggjar. Ummál tóftarinnar er um 3 x 5 m. Mesta hæð veggja er 0,5 m og mesta þykkt er 0,5 m. Dyr eru á tóftinni og vísa til suðurs.

Jórvík 158971 197 - 18
Hlutverk: Fjárrétt
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 51, 29 (-648581)
V: 14, 23, 30 (-143917)
Skekkja: 2
Lengd: 24
Breidd: 6
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna skógræktar

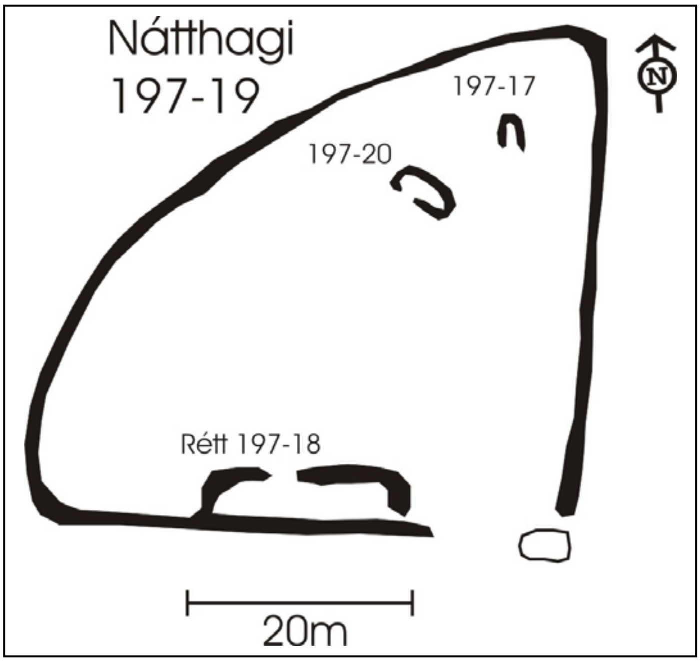

Staðhættir
"Innan við Tunguna er Kvíabotn. Þar sást fyrir stekk upp við brekkuna, bæði kvíum og lambakró. Innst í botninum var fjárrétt"(ÖH).

Séð til norðurs yfir nátthagann (197-19) Ljósmynd. BZ

Lýsing
Neðst í nátthaganum er tvískipt rétt, sem er að ummáli 24 x 6 m. Hún er einnig hlaðin úr torfi sums staðar og grjóti sums staðar. Tvennar dyr eru á réttinni á norðurhlið og austurhlið. Garðurinn umhverfis nátthagann myndar suðurvegg tóftarinnar.
Heimildaskrá
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.

Jórvík 158971 197 - 19
Hlutverk: Nátthagi
Tegund: Hleðsla
Lega: N: 64, 51, 29 (-648581) V: 14, 23, 29 (-143914)
Skekkja: 5
Hleðsluhæð: 1
Lengd: 45
Breidd: 50
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna skógræktar

Staðhættir
"Innan við Tunguna er Kvíabotn. Þar sást fyrir stekk upp við brekkuna, bæði kvíum og lambakró. Innst í botninum var fjárrétt, en ofar Nátthagi. Hann var fjárheldur og garðar hlaðnir úr torfi og úr grjóti, þar sem það var að fá" (ÖH).

Nátthaginn er um 150 m vestan við bæinn Jórvík, um 700 m ofan vegar.

Lýsing

Garður hlaðinn úr grjóti sums staðar og torfi sums staðar. Bæði torf- og grjótveggir standa vel. Garðurinn er um 1 m á hæð þar sem hann er hæstur og um 1 m á þykkt. Hlið vísar til suðurs. Neðst í nátthaganum er tvískipt rétt, sem er að ummáli 24 x 6 m (197-18). Hún er einnig hlaðin úr torfi sums staðar og grjóti sums staðar. Tvær smærri tóftir eru einnig innan nátthagans (no. 197-20 og 197-21).

Heimildaskrá

Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.

Jórvík 158971 197 - 20

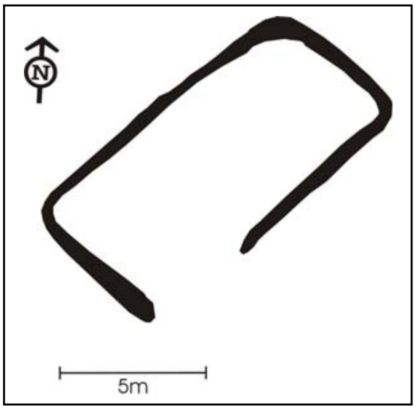

Hlutverk: Óþekkt
Tegund: Tóft
Lega: N: 65, 51, 30 (-658583) V: 14, 23, 27 (-143908)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 0,5
Lengd: 9
Breidd: 4,5
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna skógræktar

Staðhættir

“Innan við Tunguna er Kvíabotn. Þar sást fyrir Stekk upp við brekkuna, bæði kvíum og lambakró” (ÖH).

Tóftin er um 150 m frá Jórvíkurbænum og um 740 m ofan þjóðvegar, innan Nátthagans.

Lýsing

Algróin tóft, sér hvergi í grjót. Tóftin er grafin í hlíðina og gegnir hún hlutverki norðurveggjar. Ummál tóftar er 4,5 x 9 m. Mesta hæð veggja er 0,5 m og mesta þykkt veggja er 0,5 m. Dyr eru á tóftinni og vísa til suðsuðausturs.

Heimildaskrá

Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.

Jórvík 158971 197 - 21

Hlutverk: Stekkur
Tegund: Tóft
Lega: N: 65, 51, 43 (-658619) V: 14, 23, 27 (-143908)
Skekkja: 2
Lengd: 10 m
Breidd: 6 m
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna skógræktar

Staðhættir

Stekkjartóft er um 1,5 km norðvestur af bæjarhúsum á Jórvík og liggur upp við brekku.

Lýsing
Tvískipt tóft, hlaðin úr torfi. Tóftin er algróin og hvergi sér í grjót. Mesta hæð veggja var 0,5 m og mesta þykkt um 0,8 m. Tóftin er byggð upp við brekku og er hún vesturveggur tóftarinnar. Ummál nyrðri tóftar er 3 x 6 m og ummál þeirrar syðri er 3 x 7 m.

Jórvík 158971 197 - 22
Hlutverk: Hesthús
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið
Horfin: Engar leifar hesthúss fundust við skráningu.

Staðhættir
Útihús er vestan megin við bæinn og hinum megin við bæjarlækinn (Túnakort 1919).
“Hesthús var nokkuð utan við Nátthagann” (ÖH).
Heimildaskrá
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.

Jórvík 158971 197 - 23
Hlutverk: Hrútakofi/hænsnakofi
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 51, 29 (-648581) V: 14, 23, 23 (-143897)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 1,7
Lengd: 9
Breidd: 5
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna skógræktar

Staðhættir

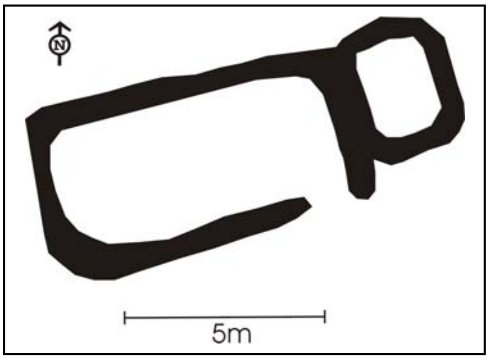

Ofarlega í túninu, vestanmegin við bæjarlækinn er lítill kofi/hús (Túnakort 1919).
“Innan við lækinn er Tunga. Neðst á henni var fjárhús, en ofar hrútakofi og seinna hænsnakofi” (ÖS).
Kofinn er 100 m norðvestur af bæjarhúsum í Jórvík, efst í svokallaðri Tungu, um 80 m vestur af bæjarlæknum.
Lýsing
Algróin tóft, hvergi sér í grjót. Veggir standa yfirleitt ágætlega en eru þó sums staðar farnir að hrynja. Dyr eru og vísa til suðurs. Ummál tóftar er 9 x 5 m. Mesta þykkt veggja er 1 m og mesta hæð 1,7 m. Austan við tóftina er ógreinileg ferhyrnd tóft að ummáli 4 x 4 m, algróin og mjög þýfð.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Jórvík.

Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.

Jórvík 158971 197 - 24
Hlutverk: Fjárhús
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið
Horfin: Engin merki fundust um tóftina
Heimildamaður: Björn Björgvinsson

Staðhættir
"Innan við bæjarlækinn var Tunga, neðst á henni var fjárhús" (ÖS).
Lýsing
Fjárhús þessi munu hafa verið sléttuð og orðið að matjurtagarði. Stóð þar sem matjurtagarður no. 197-26 liggur.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Jórvík.
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.

Jórvík 158971 197 - 25
Hlutverk: Matjurtagarður
Lega: N: 64, 51, 28 (-648578) V: 14, 23, 28 (-143911)
Skekkja: 2
Lengd: 30 m
Breidd: 15 m
Ástand: Ómetið
Hættumat: Mikil hætta

Staðhættir
Austan við nátthagann er 15 x 30 m ferhyrndur reitur.
Aðrar upplýsingar
Búið er að planta nokkrum trjám í garðinn.

Jórvík 158971 197 - 26
Hlutverk: Matjurtagarður
Lega: N: 64, 51, 28 (-648578) V: 14, 23, 27 (-143908)
Skekkja: 2
Lengd: 15 m
Breidd: 15 m
Ástand: Ómetið
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna skógræktar

Staðhættir
Austan við nátthagann er 15 x 15 m ferhyrndur reitur.
Aðrar upplýsingar
Búið er að planta nokkrum trjám þar.

Jórvík 158971 197 - 27

Sérheiti: Lindarbakki
Hlutverk: Býli
Tegund: Hús
Lega: N: 64, 51, 23 (-648575) V: 14, 23, 09 (-143883)
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna skógræktar

Staðhættir
Lengst út eftir (yst) er útihús (Túnakort 1919).
Lindarbakki var byggður 1940. Stendur yst í túninu. Bærinn stendur enn og er nú eign Skógræktarinnar (Sjm, 331).
Um 200 m austan við bæjarhús á Jórvík er Lindarbakki og stendur enn hús byggt 1940, illa farið.

Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Jórvík.
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson ritstjóri, 1976.

Jórvík 158971 197 - 28
Hlutverk: Stekkur
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 51, 24 (-648567) V: 14, 23, 9 (-143858)
Skekkja: 2
Hleðsluhæð: 0.3
Lengd: 5
Breidd: 2
Ástand: Sæmilegt
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Vegna skógræktar

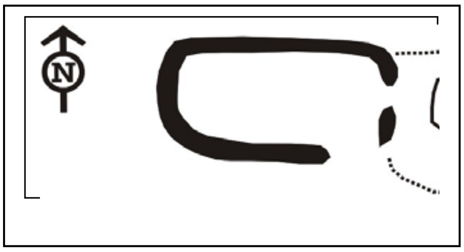

Staðhættir
Á túnakorti má sjá útihús, rétt neðan við veginn austur af Bæjarhúsinu.
"Utan við klapparhrygginn er Stöðull, þar sást fyrir stekk, kvíum og kró. Ofarlega á Stöðlinum og inn við Barnamelinn voru stæðilegar kvíar, en engin kró. Kvíar þessar voru notaðar fram á daga Stefáns eða þangað til hann tók upp færikvíar" (ÖH).
Fornleifar þessar standa um 20 m norður af Lindarbakka og um 150 m austan við bæjarhúsin á Jórvík.
Lýsing
Algróin tóft, fremur ógreinileg. Mesta hæð veggja er 0,3 m og mesta breidd 0,4 m. Ummál er 2 x 5 m. Áföst austan við er óljós tóft, mjög gróin. Kann að vera annar þeirra stekkja sem getið er innan túns í Jórvík.
Aðrar upplýsingar
Líklega annar þeirra stekkja í túni sem getið er í örnefnaskrá Jórvíkur.
Heimildaskrá

Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Jórvík.
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson ritstjóri, 1976.

Jórvík 158971 197 - 29
Hlutverk: Hesthús
Tegund: Tóft + gerði
Lega: N: 64, 51, 25 (-648569) V: 14, 23, 11 (-143864)
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Skógrækt

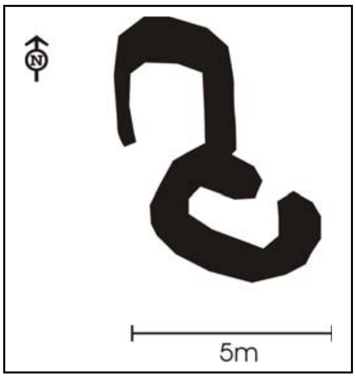

Staðhættir
"Klapparhryggur gengur niður í túnið utarlega. Neðan hans er Hesthúshóll, og þar stóð hesthús fyrir fjóra hesta. Annað hesthús stóð ofan við klöppina" (ÖH).
Um 100 m norðaustur af bæjarstæðinu í Jórvík og um 70 m norðvestur af Lindarbakka er tóft.
Lýsing
Lítil tóft, hálfgrafin inn í brekkuna. Að utanmáli er hún um 4 x 3 m, snýr na-sv og dyr hafa verið á norðausturhlið. Út frá norðausturhorni liggur nálega ferhyrnt garðlag, mjög ógreinilegt, sem myndar um 4 x 3 m hólf eða kró norðan tóftarinnar.
Aðrar upplýsingar
Kann að vera annar þeirra stekkja sem nefndur er í örnefnaskrá.

Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Jórvík.
Hannes Þórðarson: Örnefni í Jórvík í S-Múlasýslu: Breiðdalshreppur:1972

Jórvík 158971 197 - 30
Hlutverk: Óþekkt
Tegund: Tóftaþyrping
Lega: N: 64, 51, 24 (-648567) V: 14, 23, 12 (-143867)

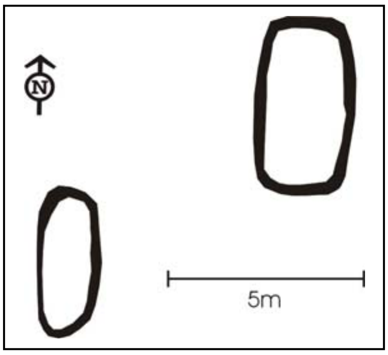

Ástand: Ómetið
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Skógrækt

Staðhættir
Um 100 m austur af Jórvíkurbæ og um 50 m vestur af Lindarbakka er þyrping tófta, við slóða sem liggur milli húsanna.
Lýsing
Algróin, ógreinileg og útflött tóft um 2 x 4 m að utanmáli. Um 5 m austan við hana er önnur jarðsokkin tóft, um 5,5 x 3 m að utanmáli.

Jórvík 158971 197 - 31
Sérheiti: Jórvíkurstekkur
Hlutverk: Beitarhús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 51, 6 (-648517) V: 14, 23, 7 (-143853)
Hleðsluhæð: 1,7 m
Lengd: 20 m
Breidd: 12 m
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Skógrækt

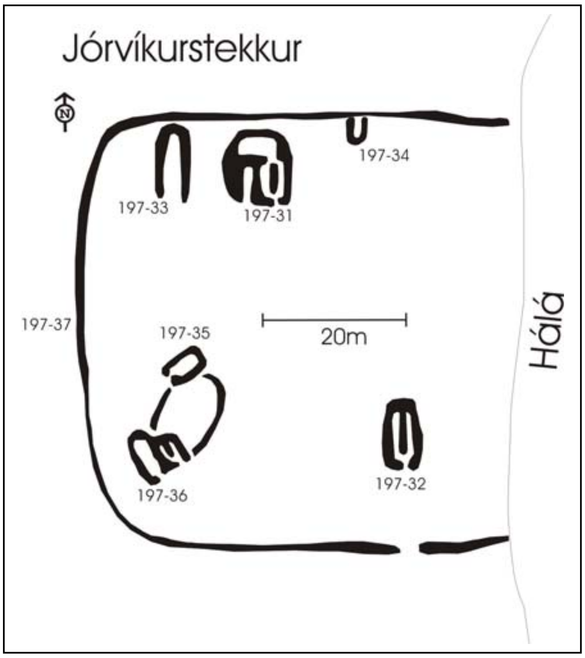

Staðhættir
"Annað húsið á Jórvíkurstekk tók fimmtíu fjár, en hitt fjörutíu, hlaða var við annað þeirra. [...] Það sá ekki fyrir stekk á Jórvíkurstekk, en þar voru tvö fjárhús, og hefur annað þeirra verið byggt upp úr stekknum"(ÖH).
Jórvíkurstekkur var afbýli frá Jórvík, byggt á 19. öld. Talið er að stekkurinn hafi farið í eyði 1870-1880. Síðan voru þar beitarhús til 1933. Rústirnar eru meðfram gamla veginum til Jórvíkur (Sjm, 331).
Á vesturbakka lækjar, um 200 m sa frá Jórvíkurbæ.
Lýsing
Túngarður umlykur bæjarstæðið á þrjá vegu en er afmarkað af svokölluðum Stekkjarlæk til austurs. Greinilegar eru a.m.k. sex tóftir, tvær þeirra sýnu greinilegastar og munu þær tilheyra beitarhúsunum sem voru í notkun fram til 1933. Stærsta rústin er fjárhús og hlöðutóft um 20 m á lengdina og 12 m á breidd. Hún liggur efst við túngarð norðantil. Tvær fjárhústóftir liggja samsíða nálega norður-suður, sú eystri er stærri með garða eftir miðju. Dyr vita til suðurs á báðum tóftum. Hlaða liggur þvert á þessar tóftir, áföst norðan við. Þessi rúst stendur á nokkurri upphækkun sem bendir til endurbygginga á staðnum.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Jórvík.
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson ritstjóri, 1976.

Jórvík 158971 197 - 32
Sérheiti: Jórvíkurstekkur
Hlutverk: Beitarhús
Tegund: Tóft
Lega: N: 65, 51, 5 (-658511) V: 14, 23, 8 (-143858)
Hleðsluhæð: 1,5 m
Lengd: 16 m
Breidd: 8 m
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Skógrækt

Staðhættir
“Annað húsið á Jórvíkurstekk tók fimmtíu fjár, en hitt fjörutíu, hlaða var við annað þeirra. [...] Það sá ekki fyrir stekk á Jórvíkurstekk, en þar voru tvö fjárhús, og hefur annað þeirra verið byggt upp úr stekknum”(ÖH).
Jórvíkurstekkur var afbýli frá Jórvík, byggt á 19. öld. Talið er að stekkurinn hafi farið í eyði 1870-1880. Síðan voru þar beitarhús til 1933. Rústirnar eru meðfram gamla veginum til Jórvíkur. (Sjm, 331).
Tóftin er um 30 m na við stóru fjárhúsin, um 20 m ofan við hlið á suðaustanverðum túngarðinum.
Lýsing
Túngarður umlykur bæjarstæðið á þrjá vegu en er afmarkað af svokölluðum Stekkjarlæk til austurs. Greinilegar eru a.m.k. sex tóftir, tvær þeirra sýnu greinilegastar og munu þær tilheyra beitarhúsunum sem voru í notkun fram til 1933. Fjárhústóft er mjög greinileg, hluti beitarhúsanna sem voru í notkun til 1933. Tóftin er um 16 x 8 m að utanmáli, torf og grjóthlaðin, snýr nálega norður-suður, með dyr til suðurs. Garði er fyrir miðju húsinu. Hleðslur standa enn mjög vel í um 1,5 m hæð.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Jórvík.
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson ritstjóri, 1976.

Jórvík 158971 197 - 33
Sérheiti: Jórvíkurstekkur
Hlutverk: Óþekkt
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 51, 6 (-648517) V: 14, 23, 11 (-143864)
Hleðsluhæð: 40 cm
Lengd: 16 m
Breidd: 4 m
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Skógrækt

Staðhættir
“Annað húsið á Jórvíkurstekk tók fimmtíu fjár, en hitt fjörutíu, hlaða var við annað þeirra. [...] Það sá ekki fyrir stekk á Jórvíkurstekk, en þar voru tvö fjárhús, og hefur annað þeirra verið byggt upp úr stekknum”(ÖH).
Jórvíkurstekkur var afbýli frá Jórvík, byggt á 19. öld. Talið er að stekkurinn hafi farið í eyði 1870-1880. Síðan voru þar beitarhús til 1933. Rústirnar eru meðfram gamla veginum til Jórvíkur (Sjm, 331).
Nyrst innan túngarðs, fast upp við hann um 8 m vestur frá stóru fjárhústóftinni og um 13 m austur af vesturhlið túngarðsins, er tóft.
Lýsing
Túngarður umlykur bæjarstæðið á þrjá vegu en er afmarkað af svokölluðum Stekkjarlæk til austurs. Greinilegar eru a.m.k. sex tóftir, tvær þeirra sýnu greinilegastar og munu þær tilheyra beitarhúsunum sem voru í notkun fram til 1933. Tóftin er fremur ógreinileg. Hún hefur snúið nálega norður-suður, dyr verið til suðurs. Tóftin er um 16 m löng og um 4 m breið. Orðin mjög jarðsokkin en kann að

hafa verið að hluta til niðurgrafin í brekkuna. Mesta hæð veggja er um 40 cm en veggjaþykkt er óviss.

Heimildaskrá

Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Jórvík.
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson ritstjóri, 1976.

Jórvík 158971 197 - 34
Hlutverk: Kofi
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 51, 6 (-648517) V: 14, 23, 8 (-143856)
Lengd: 2 m
Breidd: 1,5 m
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Skógrækt

Staðhættir

“Annað húsið á Jórvíkurstekk tók fimmtíu fjár, en hitt fjörutíu, hlaða var við annað þeirra. [...] Það sá ekki fyrir stekk á Jórvíkurstekk, en þar voru tvö fjárhús, og hefur annað þeirra verið byggt upp úr stekknum”(ÖH).

Jórvíkurstekkur var afbýli frá Jórvík, byggt á 19. öld. Talið er að stekkurinn hafi farið í eyði 1870-1880. Síðan voru þar beitarhús til 1933. Rústirnar eru meðfram gamla veginum til Jórvíkur (Sjm, 331).

Lýsing

Smákofi er áfastur túngarðinum að norðan, um 10 m austan stóru fjárhúsanna. Veggir mjög grónir og ógreinilegir en utanmál er um 2 x 1,5 að innanmáli. Dyr hafa verið til norðurs.

Heimildaskrá

Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Jórvík.
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson ritstjóri, 1976.

Jórvík 158971 197 - 35
Sérheiti: Jórvíkurstekkur
Hlutverk: Fjárhús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 51, 6 (-648517) V: 14, 23, 12 (-143867)
Lengd: 9 m
Breidd: 4 m
Ástand: Ómetið

Staðhættir

“Annað húsið á Jórvíkurstekk tók fimmtíu fjár, en hitt fjörutíu, hlaða var við annað þeirra. [...] Það sá ekki fyrir stekk á Jórvíkurstekk, en þar voru tvö fjárhús, og hefur annað þeirra verið byggt upp úr stekknum” (ÖH).

Jórvíkurstekkur var afbýli frá Jórvík, byggt á 19. öld. Talið er að stekkurinn hafi farið í eyði 1870-1880. Síðan voru þar beitarhús til 1933. Rústirnar eru meðfram gamla veginum til Jórvíkur (Sjm, 331).
Fjárhústóftin stendur um 20 m neðan, sv, stærstu fjárhústóftarinnar á Jórvíkurstekk.

Lýsing

Túngarður umlykur bæjarstæðið á þrjá vegu en er afmarkað af svokölluðum Stekkjarlæk til austurs. Greinilegar eru a.m.k. sex tóftir, tvær þeirra sýnu greinilegastar og munu þær tilheyra beitarhúsunum sem voru í notkun fram til 1933. Hér er um að ræða leifar ógreinilegrar tóftar, um 9 x 4 að utanmáli, veggjahæð mest 40 cm. Tóftin snýr na-sv, dyr hafa verið til suðvesturs. Tvö ógreinileg garðlög liggja í boga út frá sa horni og nv horni að fjárhústóftum sem liggja um 10 m neðan (sa) tóftarinnar. Garðarnir mynda um 10 x 15 m hólf eða áheldi. Tóftirnar eru mun ógreinilegri en tóftir beitarhúsanna.

Heimildaskrá

Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Jórvík.
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson ritstjóri, 1976.

Jórvík 158971 197 - 36
Sérheiti: Jórvíkurstekkur
Hlutverk: Fjárhús
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 51, 6 (-648517) V: 14, 23, 13 (-143869)
Lengd: 9 m
Breidd: 7 m
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Skógrækt

Staðhættir

“Annað húsið á Jórvíkurstekk tók fimmtíu fjár, en hitt fjörutíu, hlaða var við annað þeirra. [...] Það sá ekki fyrir stekk á Jórvíkurstekk, en þar voru tvö fjárhús, og hefur annað þeirra verið byggt upp úr stekknum” (ÖH).
Jórvíkurstekkur var afbýli frá Jórvík, byggt á 19. öld. Talið er að stekkurinn hafi farið í eyði 1870-1880. Síðan voru þar beitarhús til 1933. Rústirnar eru meðfram gamla veginum til Jórvíkur (Sjm, 331).
Fjárhústóftin stendur um 40 m neðan, sv, stærstu fjárhústóftarinnar á Jórvíkurstekk.

Lýsing

Túngarður umlykur bæjarstæðið á þrjá vegu en er afmarkað af svokölluðum Stekkjarlæk til austurs. Greinilegar eru a.m.k. sex tóftir, tvær þeirra sýnu greinilegastar og munu þær tilheyra beitarhúsunum sem voru í notkun fram til 1933. Tvær samfastar tóftir. Eystri tóftin er fjárhústóft, snýr nv-sa og dyr hafa verið til sa. Hún er um 4 x 5 m að utanmáli, garði er greinilegur fyrir miðri tóft og áföst henni að vestan er stærri tóft, um 9 x 4 m að utanmáli. Dyr á henni hafa einnig verið til suðausturs. Tvö ógreinileg garðlög liggja milli þessara tófta og tóftar 197-34. Þessar tóftir eru mun ógreinilegri og eldri en beitarhúsatóftirnar.

Heimildaskrá

Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Jórvík.
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.

Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson ritstjóri, 1976.

Jórvík 158971 197 - 37
Sérheiti: Jórvíkurstekkur
Hlutverk: Túngarður
Tegund: Hleðsla
Lega: N: 64, 51, 5 (-648506) V: 14, 23, 10 (-143864)
Hleðsluhæð: 1 m
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Skógrækt

Staðhættir
"Annað húsið á Jórvíkurstekk tók fimmtíu fjár, en hitt fjörutíu, hlaða var við annað þeirra. [...] Það sá ekki fyrir stekk á Jórvíkurstekk, en þar voru tvö fjárhús, og hefur annað þeirra verið byggt upp úr stekknum"(ÖH).
Jórvíkurstekkur var afbýli frá Jórvík, byggt á 19. öld. Talið er að stekkurinn hafi farið í eyði 1870-1880. Síðan voru þar beitarhús til 1933. Rústirnar eru meðfram gamla veginum til Jórvíkur (Sjm, 331).
Um 300 m langur garður myndar nokkurn veginn ferhyrnda afmörkun umhverfis tóftirnar á Jórvíkurstekk, austurhlið takmarkast af á. Garðurinn stendur enn nokkuð vel en þó er einhver trjágróður farinn að sá sér í garðinn. Hann er um metri þar sem hann er hæstur og 2 m þar sem hann er breiðastur. Á túnakorti Jórvíkur frá 1919 eru sýndar tvær byggingar innan garðsins og hlið eru bæði á norður- og suðurhlið hans. Nú sést aðeins móta fyrir hliðinu á suðurveggnum.
Lýsing
Túngarður umlykur bæjarstæðið á þrjá vegu en er afmarkað af svokölluðum Stekkjarlæk til austurs. Greinilegar eru a.m.k. sex tóftir, tvær þeirra sýnu greinilegastar og munu þær tilheyra beitarhúsunum sem voru í notkun fram til 1933. Um er að ræða tvær samfastar tóftir. Eystri tóftin er fjárhústóft, snýr nv-sa og dyr verið til sa, um 4 x 5 m að utanmáli, garði er greinilegur fyrir miðri tóft. Áföst henni að vestan er stærri tóft, um 9 x 4 m að utanmáli. Dyr á henni hafa einnig verið til suðausturs. Tvö ógreinileg garðlög liggja milli þessara tófta og tóftar 197-34. Þessar tóftir eru mun ógreinilegri og eldri en beitarhúsatóftirnar.
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Jórvík.
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson ritstjóri, 1976.

Jórvík 158971 197 - 38
Sérheiti: Neðristekkur
Hlutverk: Stekkur
Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 51, 1 (-648503) V: 14, 23, 14 (-143872)
Hleðsluhæð: 1,5 m
Lengd: 15 m
Breidd: 7 m
Ástand: Gott

Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Skógur

Staðhættir
"Fjórir stekkir höfðu verið úti í skóginum eða við hann: Jórvikurstekkur, Neðristekkur, Borgarhraunsstekkur og stekkurinn ofan við Jórvíkurstekk í Stekkjargontunni" (ÖH).

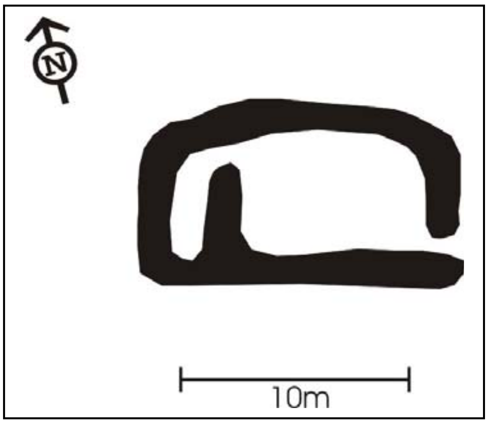

Á örnefnakorti fyrir Jórvík er Neðristekkur sýndur 80 m sunnan við Jórvíkurstekk.
Stekkjartóftin er á grasbala um 80 m neðan (sunnan) við tún á Jórvíkurstekk.
Lýsing
Tóftin snýr nálega austur-vestur, dyr til austurs. Tvískipt tóft. Austan við eru kvíarnar 10 x 4 m að innanmáli en áföst vestan við er lambakró. Dyr eru á milli krónna. Dyr eru á stekknum til austurs. Stekkurinn er orðinn nokkuð gróinn en hleðslur standa þó vel. Grjót er aðeins á tveimur stöðum í hleðslu, mesta hleðsluhæð 1,5 m, þykkt 1,5 m. Stekkurinn mun hafa verið notaður fram til 1912 (ÖH).
Heimildaskrá
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Jórvík.
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson ritstjóri, 1976.

Jórvík 158971 197 - 39
Sérheiti: Neðristekkur
Hlutverk: Stekkur

Tegund: Tóft
Lega: N: 64, 51, 1 (-648503) V: 14, 23, 12 (-143867)
Þvermál: 40 cm
Hleðsluhæð: 50 cm
Lengd: 10 m
Breidd: 7 m
Ástand: Gott
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Skógur

Staðhættir
"Fjórir stekkir höfðu verið úti í skóginum eða við hann: Jórvikurstekkur, Neðristekkur, Borgarhraunsstekkur og stekkurinn ofan við Jórvíkurstekk í Stekkjargontunni" (ÖH).
Á örnefnakorti fyrir Jórvík er Neðristekkur sýndur 80 m sunnan við Jórvíkurstekk.
Í þýfi um 80 m neðan við tún á Jórvíkurstekk og um 25 m austan við Neðristekk eru stekkjarleifarnar.
Lýsing
Leifar af stekk eða fjárhúsum, um 10 x 6 m að utanmáli. Tóftin er orðin mjög ógreinileg og jarðsokkin. Snýr nálega norður-suður og hafa dyr verið til suðurs. Tóftin

er tvískipt, smærra hólf norðan við, hlaða eða lambakró. Hleðsluhæð er mest um 40 cm en veggjaþykkt, þar sem hún er greinanleg, um 50 cm.

Heimildaskrá

Uppdráttur af túnum í Breiðdalshrepp, S-Múlasýslu: Jórvík.
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson ritstjóri, 1976.

Jórvík 158971 197 - 40
Sérheiti: Skógargatan
Hlutverk: Reiðgata
Tegund: Gata
Lega: N: 64, 51, 25 (-648569) V: 14, 23, 12 (-143867)
Ástand: Ómetið

Staðhættir

“Hún var reiðgata út að Ásunnarstöðum og styst þá leið“(ÖH).

Lýsing

Reiðgatan er nú að mestu horfin í gróður en enn er vel greinilegur vegur upp frá Jórvíkurstekk upp að Jórvík.

Heimildaskrá

Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.
Hlynur Þór Hinriksson: Örnefnauppdráttur Jórvíkur.

Jórvík 158971 197 - 41
Sérheiti: Borgarhraunsstekkur
Hlutverk: Stekkur
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið
Heimildamaður: Björn Björgvinsson

Staðhættir

“Borgarhraun er neðan við Neðristekk og nær langt út fyrir hann. Það er skógi vaxið og með klettum hér og hvar. Hraunið er stórt um sig og ber hærra en landið um kring, og af því mun nafnið dregið. Hæsti klettur hraunsins er Borgarklettur. Borgarflöt er utan við klettinn og þar sér fyrir stekk” (ÖH).

Lýsing

Fannst ekki við skráningu 2003. Mikill gróður á svæðinu. Björn Björgvinsson fann stekkinn um 50 m ofan við há Borgarhraunið, efst á svokallaðri Borgarflöt. Tvískipt tóft, hlaðin úr torfi og grjóti og sést grjót enn í hleðslum. Stærri króin liggur norður-suður en minni lambakró er áföst norðan hennar. Í stekknum er nokkur gróður.

Heimildaskrá

Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.

Jórvík 158971 197 - 42
Sérheiti: Torfbotnar
Hlutverk: Torfrista
Tegund: Heimild

Lega: N: 64, 51, 20 (-648556) V: 14, 23, 34 (-143928)
Skekkja: 2
Ástand: Ómetið

Lýsing
Torfbotn er milli heimreiðar eða svokallaðrar Jórvíkurárgötu og Jórvíkurár um miðja vegu frá vegi upp að Jórvíkurbæ.
Heimildaskrá
Hlynur Þór Hinriksson: Örnefnauppdráttur Jórvíkur.

Jórvík 158971 197 - 43
Hlutverk: Vegur
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið

Staðhættir
"Bakkar eru með Breiðdalsánni. Gamli sveitavegurinn lá þar" (ÖH).
Lýsing
Ekki skráð 2003.
Heimildaskrá
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.

Jórvík 158971 197 - 44
Sérheiti: Dagmálavarða
Hlutverk: Varða
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið

Staðhættir
Dagmálavarða er utan og neðan Dagmálabotns. Hún er þar á kletti út við Borgará. Það var talið að réttara hefði verið að hafa dagmál á Skjólklettinum (ÖH).
Lýsing
Ekki skráð 2003.
Heimildaskrá
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.

Jórvík 158971 197 - 45
Hlutverk: Fjárborg
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið

Staðhættir
Fimm Náttmálabotnar, grösugir hvammar, liggja í röð innan frá Höskuldsstaðaá. Rétt neðan við innsta Nátttmálabotninn, er Langskot, mýrlend gonta. Á móhól utan við skotið efst eru leifar fjárborgar (ÖH).
Lýsing
Fannst ekki við skráningu 2003.

Aðrar upplýsingar
Fjárborg fannst ekki við leit.
Heimildaskrá
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.

Jórvík 158971 197 - 46
Hlutverk: Mógröf
Tegund: Heimild 465
Ástand: Ómetið
Horfin: Fannst ekki við leit. Gæti verið horfin í skóg.

Staðhættir
Mógrafarhlíð er neðan við Grásteinsbrúnina, sem nær frá Tungulæk og út að Jórvíkurá og nær milli lækjanna. Innst í hlíðinni sér fyrir gömlum mógröfum.
Lýsing
Ekki skráð 2003.
Heimildaskrá
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.

Jórvík 158971 197 - 47
Hlutverk: Varða
Tegund: Varða
Lega: N: 64, 51, 42 (-648617) V: 14, 23, 15 (-143875)
Skekkja: 2
Ástand: Ómetið

Lýsing
Hlaðin varða. Stendur á mel rúmlega 1 km frá bænum í norðvestur.

Jórvík 158971 197 - 48
Sérheiti: Borgárgatan
Hlutverk: Reiðgata
Tegund: Gata
Lega: N: 64, 51, 25 (-648569) V: 14, 23, 12 (-143867)
Ástand: Ómetið

Staðhættir
"Hún var reiðgata niður á sveitarveginn rétt innan við Hamarinn og stytti leiðina, en er ógreiðfærari" (ÖH).
Lýsing
Borgarárgatan sameinast Skógargötunni vestan við Jórvíkurstekk.
Heimildaskrá
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.

Jórvík 158971 197 - 49
Sérheiti: Smalamelur

Hlutverk: Smalakofi
Tegund: Heimild
Ástand: Ómetið

Staðhættir
"Sótabotn er neðan við innri hluta Sótahjallans. Botninn er langur og grösugur. Neðan botns er Smalamelur, og á honum sér fyrir smalakofa" (ÖH).
Lýsing
Var ekki skráð 2003.
Heimildaskrá
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.

Jórvík 158971 197 - 50
Sérheiti: Tjaldbotn
Hlutverk: Tjaldstæði
Tegund: Heimild
Ástand: Ómetið

Staðhættir
"Tjaldbotn er neðan við Hreindýrsbotn. Þar var tjaldað og legið við, þegar heyjað var í efra" (ÖH).
Lýsing
Var ekki skráð 2003.
Heimildaskrá
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.

Jórvík 158971 197 - 51
Sérheiti: Sótahjalli
Hlutverk: Heyskapur
Tegund: Heimild
Ástand: Ómetið

Staðhættir
"Sótahjalli er langur og grösugur. Hann er út af Klaufunum efst og á rótum Tóarinnar. Þýfisgrös finnast þar. Þar var heyjað" (ÖH).
Lýsing
Var ekki skráð 2003.
Heimildaskrá
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.

Jórvík 158971 197 - 52
Sérheiti: Skógarhlíðargata
Hlutverk: Vegur
Tegund: Heimild
Ástand: Ómetið
Staðhættir
Skógarhlíðargata lá upp svokallaða Skógarhlíð til austurs upp frá túni í Jórvík.

Lýsing
Var ekki skráð 2003.
Heimildaskrá
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.
Hlynur Þór Hinriksson: Örnefnauppdráttur Jórvíkur.

Jórvík 158971 197 - 53
Sérheiti: Kaffihraun
Hlutverk: Áningarstaður
Tegund: Heimild
Ástand: Ómetið

Staðhættir
"Kaffihraun er í nesinu neðan við þembuna og gengur nokkuð út í nesið. Hraunið er víða gróið. Þar var hitað á hlóðum, etið og drukkið, þegar heyjað var í nesinu, oft svo vikum skipti" (ÖH).
Lýsing
Var ekki skráð 2003.
Heimildaskrá
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.
Hlynur Þór Hinriksson: Örnefnauppdráttur Jórvíkur.

Jórvík 158971 197 - 54
Hlutverk: Matjurtagarður
Tegund: Mannvirki
Lega: N: 64, 51, 25 (-648569) V: 14, 23, 11 (-143864)
Lengd: 15
Breidd: 10
Ástand: Ómetið

Staðhættir
Um 80 m austur frá bæjarstæðinu og um 10 m ofan heimreiðar er matjurtagarður.
Lýsing
Ferkantaður 15 x 10 m garður, niðurgrafinn.

Jórvík 158971 197 - 55
Hlutverk: Óþekkt
Tegund: Heimild
Lengd: 15
Breidd: 10
Ástand: Ómetið

Staðhættir
“Björnstættur voru utan við Stöðulinn efst, en út við ána er Björnsgonta” (ÖH).
Lýsing
Tætturnar fundust ekki við vettvangsskráningu 2003. Nokkur skógur er nú á svæðinu.
Heimildaskrá
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972.

Jórvík 158971 197 - 56

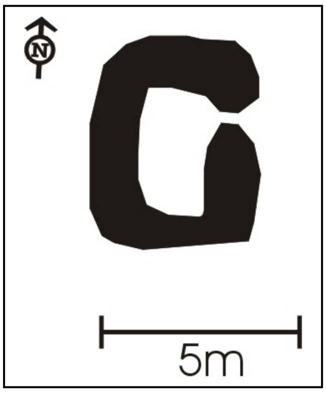

Hlutverk: Óþekkt
Tegund: Kofi
Lega: N: 64, 51, 25 (-648569) V: 14, 23, 11 (-143864)
Hættumat: Mikil hætta
Hættuorsök: Skógrækt

Lýsing
Smátóft frammi á brekkubrún um 50 m neðan (sunnan) bæjarhóls um 5 m norðaustan við svokallaða Kúahlöðu. Tóftin er um 5 x 4 m að utanmáli og dyr hafa verið til vesturs. Veggjaþykkt er mest 40 cm og hæð 30 cm.

.
Jórvík 158971 197 - 57
Hlutverk: Stekkur
Tegund: Heimild
Heimildamaður: Björn Björgvinsson
Staðhættir
"Fjórir stekkir höfðu verið úti í skóginum eða við hann: Jórvíkurstekkur, Neðristekkur, Borgarhraunsstekkur og stekkurinn ofan við Jórvíkurstekk í Stekkjargontunni" (ÖH).
Lýsing
Björn Björgvinsson fann stekkin við vettvangsskoðun í október 2003. Stekkurinn er um 55 m ofan og norðan túngarðs á Jórvíkurstekk, upp við brekku. Sporöskjulaga tóft með dyrum. Mjög útflött og veggjalág, um 2x2 m að innanmáli.

Niðustöður - samantekt

Minjar og vaðveislugildi
Menningarlandslag er hugtak sem hefur hlotið aukið vægi innan þjóðminjavörslunnar hin seinni ár. Er þá átt við samspil manngerðra minja innbyrðis sem og tengsl þeirra við náttúru og sögu. Slík heild kann að hafa áhrif á varðveislugildi minjanna auk þess sem hún segir fyllri sögu um búsetu og kjör manna til forna.

Hugtakið menningarlandslag hefur einnig verið í umræðunni í tengslum við svokallaða menningartengda ferðaþjónustu og má segja að nú sé viss vakning í notkun menningararfsins til kynningar á landi og þjóð. Þá er ekki einungis um að ræða söguslóðir eða fornfræga staði heldur einnig staði sem bera gömlu verklagi, byggingahá́ttum og landnotkun vitni. Kynning á fornleifum er ekki síður mikilvæg heimamönnum og eykur áhuga og skilning á nánasta umhverfi og þeirri byggðasögu sem lesa má út úr menningarlandslagi.

Fornleifar eru vitaskuld einnig metnar út frá eigin verðleikum, hve sjaldgæfar þær eru og hvert fræðslugildi þeirra er. En það kann enn fremur að skipta máli hvaða þýðingu þær hafa fyrir rannsóknir og að hvaða leyti þær þykja geta fært mönnum nýja vitneskju um mannlíf til forna.

Minjar í Breiðdal
Alls voru skráðar úr heimildum 208 minjar á jörðunum þremur. Á vettvangi voru skráðar 149 minjar sem eru 72% allra skráðra minja.

Fjöldi minja á skráðum jörðum

Jörð	Fjöldi minja	Skráð á vettvangi
Þverhamar	84	64
Heydalir	67	43
Jórvík	57	42
Samtals	208	149

Minjar á Þverhamri/Breiðdalsvík
Á Þverhamri er mjög skemmtilegt minjaumhverfi. Þar má enn finna margar tóftir útihúsa og annarra mannvirkja frá fyrri tíð og hefur þeim greinilega verið hlíft þegar tún voru sléttuð. Tóftir eru enn á gamla bæjarstæðinu sem er í miðju sléttuðu túni. Erfitt er að gera sér grein fyrir hversu mikið er eftir af upprunalega bæjarhólnum en nokkuð hefur hann skemmst við jarðabætur. Má benda á fornmuni og hleðslur sem komu upp við jarðrask um miðja 20. öldina. Margar útihúsatóftir eru enn uppistandandi í túni bæði vestan og austan núverandi bæjarstæðis á Þverhamri.

Eins og við er að búast eru fáar minjar í þorpinu sjálfu, einungis örfá hleðslubrot útihúsa og matjurtagarða sem tilheyrðu Selnesbænum. Heillegar rústir tveggja fjárhúsa eru uppi við klett úti við sjóinn austan þorpsins annars vegar og hins vegar vestan til í víkinni sem þorpið stendur við. Þessar minjar eru frá fyrri hluta 20. aldar og teljast því ekki fornleifar, þótt þær beri vitni þeirri sjálfsbjargarviðleitni sem íbúar sjávarbyggða beittu sér og sínum til viðurværis.

Nokkrar útgerðarminjar eru við þrjá tanga austur frá þorpinu, Króartanga, Skipatanga og Réttartanga. Á Réttartanga er skemmtileg minjaheild, tanginn er þveraður af hlöðnum garði og innan hans er að finna minjar af fjárborg og öðrum ógreinilegri tóftum sem líklega tengjast útræði frá tanganum. Við tangana þrjá er að finna leifar sjóhúsa, fiskbyrgja, hjalla og nausta.

Í túni ofan Réttartangans eru ógreinilegar minjar útihúsa sem þyrfti að gæta að þegar tún eru slegin eða plægð.

Tóftum í landi Þverhamars er helst hætta búin vegna ábúðar og skógræktar á jörðinni og hefur trjágróðri verið plantað við nokkrar þeirra.

Minjar í Heydölum

Minjar í Heydölum hafa látið nokkuð á sjá vegna umfangsmikillar sléttunar túna. Bæjarhóllinn er alveg horfinn og önnur útihús í heimatúni eru horfin. Núverandi kirkja stendur norðar en sú sem sýnd er á meðfylgjandi túnakorti og hefur kirkjugarðurinn verið færður til norðurs. Gamli bæjarhóllinn er því að nokkru kominn inn fyrir kirkjugarðinn. Þótt minja sjái ekki lengur stað má ætla að nokkrar minjar sé þar enn að finna neðan yfirborðs. Í Heydölum hefur verið búið frá öndverðu og reikna má með að fornar búsetuminjar sé þar víða að finna. Það er því mikilvægt að aðgát sé höfð við jarðrask hvers kyns.

Í Heydalalandi eru þó margar vel varðveittar minjar sem hafa töluvert minjagildi. Má þar nefna rústir eyðibýlisins Skarða við Breiðdalsá, Stekk við Sauðabanalæk og Stekk við Þverá. Miklar rústir eru á svokölluðum Árnastöðum og Selbala. Þar eru leifar beitarhúsa sem og annarra búsetuminja frá 19. öld, auk þess sem einnig má finna merki um seljabúskap á báðum stöðum. Heillegar minjar eru af seli eða stekk utan við hótelið á Staðarborg og leifar af rétt við Tinnudalsá og Lögréttinni ofan við Heydalabæ. Flestar þessara minja eru utan alfaraleiðar og stafar þeim helst hætta af náttúrulegum orsökum eins og gróðri eða vatnsrofi.

Búið er að gróðursetja tré í og við tóftir sem liggja nokkru austan við Heydalabæ sem kunna að vera leifar afbýlisins Þýfis. Hreinsa þyrfti þennan gróður af tóftunum.

Minjar í Jórvík

Margar vel varðveittar minjar er að finna í landi Jórvíkur. Bæjarhóllinn er enn mjög heillegur og tóftir í honum greinilegar. Það má því reikna með að bæjarhóllinn sé að mestu óskemmdur. Athyglisvert sérkenni í Jórvík eru hinir mörgu stekkir sem þar voru. Samkvæmt örnefnaskrá eru a.m.k. fimm stekkir í landareigninni utan túns. Einn stekkur bættist svo við skráninguna en hann er ekki nefndur í örnefnaskrá. Auk þess er getið tveggja stekkja eða kvía í túni.

Minjar á Jórvíkurstekk eru mjög heillegar og vel varðveittar. Þar eru rústir seinni tíma beitarhúsa en einnig má sjá minjar frá búsetu fyrri tíma. Minjarnar eru þó í nokkurri hættu frá gróðri og þyrfti að gæta þess að ekki sé gróðursett í þær.

Sú hætta sem helst steðjar að minjum í Jórvík er gróður, bæði ræktaður og náttúrulegur. Nauðsynlegt er að forðast að gróðursetja í eða við tóftir enda veldur það

skemmdum bæði á hleðslum sem eru sýnilegar á yfirborði en ekki síður á þeim minjum og mannvistarlögum sem liggja í jörðu.

Niðurstöður

Almennt má segja að minjarnar á hinu skráða svæði séu dæmigerðar fyrir austfirskar sveitir og sjávarbyggðir á 19. öld og fyrri hluta þeirrar 20. Er þar um að ræða hefðbundnar búsetuminjar auk ummerkja um útgerð og sjósókn.

Það sem helst kann að hafa áhrif á varðveislu þeirra minja sem skráðar voru eru skógrækt og/eða náttúrugróður. Hyggja þarf að því að gróðursetja ekki í eða við tóftir. Skógrækt og varðveisla fornleifa geta vel farið saman ef lega minja og minjaumhverfið er tekið inn í skipulag skógræktarjarða. *Skráning fornleifa er því mikilvægur þáttur í öllu skipulagi, hvort sem þar er um að ræða verklegar framkvæmdir eða skipulag landssvæða til ræktunar.*

Margar minjar hafa horfið við túnrækt og aðrar verklegar framkvæmdir á síðastliðnum áratugum. Sérstaklega á það við um minjar í landi Heydala en fáar sjáanlegar minjar eru nú í túni við Heydalabæ. Hins vegar ber að gæta að því að minjar geta einnig leynst undir yfirborðinu þótt þeirra sjái ekki stað ofanjarðar. Það er því mikilvægt að fara að öllu með gát þegar ráðist er í framkvæmdir sem kunna að raska fornleifum. Slíkar framkvæmdir ber að tilkynna Fornleifavernd ríkisins sem veitir ráðgjöf og sér, ef þurfa þykir, um eftirlit með framkvæmdunum.

Minjar sem hafa sérstakt minjagildi eða eru áhugaverðar til kynningar:

Þverhamar

- margar heillegar minjar í túni um búsetu á seinni hluta 19. og fyrri hluta 20. aldar.
- áhugaverðar minjar um útgerð á töngunum austan við þéttbýlið.
- óþekktar útihúsaminjar í túni ofan Réttartanga.

Heydalir

- Þinghúshóll svokallaður neðan (sunnan) túns í Heydölum. Hleðsla undan þinghúsinu sem þar stóð.
- Tyrkjalág, dæld sunnan í svokölluðum Kirkjuhól sem fylgja sögusagnir tengdar Tyrkjaráninu í Breiðdal.
- stekkjartóft við Sauðabanalæk/Stekkjarlæk.
- fornbýlið Skörð við Breiðdalsá. Tóftir bæjarhúsa og túngarðs.
- Árnastaðir, mjög heillegar leifar afbýlis, beitarhúsa og seltófta vestan Selár.
- tóftir af seli eða stekk austan Staðarborgar.

Jórvík

- umhverfi allt og tóftir í og við tún mynda skemmtilega umhverfisheild sem tilvalin er til útivistar og kynningar.
- afbýlið Jórvíkurstekkur er skemmtileg minjaheild í fallegu umhverfi.

Heimildaskrá:

Breiðdæla, Drög til sögu Breiðdals, Jón Helgason og Stefán Einarsson gáfu út, Reykjavík, 1948
Íslenskt fornbréfasafn IV 1265-1449. Kaupmannahöfn, 1907.
Íslenzkt fornbréfasafn VI 1245-1491. Reykjavík, 1900-1904.
Íslenzkt fornbréfasafn VII. Reykjavík, 1903-1907.
Íslenzkt fornbréfasafn IX. Reykjavík, 1909-1913.
Íslenzkt fornbréfasafn XII. Reykjavík, 1923-1928.
Íslenskt fornrit, XII. Brennu Njálssaga.
Johnsen: *Jarðatal á Íslandi*, með brauðalýsingum, fólkstölu í hreppum og prestaköllum, ágripi úr búnaðartöflum 1835-1845, og skýrslum um sölu þjóðjarða á landinu. Kaupmannahöfn, 1847.
Fasteignamat 1918.
Landamerkjabók S-Múlasýslu. 1883.
Sveitir og jarðir í Múlaþingi III, Ármann Halldórsson, ritstjóri: 1976. bindi, 1976.
Stefán Einarsson, *Árbók ferðafélags Íslands*, 1955.
Steindór Steindórsson og Þorsteinn Jósepsson, *Landið Þitt Ísland H-K*, 2.bindi, Örn og Örlygur, 1981.
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, Suður-Múlasýslu: Þverhamar.
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Jórvík.
Uppdráttur af túnum í Breiðdalshreppi, S-Múlasýslu: Heydalir.
Örnefnauppdráttur Jórvíkur, Hlynur Þór Hinriksson.
Örnefnaskrá Þverhamars, skráð af Þorsteini Stefánssyni. Örnefnastofnun.
Örnefnaskrá Þverhamars, Guðjón Sveinsson skráði: 1986. Örnefnastofnun.
Örnefni í Jórvík í Breiðdal í Suður-Múlasýslu, Hannes Þórðarson skráði, 1972. Örnefnastofnun.
Örnefnaskrá Eydala, skráð af Einari Vigfússyni. Örnefnastofnun.
Örnefnaskrá Eydala, skráð af Sveini Benediktssyni. Örnefnastofnun.
Örnefnaskrá Heydala skráð eftir Önnu Þorsteinsdóttur og Kristni Hóseassyni, 1991. Örnefnastofnun.

Fylgiskjöl

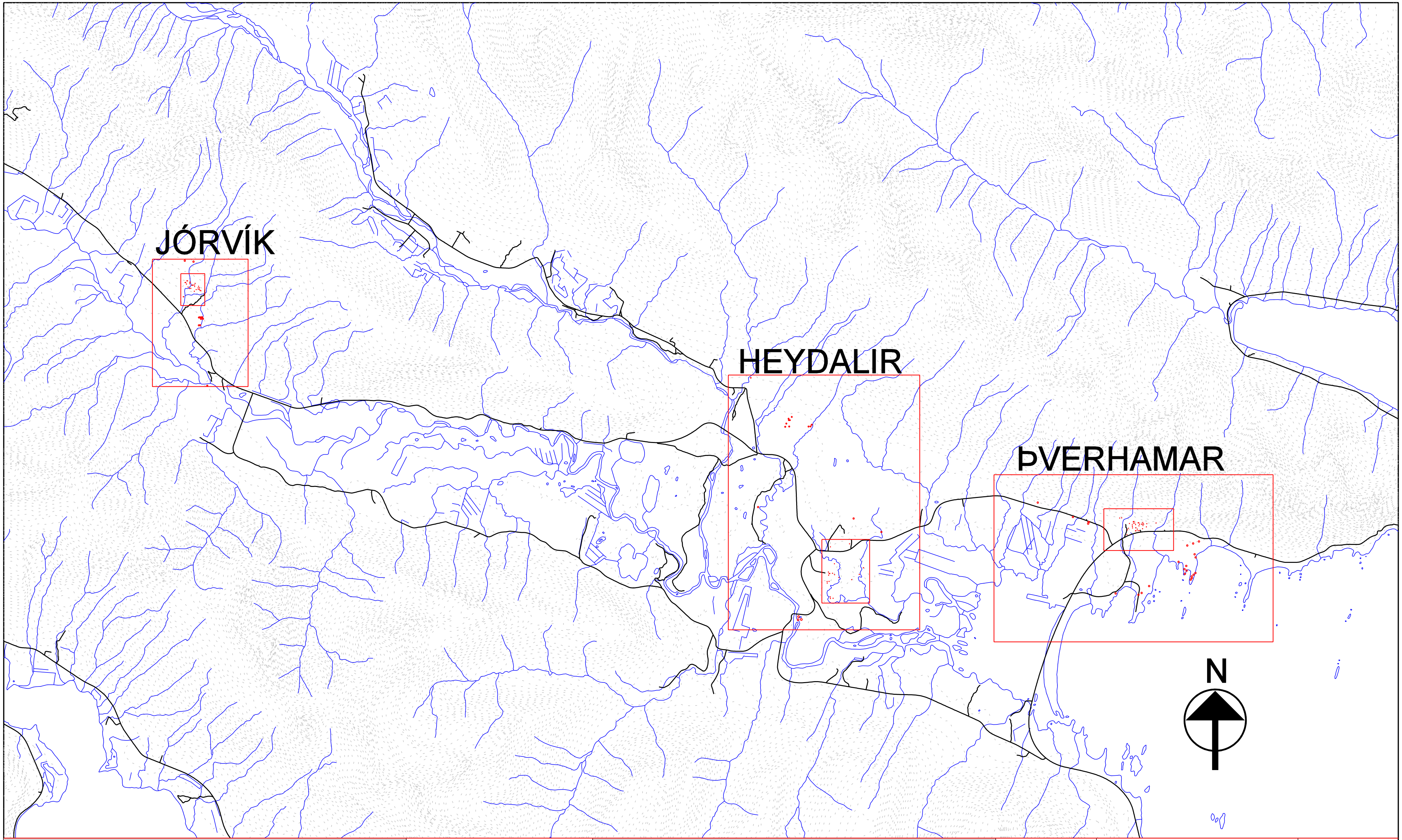

Verkfræðistofa Austurlands

Selási 15, 700 Egilsstaðir
sími 471 1551 - www.verkaust.is

Byggðasafn Skagfirðinga
BREIÐDALSHREPPUR
Aðalskráning 2003

skráð GZ	teiknað EBE/GS		
samþ. Guðný Zoëga			
blaðstærð A4			
mælikvarði 1:100000		númer teikn.	03104 - 901

...\kort\Aðalskráning.dgn 18.02.2004 22:22:28

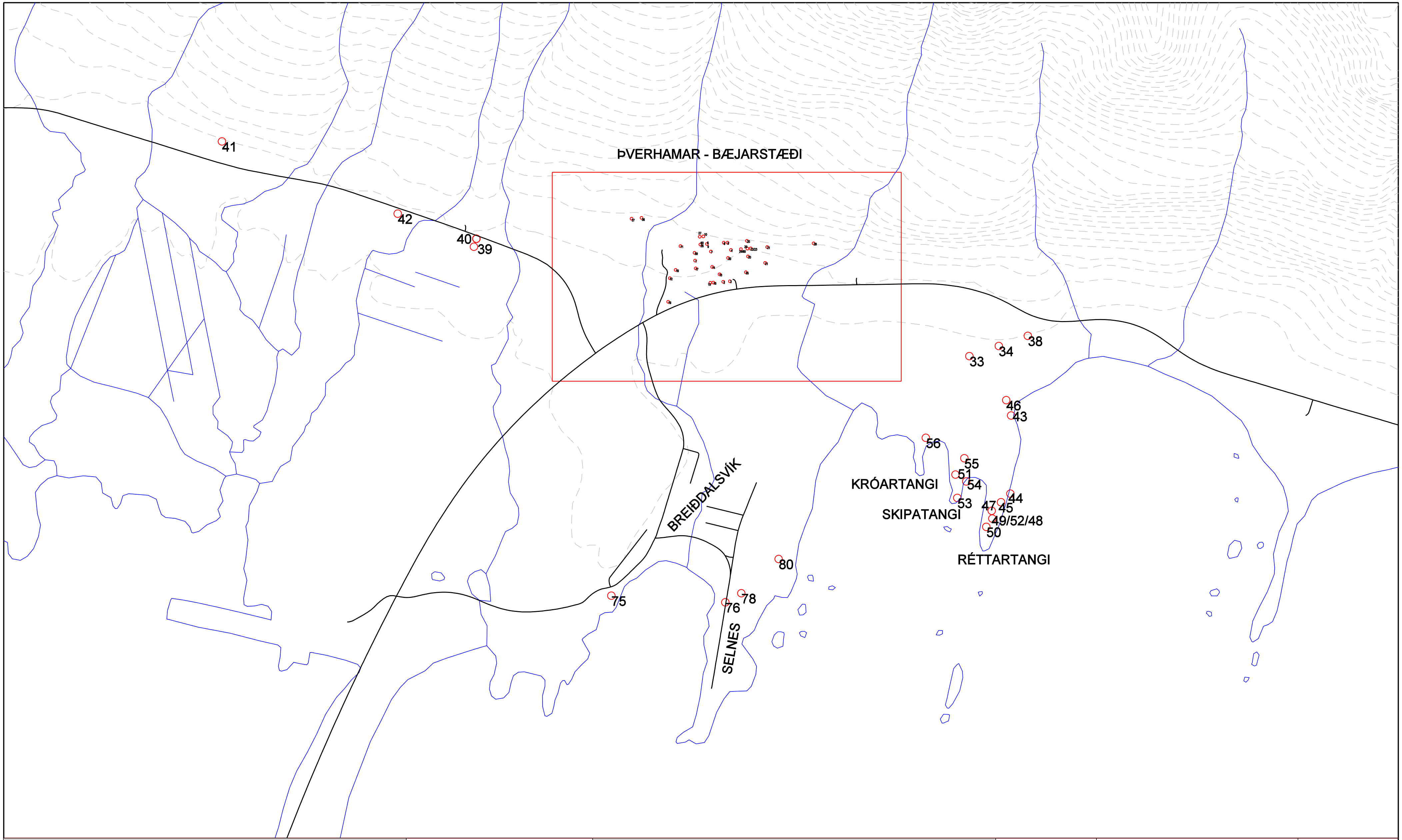

Verkfræðistofa Austurlands
Selási 15, 700 Egilsstaðir
sími 471 1551 - www.verkaust.is

Byggðasafn Skagfirðinga
BREIÐDALSHREPPUR
Aðalskráning 2003
ÞVERHAMAR

skráð GZ	teiknað EBE/GS		
samþ. Guðný Zoëga			
blaðstærð A4			
mælikvarði 1:20000		númer teikn. 03104 - 904	

...\kort\Aðalskráning.dgn 18.02.2004 23:11:35

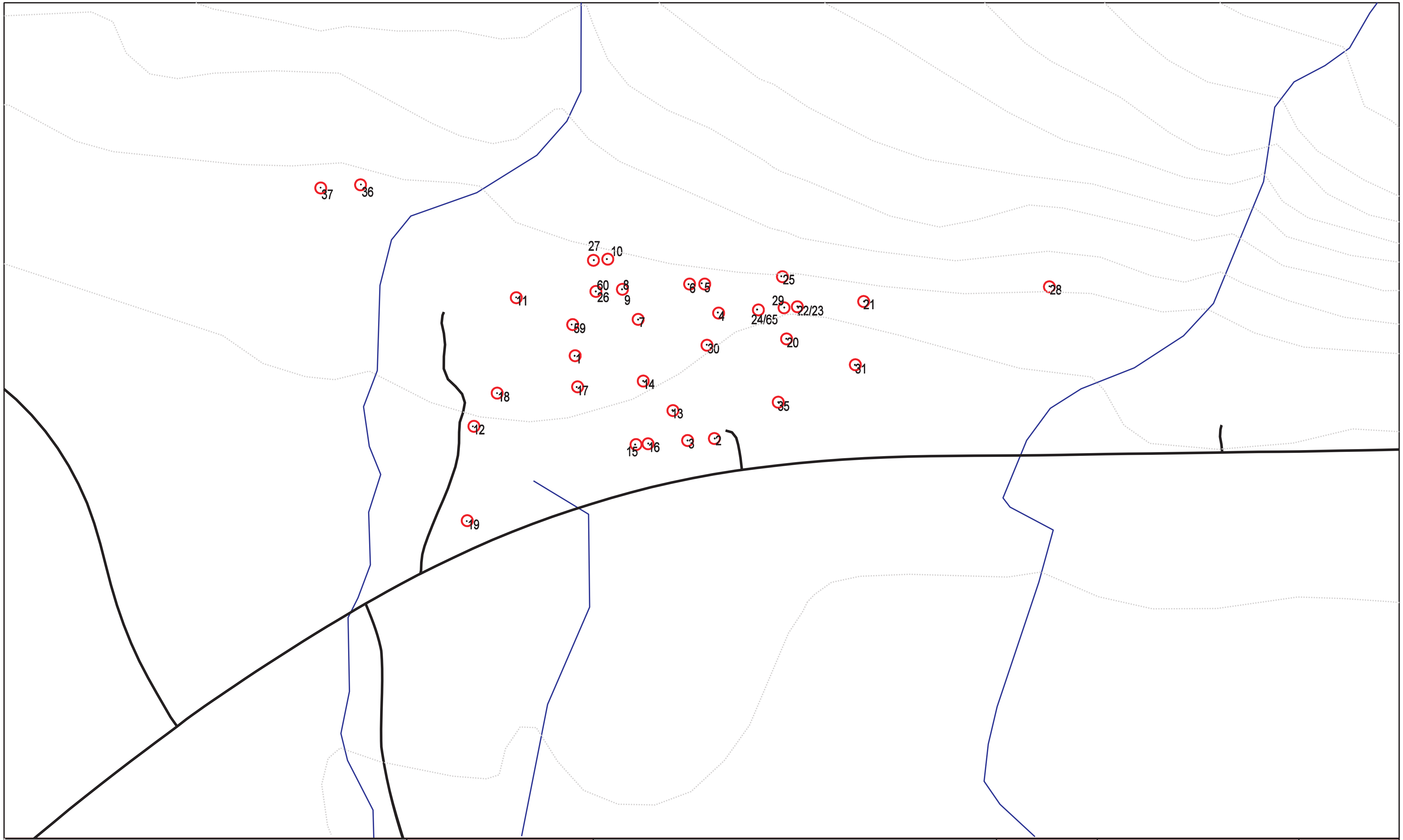

Verkfræðistofa Austurlands

Selási 15, 700 Egilsstaðir
sími 471 1551 - www.verkaust.is

Byggðasafn Skagfirðinga
BREIÐDALSHREPPUR
Aðalskráning 2003
ÞVERHAMAR - BÆJARSTÆÐI

skráð GZ	teiknað EBE/GS		
samþ. Guðný Zoëga			
kt.			
blaðstærð A4			
mælikvarði 1:5000		númer teikn. 03104 - 907	

Þverhamar - Breiðdalshreppi

Túnakort frá 1919

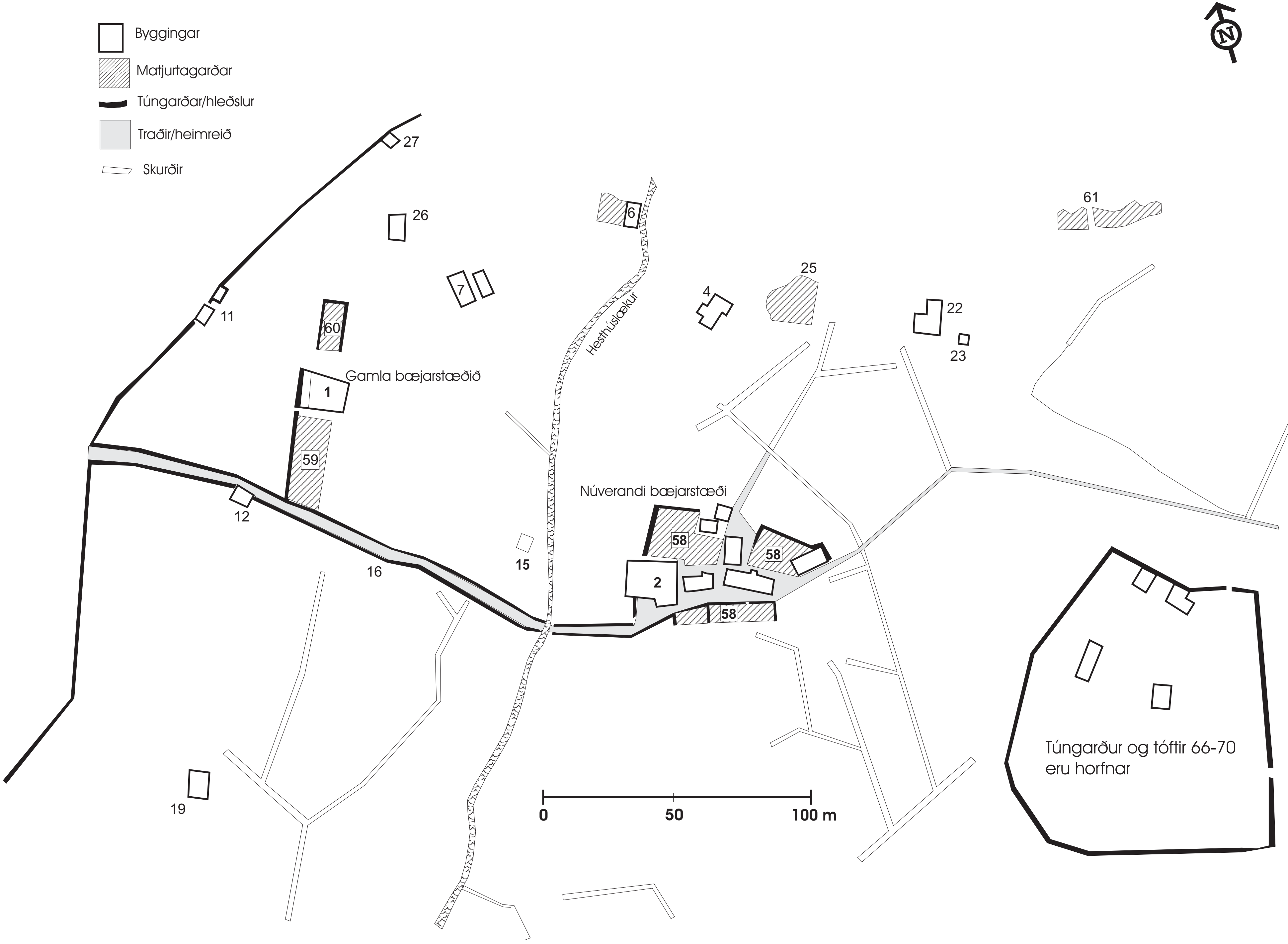

Selnes

Túnakort frá 1919

Teikning:GZ

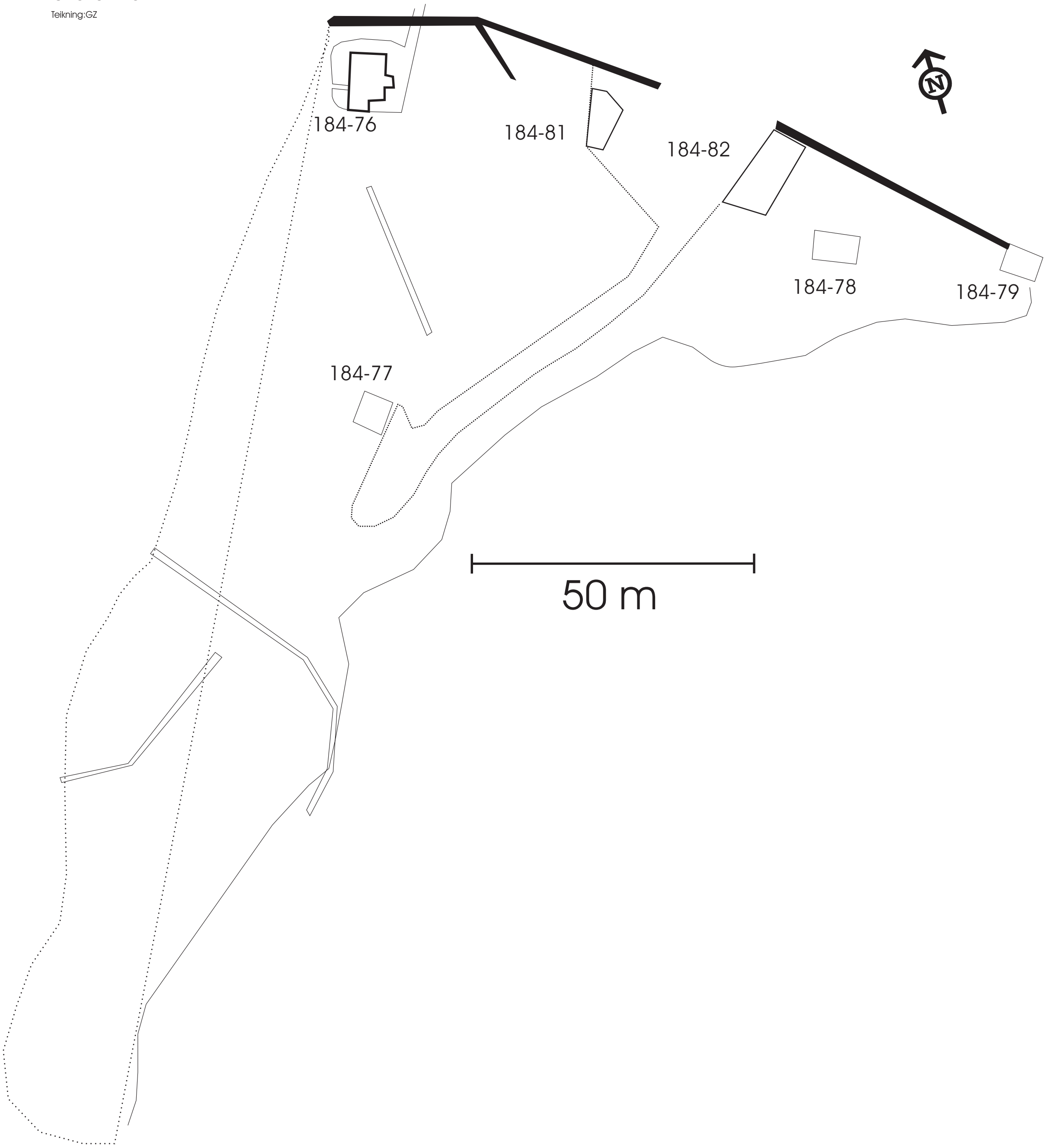

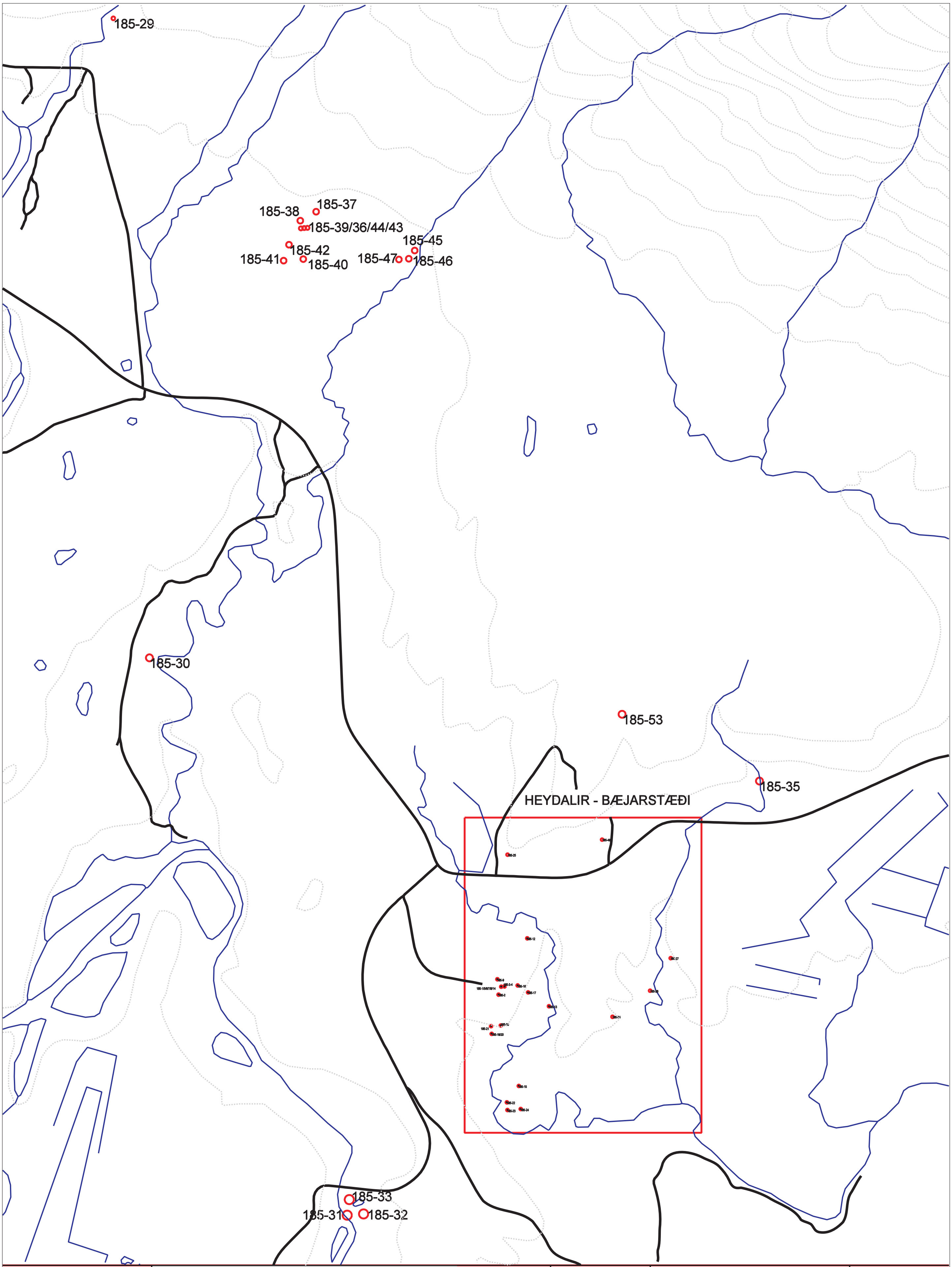

Byggðasafn Skagfirðinga
BREIÐDALSHREPPUR
Aðalskráning 2003
HEYDALIR

skráð GZ	teiknað EBE/GS		
samþ. Guðný Zoëga			
kt.			
blaðstærð A4			
mælikvarði 1:20000		númer teikn.	03104 - 903

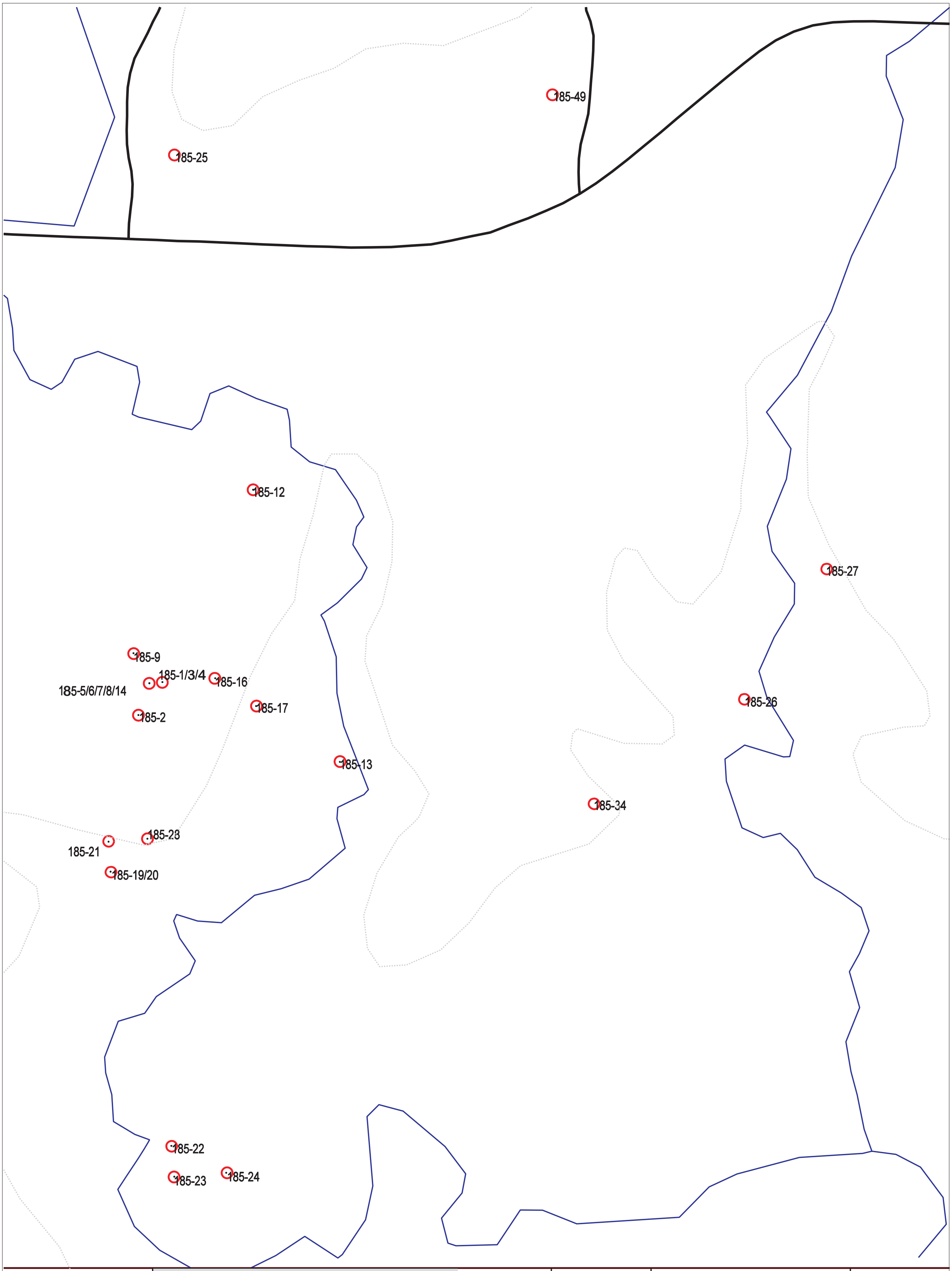

Byggðasafn Skagfirðinga
BREIÐDALSHREPPUR
Aðalskráning 2003
HEYDALIR - BÆJARSTÆÐI

skráð GZ	teiknað EBE/GS		
samþ. Guðný Zoëga			
kt.			
blaðstærð A4			
mælikvarði 1:5000	númer teikn. 03104 - 906		

Heydalir/Eydalir - Breiðdalshreppi

Túnakort frá 1919

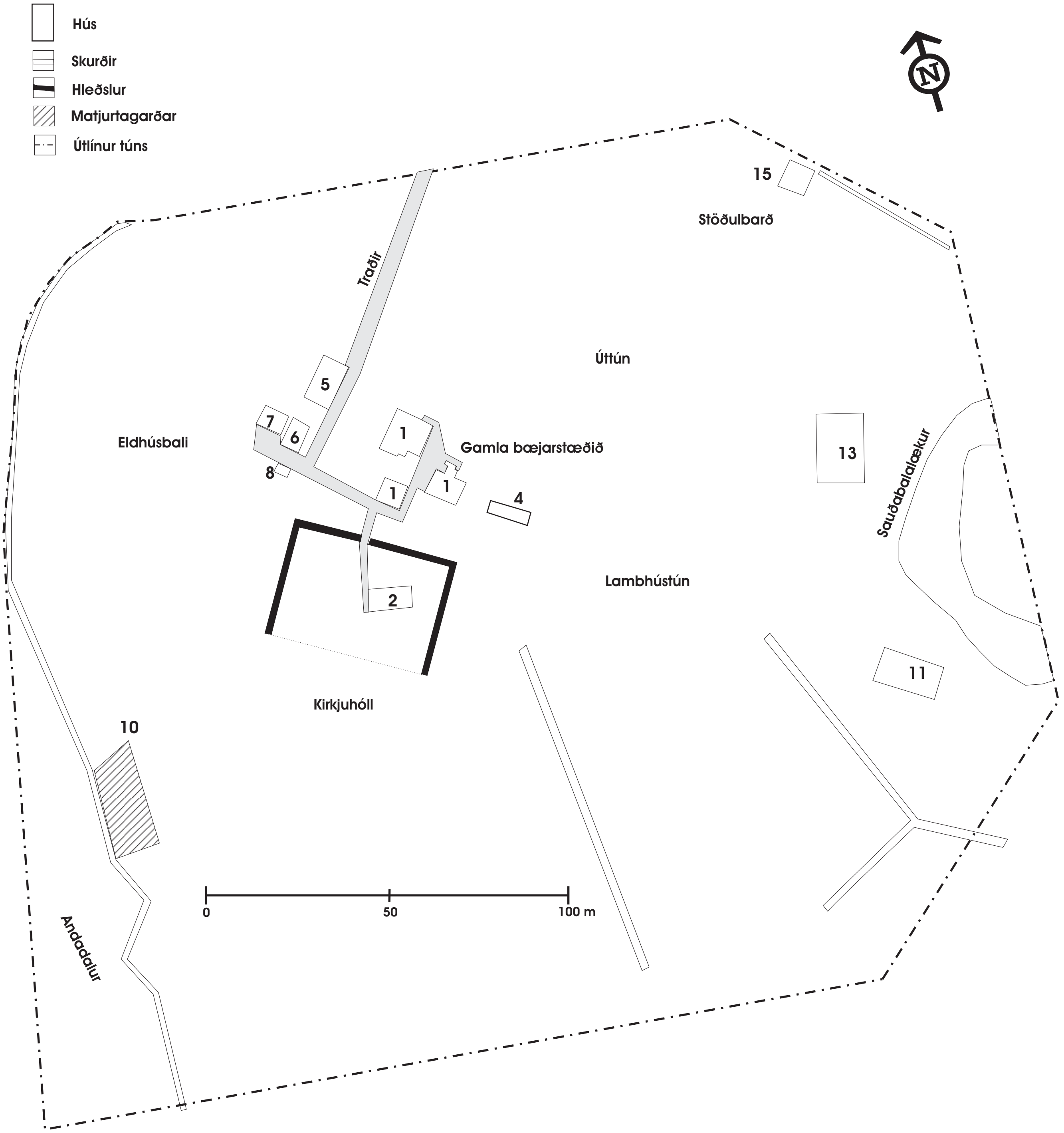

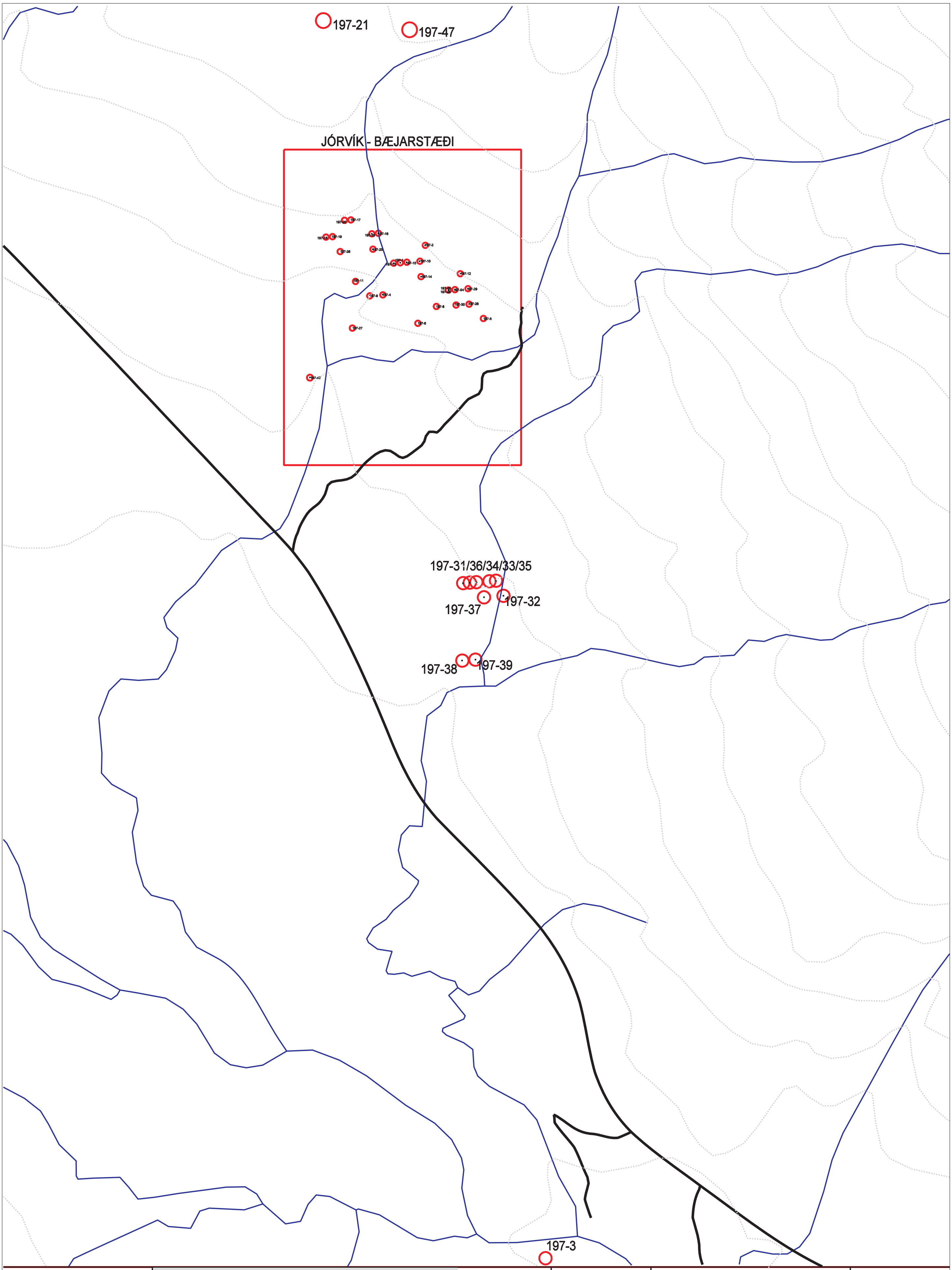

Byggðasafn Skagfirðinga
BREIÐDALSHREPPUR
Aðalskráning 2003
JÓRVÍK

skráð GZ	teiknað EBE/GS		
samþ. Guðný Zoëga			
kt.			
blaðstærð A4			
mælikvarði 1:10000		númer teikn. 03104 - 902	

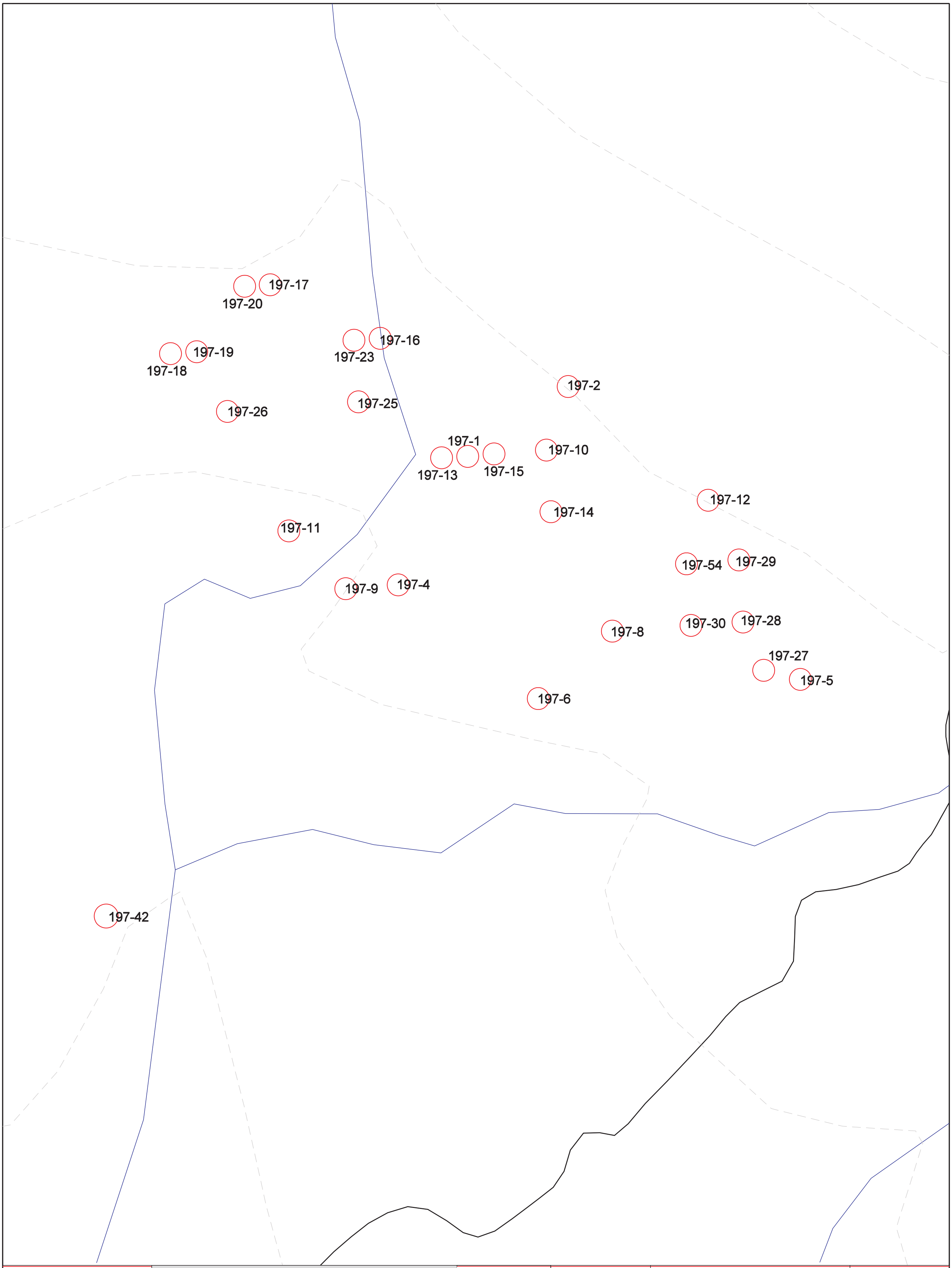

Byggðasafn Skagfirðinga
BREIÐDALSHREPPUR
Aðalskráning 2003

JÓRVÍK - BÆJARSTÆÐI

skráð GZ	teiknað EBE/GS		
samþ. Guðný Zoëga			
blaðstærð A4			
mælikvarði 1:2500		númer teikn.	03104 - 905

...\kort\Aðalskráning.dgn 18.02.2004 23:24:14

Jórvík - Breiðdalshreppi

Túnakort frá 1919

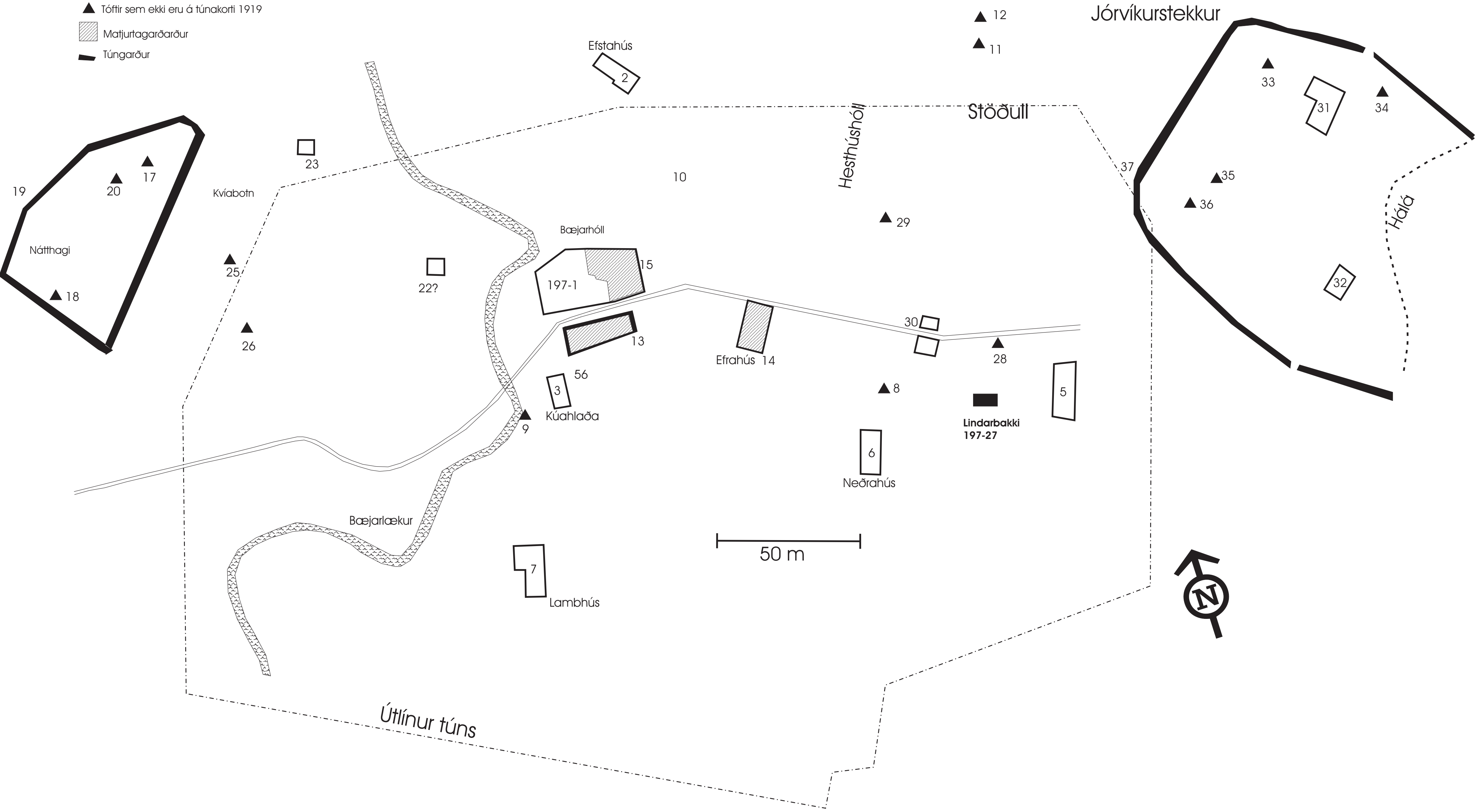

Listi yfir hnit á skráðum jörðum í Breiðdalshreppi

			WGS 84			ISN 93		
Jörð	Númer		Breidd		Lengd	austur	norður	
Þverhamar	1	N:	64° 48' 7"	V:	14° 0' 16"	737146	487295	Bæjarstæði
Þverhamar	2	N:	64° 48' 4"	V:	14° 0' 6"	737285	487213	Bæjarstæði
Þverhamar	3	N:	64° 48' 04"	V:	14° 0' 08"	737258	487211	Hesthús
Þverhamar	4	N:	64° 48' 8"	V:	14° 0, 5"	737288	487338	Fjárhús
Þverhamar	5	N:	64° 48' 9"	V:	14° 0' 6"	737272	487367	Tóft
Þverhamar	6	N:	64° 48' 9"	V:	14° 0' 7"	737259	487366	Tóft
Þverhamar	7	N:	64° 48' 8"	V:	14° 0' 11"	737209	487331	Fjárhús
Þverhamar	8	N:	64° 48' 9"	V:	14° 0' 12"	737193	487361	Tóft
Þverhamar	9	N:	64° 48' 9"	V:	14° 0' 12"	737193	487361	Tóft
Þverhamar	10	N:	64° 48' 10"	V:	14° 0' 13"	737178	487391	Tóft
Þverhamar	11	N:	64° 48' 9"	V:	14° 0' 20"	737088	487353	Tóft
Þverhamar	12	N:	64° 48' 5"	V:	14° 0' 24"	737045	487225	Tóft
Þverhamar	13	N:	64° 48' 5"	V:	14° 0' 9"	737243	487241	Tóft
Þverhamar	14	N:	64° 48' 6"	V:	14° 0' 11"	737214	487270	Tóft
Þverhamar	15	N:	65° 48' 04"	V:	14° 0' 12"	737206	487207	Tóft
Þverhamar	16	N:	64° 48' 4"	V:	14° 0' 11"	737219	487208	Traðir
Þverhamar	17	N:	64° 48' 6"	V:	14° 0' 16"	737148	487264	Mógröf
Þverhamar	18	N:	64° 48' 6"	V:	14° 0' 22"	737069	487258	Garður
Þverhamar	19	N:	64° 48' 2"	V:	14° 0' 25"	737039	487131	Garður
Þverhamar	20	N:	64° 48' 7"	V:	14° 0' 0"	737356	487312	Grunnur
Þverhamar	21	N:	64° 48' 8"	V:	13° 59'54"	737433	487349	Rétt
Þverhamar	22	N:	64° 48' 8"	V:	13° 59'59"	737367	487344	Fjárhús
Þverhamar	23	N:	64° 48' 8"	V:	13° 59'59"	737367	487344	Fjárhús
Þverhamar	24	N:	64° 48' 8"	V:	14° 0' 2"	737327	487341	Tóft
Þverhamar	25	N:	64° 48' 9"	V:	14° 0' 0"	737351	487374	Matjurtagarður
Þverhamar	26	N:	64° 48' 9"	V:	14° 0' 14"	737167	487359	Tóft
Þverhamar	27	N:	64° 48' 10"	V:	14° 0' 14"	737165	487390	Tóft
Þverhamar	28	N:	64° 48' 8"	V:	13° 59' 40"	737617	487364	Stekkur
Þverhamar	29	N:	64° 48' 8"	V:	14° 0' 0"	737354	487343	Tóft
Þverhamar	30	N:	64° 48' 7"	V:	14° 0' 6"	737277	487306	Túngarður
Þverhamar	31	N:	64° 48' 6"	V:	13° 59' 55"	737424	487286	Túngarður
Þverhamar	32	N:	64° 48' 12"	V:	14° 1, 21"	736278	487382	Túngarður
Þverhamar	33	N:	64° 47' 52"	V:	13° 58' 56"	738235	486916	Garður
Þverhamar	34	N:	64° 47' 53"	V:	13° 58' 47"	738351	486956	Fjárhús
Þverhamar	35	N:	64° 48' 5"	V:	14° 0' 1"	737348	487249	Brunnur
Þverhamar	36	N:	64° 48' 13"	V:	14° 0' 31"	736934	487465	Fjárhús
Þverhamar	37	N:	64° 48' 13"	V:	14° 0' 34"	736894	487462	Fjárhús
Þverhamar	38	N:	64° 47' 54"	V:	13° 58' 38"	738467	486996	Landamerki
Þverhamar	39	N:	64° 48' 11"	V:	14° 1, 22"	736267	487350	Beitarhús
Þverhamar	40	N:	64° 48' 12"	V:	14° 1, 21"	736278	487382	Túngarður
Þverhamar	41	N:	64° 48' 27"	V:	14° 2, 35"	735268	487768	Beitarhús
Þverhamar	42	N:	64° 48' 16"	V:	14° 1, 44"	735966	487482	Aftökustaður
Þverhamar	43	N:	64° 47' 44"	V:	13° 58' 45"	738400	486680	Naust
Þverhamar	44	N:	64° 47' 34"	V:	13° 58' 47"	738398	486369	Garður
Þverhamar	45	N:	64° 47' 33"	V:	13° 58' 50"	738361	486335	Tóft
Þverhamar	46	N:	65° 47' 46"	V:	13° 58' 46"	738381	486741	Uppsátur
Þverhamar	47	N:	64° 47' 32"	V:	13° 58' 53"	738324	486301	Tóft
Þverhamar	48	N:	64° 47' 31"	V:	13° 58' 52"	738339	486272	Tóft
Þverhamar	49	N:	64° 47' 31"	V:	13° 58' 53"	738326	486271	Tóft
Þverhamar	50	N:	64° 47' 30"	V:	13° 58' 54"	738302	486238	Fjárborg

Þverhamar	51	N:	64° 47' 37"	V: 13° 59' 3"	738180	486445	Naust
Þverhamar	52	N:	64° 47' 31"	V: 13° 58' 52"	738339	486272	Tóft
Þverhamar	53	N:	64° 47° 34'	V: 13° 59' 3"	738187	486353	Sjóhús/fiskbyrgi
Þverhamar	54	N:	64° 47' 36	V: 13° 59' 00"	738222	486418	Naust
Þverhamar	55	N:	64° 47' 39"	V: 13° 58' 60"	738214	486510	Garður
Þverhamar	56	N:	64° 47' 42"	V: 13° 59' 11"	738062	486591	Uppsátur
Þverhamar	59	N:	64° 48' 8"	V: 14° 0' 16"	737143	487326	Matjurtagarður
Þverhamar	60	N:	64° 48' 9"	V: 14° 0' 14"	737167	487359	Matjurtagarður
Þverhamar	65	N:	64° 48' 8"	V: 14° 0' 2"	737327	487341	Tóft
Þverhamar	75	N:	64° 47' 25"	V: 14° 0' 49"	736814	485964	Fjárhús
Þverhamar	76	N:	64° 47' 23"	V: 14° 0' 15"	737266	485938	Bæjarstæði
Þverhamar	78	N:	64° 47' 24"	V: 14° 0' 10"	737330	485974	Fjós
Þverhamar	80	N:	64° 47' 28"	V: 13°59'58 "	737478	486110	Fjárhús
Heydalir	185-1	N:	64° 47' 52"	V: 14° 7' 56"	731128	486359	Bæjarstæði
Heydalir	185-2	N:	64° 47' 51"	V: 14° 7' 57"	731117	486327	Kirkja
Heydalir	185-3	N:	64° 47' 52"	V: 14° 7' 55"	731141	486360	Skemma
Heydalir	185-4	N:	64° 47' 52"	V: 14° 7' 55"	731141	486360	Fjós
Heydalir	185-5	N:	64° 47' 52"	V: 14° 7' 56"	731128	486359	Hestarétt
Heydalir	185-6	N:	64° 47' 52"	V: 14° 7' 56"	731128	486359	Hesthús
Heydalir	185-7	N:	64° 47' 52"	V: 14° 7' 56"	731128	486359	Útihús
Heydalir	185-8	N:	64° 47' 52"	V: 14° 7' 56"	731128	486359	Smiðja
Heydalir	185-9	N:	64° 47' 53"	V: 14° 7' 57"	731112	486389	Gerði
Heydalir	185-12	N:	64° 47' 58"	V: 14° 7' 47"	731232	486553	Stöðull
Heydalir	185-13	N:	64° 47' 49"	V: 14° 7' 42"	731319	486280	Fjárhús
Heydalir	185-14	N:	64° 47' 52"	V: 14° 7' 56"	731128	486359	Traðir
Heydalir	185-15	N:	64° 47' 39"	V: 14° 7' 53"	731198	485961	Kofi
Heydalir	185-16	N:	64° 47' 52"	V: 14° 7' 51"	731194	486364	Brunnur
Heydalir	185-17	N:	64° 47' 51"	V: 14° 7' 48"	731235	486336	Vegur
Heydalir	185-19	N:	64° 47' 46"	V: 14° 7' 60"	731089	486170	Sögn
Heydalir	185-20	N:	64° 47' 46"	V: 14° 8' 0"	731089	486170	Sundlaug
Heydalir	185-21	N:	64° 47' 47"	V: 14° 8' 00"	731087	486200	Þinghús
Heydalir	185-22	N:	64° 47' 37"	V: 14° 7' 57"	731150	485895	Stekkur
Heydalir	185-23	N:	64° 47' 36"	V: 14° 7' 57"	731153	485864	Heytóft
Heydalir	185-24	N:	64° 47' 36"	V: 14° 7' 53"	731205	485868	Tóft
Heydalir	185-25	N:	64° 48' 9"	V: 14° 7' 51"	731153	486889	Fjárrétt
Heydalir	185-26	N:	64° 47' 50"	V: 14° 7' 11"	731725	486343	Niðurgröftur
Heydalir	185-27	N:	64° 47' 54"	V: 14° 7' 4"	731807	486473	Tóft
Heydalir	185-28	N:	64° 47' 47"	V: 14° 7' 57"	731126	486203	Sögn
Heydalir	185-29	N:	64° 50' 1"	V: 14° 9' 31"	729572	490246	Fjárrétt
Heydalir	185-30	N:	64° 48' 38"	V: 14° 9' 35"	729716	487679	Stekkur
Heydalir	185-31	N:	64° 47' 24"	V: 14° 8' 48"	730510	485442	Býli
Heydalir	185-32	N:	64° 47' 24"	V: 14° 8' 43"	730576	485447	Túngarður
Heydalir	185-33	N:	64° 47' 26"	V: 14° 8' 47'	730518	485504	Rétt
Heydalir	185-34	N:	64° 47' 47"	V: 14° 7' 23"	731574	486238	Býli
Heydalir	185-35	N:	64° 48' 16"	V: 14° 6' 33"	732163	487184	Tóft
Heydalir	185-36	N:	64° 49' 32"	V: 14° 8' 38"	730337	489404	Beitarhús
Heydalir	185-37	N:	64° 49' 34"	V: 14° 8' 34"	730385	489470	Tóft
Heydalir	185-38	N:	64° 49' 33"	V: 14° 8' 39"	730322	489434	Tóftir
Heydalir	185-39	N:	64° 49' 32"	V: 14° 8' 39"	730324	489403	Tóftir
Heydalir	185-40	N:	64° 49' 28"	V: 14° 8' 39"	730334	489279	Fjárhús
Heydalir	185-41	N:	64° 49' 28"	V: 14° 8' 45"	730255	489273	Bæjastæði
Heydalir	185-42	N:	64° 49' 30"	V: 14° 8' 43"	730276	489337	Kofi
Heydalir	185-43	N:	64° 49' 32"	V: 14° 8' 37"	730350	489405	Kofi
Heydalir	185-44	N:	64° 49' 32"	V: 14° 8' 38"	730337	489404	Tóft

Heydalir	185-45	N:	64° 49' 28"	V:	14° 8' 5"	730781	489314	Beitarhús
Heydalir	185-46	N:	64° 49' 27"	V:	14° 8' 7"	730757	489281	Beitarhús
Heydalir	185-47	N:	64° 49' 27"	V:	14° 8' 10"	730717	489278	Sel
Heydalir	185-49	N:	64° 48' 10	V:	14° 7' 22"	731532	486949	Býli/Beitarhús
Heydalir	185-53	N:	64° 48' 26"	V:	14° 7' 13"	731613	487452	Sögn
Jórvík	197-1	N:	64° 51' 27"	V:	14° 23' 19"	718491	492086	Bæjarhóll
Jórvík	197-2	N:	64° 51' 28"	V:	14° 23' 15"	718541	492121	Fjárhús
Jórvík	197-3	N:	64, 50' 22"	V:	14° 23' 8"	718782	490089	Túngaður
Jórvík	197-4	N:	64° 51' 25"	V:	14° 23' 22"	718456	492022	Hlaða
Jórvík	197-5	N:	64° 51' 23"	V:	14° 23' 7"	718658	491974	Útihús
Jórvík	197-6	N:	64° 51' 23"	V:	14° 23' 17"	718526	491965	Fjárhús
Jórvík	197-8	N:	64° 51' 24"	V:	14° 23' 14"	718564	491998	Fjárhús
Jórvík	197-9	N:	64° 51' 25"	V:	14° 23' 24"	718430	492020	Mylla
Jórvík	197-10	N:	64° 51' 27"	V:	14° 23' 16"	718530	492089	Tóft
Jórvík	197-11	N:	64° 51' 26"	V:	14° 23' 26"	718401	492049	Tóft
Jórvík	197-12	N:	64° 51' 26"	V:	14° 23' 10"	718612	492064	Matjurtagarður
Jórvík	197-13	N:	64° 51' 27"	V:	14° 23' 20"	718478	492085	Matjurtagarður
Jórvík	197-14	N:	64° 51' 26"	V:	14° 23' 16"	718533	492058	Matjurtagarður
Jórvík	197-15	N:	64° 51' 27"	V:	14° 23' 18"	718504	492087	Matjurtagarður
Jórvík	197-16	N:	64° 51' 29"	V:	14° 23' 22"	718447	492145	Tóft
Jórvík	197-17	N:	64° 51' 30"	V:	14° 23' 26"	718392	492172	Tóft
Jórvík	197-18	N:	64° 51' 29"	V:	14° 23' 30"	718342	492137	Fjárrétt
Jórvík	197-19	N:	64° 51' 29"	V:	14° 23' 29"	718355	492138	Nátthagi
Jórvík	197-20	N:	64° 51' 30"	V:	14° 23' 27"	718379	492171	Stekkur
Jórvík	197-21	N:	64° 51' 43"	V:	14° 23' 28"	718337	492572	Stekkur
Jórvík	197-23	N:	64° 51' 29"	V:	14° 23' 23"	718434	492144	Hrútakofi/hænsnakofi
Jórvík	197-25	N:	64° 51' 28"	V:	14° 23' 28"	718436	492113	Matjurtagarður
Jórvík	197-26	N:	64° 51' 28"	V:	14° 23' 27"	718371	492109	Matjurtagarður
Jórvík	197-27	N:	64° 51' 23"	V:	14° 23' 08"	718639	491979	Býli
Jórvík	197-28	N:	64° 51' 24"	V:	14° 23' 9"	718629	492003	Tóft
Jórvík	197-29	N:	64° 51' 25"	V:	14° 23' 11"	718627	492034	Tóft
Jórvík	197-30	N:	64° 51' 24"	V:	14° 23' 12"	718603	492001	Tóftaþyrping
Jórvík	197-31	N:	65° 51' 6"	V:	14° 23' 7"	718630	491444	Beitarhús
Jórvík	197-32	N:	65° 51' 05"	V:	14° 23' 08"	718698	491418	Beitarhús
Jórvík	197-33	N:	65° 51' 6"	V:	14° 23' 11"	718683	491448	Tóft
Jórvík	197-34	N:	64° 51' 6"	V:	14° 23' 8"	718644	491445	Kofi
Jórvík	197-35	N:	64° 51' 6"	V:	14° 23' 12"	718683	491448	Fjárhús
Jórvík	197-36	N:	64° 51' 6"	V:	14° 23' 13"	718617	491443	Fjárhús
Jórvík	197-37	N:	64° 51' 05"	V:	14° 23' 10"	718659	491415	Túngaður
Jórvík	197-38	N:	64° 51' 1"	V:	14° 23' 14"	718615	491288	Stekkur
Jórvík	197-39	N:	64° 51' 1"	V:	14° 23' 12"	718642	491290	Stekkur
Jórvík	197-40	N:	64° 51' 25"	V:	14° 23' 12"	718588	492031	Gata
Jórvík	197-42	N:	64° 51' 20"	V:	14° 23' 34"	718310	491856	Torfrista
Jórvík	197-47	N:	64° 51' 42"	V:	14° 23' 15"	718510	492553	Varða
Jórvík	197-48	N:	64° 51' 25"	V:	14° 23' 12"	718588	492031	Gata
Jórvík	197-54	N:	64° 51' 25"	V:	14° 23' 11"	718601	492032	Matjurtagarður

Rannsóknaskýrslur fornleifadeildar Byggðasafns Skagfirðinga:

1 **Villinganesvirkjun –** Mat á umhverfisáhrifum. Fornleifaskráning í hluta lands Tyrfingsstaða, Keldulands, Stekkjarflata og Villinganess. Katrín Gunnarsdóttir september 1999.
2 **Hof í Hjaltadal –** Fornleifaskráning. Katrín Gunnarsdóttir apríl 2000.
3 **Hólar í Hjaltadal** - Fornleifaskráning. Katrín Gunnarsdóttir apríl 2000.
4 **Steinsstaðir Skagafirði** - Fornleifaskráning. Katrín Gunnarsdóttir júní 2000.
5 **Grafarós og Hofsós** - Fornleifaskráning. Katrín Gunnarsdóttir febrúar 2001.
6 **Víðimelur í Skagafirði** - Fornleifaskráning. Katrín Gunnarsdóttir júní 2001.
7 **Reykjarhóll í Skagafirði**. Fornleifaskráning vegna frístundabyggðar. Katrín Gunnarsdóttir mars 2002.
8 **Fornleifaskráning vegna vegagerðar í landi Hnausa, Bjarnastaða, Másstaða og Hjallalands í Vatnsdal.** Ragnheiður Traustadóttir, Rúna Knútsdóttir Tetzschner, Sigríður Sigurðardóttir maí 2002.
9 **Fornleifaskráning á Hveravöllum** vegna deiliskipulags. Guðný Zoëga ágúst 2002.
10 **Fyrri hluti fornleifaskráningar fyrir Vestmanneyjar** - heimildir. Katrín Gunnarsdóttir, Sigríður Sigurðardóttir desember 2002.
11 **Glaumbær.** Fornleifaskráning vegna deiliskipulags fyrir umhverfi prestsbústaðar, kirkju og safns auk aðalskipulagsskyldra minja utan þess svæðis í Glaumbæ I og II. Sigríður Sigurðardóttir febrúar 2003.
12 **Rannsókn á torf- og grjóthleðsluleifum í Skagafirði.** Arna Björg Bjarnadóttir og Sigríður Sigurðardóttir, 2002.
13 **Höfði á Höfðaströnd.** Fornleifaskráning fyrir skipulagsvinnu vegna sumarbústaðar í Höfðagerðislandi og fyrir aðalskipulag. Katrín Gunnarsdóttir, Sigríður Sigurðardóttir júlí 2003.
14 **Hátún og Mikligarður.** Fornleifaskráning fyrir aðalskipulag. Sigríður Sigurðardóttir júlí 2003.
15 **Syðra-Skörðugil.** Fornleifaskráning fyrir aðalskipulag. Sigríður Sigurðardóttir júlí 2003.
16 **Fornleifaskráning vegna umhverfismats snjóflóðavarna í Neskaupstað.** Guðný Zoëga júlí 2003.
17 **Fornleifaskráning vegna vegagerðar í landi Hvamms, Eyjólfsstaða, Bakka og Hofs í Vatnsdal.** Katrín Gunnarsdóttir, Sigríður Sigurðardóttir ágúst 2003.
18 **Kirkjugarður í Keldudal Hegranesi.** Drög að skýrslu. Guðný Zoëga, Þór Hjaltalín september 2003.
19 **Fornleifaskráning fyrir aðalskipulag. Varmahlíð**. **Reykjarhóll með Barði, Brún og Laugarbrekku. Einnig Hof, Fagrihvoll og Reykjarhólssel í Brekkulandi.** Katrín Gunnarsdóttir, Sigríður Sigurðardóttir nóvember 2003.
20 **Fornleifakönnun vegna vegagerðar í Reyðarfirði og Fáskrúðsfirði.** Guðný Zoëga október 2003
21 Fornleifaskráning fyrir aðalskipulag. **Áshildarholt**. Sigríður Sigurðardóttir nóvember 2003.
22 Fornleifaskráning fyrir aðalskipulag. **Kimbastaðir, Messuholt og Lyngholt**. Sigríður Sigurðardóttir desember 2003.
23 Fornleifaskráning fyrir aðalskipulag. **Sjávarborg. Tjarnir, Lambagerði, Skógarbakki, Grænhóll**. Sigríður Sigurðardóttir desember 2003.
24 Fornleifaskráning fyrir aðalskipulag. **Borgargerði**. Sigríður Sigurðardóttir desember 2003.
25 Fornleifaskráning fyrir aðalskipulag. **Brennigerði**. Sigríður Sigurðardóttir desember 2003.
26 Fornleifaskráning fyrir aðalskipulag. **Gil, Tröð og Bergsstaði**. Sigríður Sigurðardóttir desember 2003.
27 **Fornleifaksráning vegna aðal- og deiliskipulags í Fjarðabyggð**. Guðný Zoëga, Ragnheiður Traustadóttir, Anna Rut Guðmundsdóttir og Bryndís Zoëga janúar 2004.
28 **Fornleifaskráning vegna aðalskipulags í Fjarðabyggð**. Svæðisskráning. Guðný Zoëga, RagnheiðurTraustadóttir janúar 2004.
29 **Fornleifaskráning vegna aðalskipulags Breiðdalsvíkur.** Guðný Zoëga, Bryndís Zoëga, Anna Rut Guðmundsdóttir

Heimasíða Byggðasafns Skagfirðinga er: www.krokur.is/glaumb/